

31/305

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జనవరి నెల 30-వ తేది శుక్ర వారము
(శ్రీ) రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, మాఘమాస శుద్ధ పక్షి ౬.

No. 254
సంచిక ౨౫౪

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచివఁదు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. వచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిద నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శవు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
దేశములలో కూడ వాడునున్నారు.

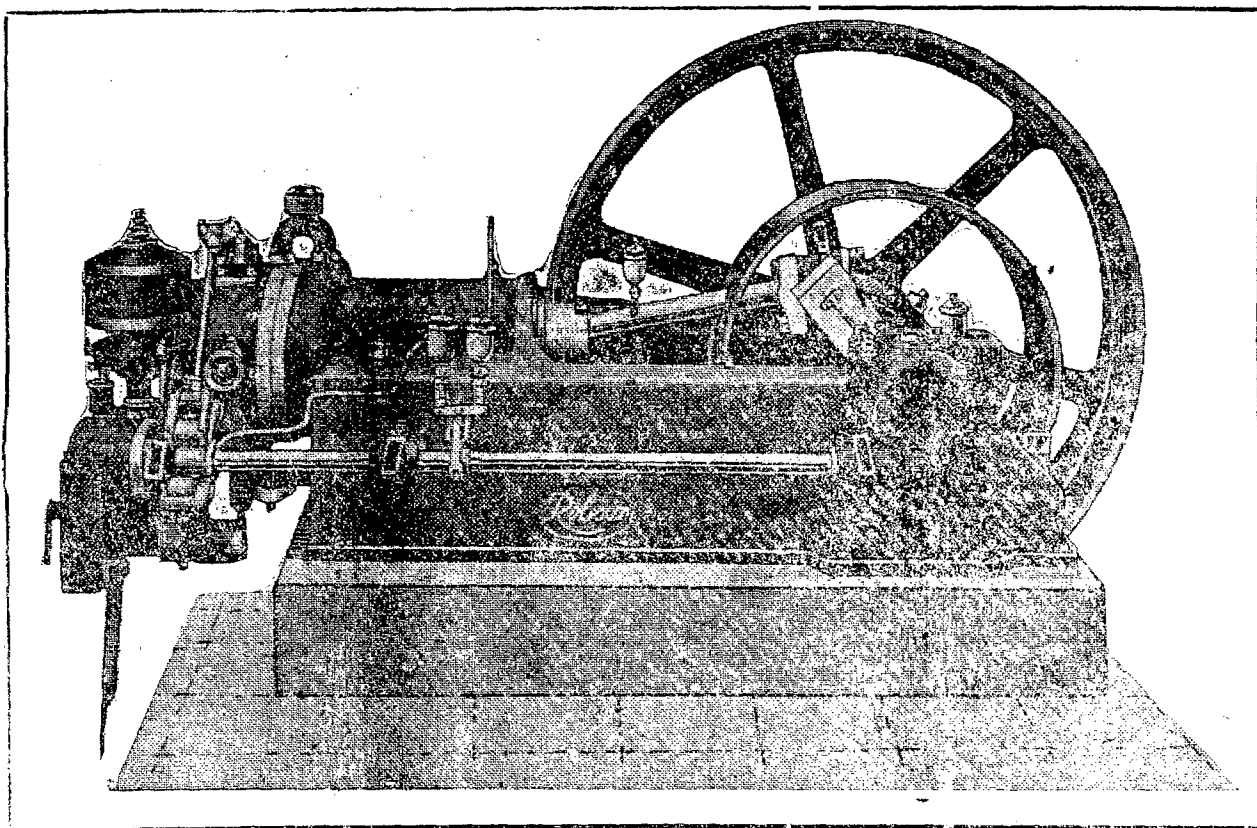

చక్కనిడబ్బీతో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

“రాబ్ సక్”

లాంగుస్ట్రోక్ న్యూట్రెపు సెమిడీ సెల్ క్రూడ్ ఆయిలు యింజనులు

లోడు లాగుటలో ప్రసిద్ధి చెందినవి. ఎంత మక్కి క్రూడ్ ఆయిలుతోనైనను చక్కగా పనిచేయును. ఆయిలు బహు తక్కువగ ఖర్చును
వేపరై జరుగు తరుచుగా క్లీన్ చేయు నవసరములేదు. ఇంజనులు భారీవిగానున్నా, సామానులు బలముగాను,
ఊపరు అధికముగానున్న వుండుటచే చాలకాలము చక్కగా పనిచేయును. ఇంజను నడిపించుటకు విశేష నేర్పరితనము అక్కరలేదు.
సోల్ యేజంట్సు:—

లండన్ ప్రేడింగు కంపెనీ, బెజవాడ (ఇండియా)

(అన్నిరకముల మిల్లుసామానులు డై రెక్టుగా యింపొందుచేసి స్థాపయించువారు “రాబ్ సక్” గ్యాసుయింజనులు, ప్లాంట్లుకున్న సోల్ యేజంట్సు)

నేటి రాత్రి

ప్రభాతమైన వాటి అన్నిటిలోను ఉత్కృష్టమైనది
గొప్ప ఉత్సాహ సమయము. సూపర్ - కలౌనల్ యూనివర్సల్ వారిచే

తయారుచేయబడిన వాటిని మద్రాసులో ప్రదర్శించుట ఇదియే ప్రథమ పర్యాయము
ది హాంచిబాక్ ఆఫ్ నొట్రిడేమ్

(విక్టర్ హూగోను ఇమ్మాల్ట్ క్లాసిక్)

విత్ లాన్ చాని

3091 సుప్రసిద్ధమైన దేదీప్యమైన పరిమాణము గలది

దీనిని మీరు తప్పక చూచి తీరవలెను - మద్రాసు ప్రజలందరు తప్పక ఇక్కడికి వత్తురు
నాట్య కౌశలము, కళా కౌశలము, రచనా కౌశలము.

హంటురోడ్డు నందున్న

వెల్లింగ్టన్ సినిమాయందు

అత్యద్భుతముగా 24-1-25 తేది శనివారమునుండి, 30-1-25 తేది శుక్రవారమువరకు
ప్రదర్శించబడును.

కొలది ప్రకటనలు మాత్రమేయున్నవి, త్వరపడుడు ?

ఈసాము గాంధీ వూజానిక్కి చేరును

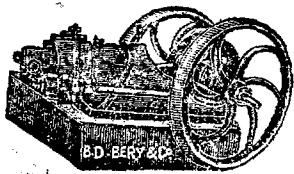
మహాత్మా గాంధీగారిచే గుజరాతీలో వ్రాయబడిన ఆరోగ్యసాధనము

(తెలుగున వ్రాయబడినది)

ఆరోగ్యముగా నుండుటకు కావలసిన హంశములన్నియు ఇందు చక్కగా విమర్శించబడియున్నది.
ప్రతి యొక్క వద్ద ఒక కాపి వుండితీరవలెను. కొన్ని కాపీలు మాత్రమే ఉండుటచే త్వరపడుట మంచిది.
ప్రతి 1 కి రూ 0-8-0, 12 కి రూ 4-8-0, 25 రూ 7-13-0 చ్యాకింగు పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

0-11-0 అణాలు స్టాంపులు పంపిన ఒక కాపి రిజిస్టరు పోస్టుములముగా పంపవలెను.

కావలసినవారు, మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రిక, 7 తంబుకెట్టిపేటి, మద్రాసు లిని వ్రావయలెను.

మెయిన్ రిటర్నికము

సెకండుహాండు టైపు 62 బి. హెచ్. పి. గుట్టములకే గల మంచి
ఆయిల్ ఎంజను సెల్సుప్లైర్లు, రెండు లైన్లలో సహా.

ఒక మంచి సెకండుహాండు టైపు 28 బి. హెచ్. పి. గుట్టములకే గల
ఆయిల్ ఎంజను సెల్సుప్లైర్లు, లైన్లలో సహా.

ఒక మంచి సెకండుహాండు 24 బి. హెచ్. పి. గుట్టములకే గల ఆయిల్ ఎంజను

టోటరు బేరింగు, ఎలక్ట్రిక్ టైపు, సెల్సుప్లైర్లతో సహా.

ఒక మంచి సెకండుహాండు 20 బి. హెచ్. పి. గుట్టములకే గల ఆయిల్ ఎంజను

పిపింగు, సెల్సుప్లైర్లతో యున్నది.

తేలికైన టైపు నెం. 1, 2, 7 వై. (క్రొత్త బ్రాన్డు తేనెరత్ పర్వస్వ లేట్సు 10 అడుగులు X 8 1/2 అంగుళములు,
పరికరములు పూర్తిగా కలిగినవి.

సెకండుహాండు 12 అడుగులు X 10 అంగుళములు గావే బెడ్డున్నా కటింగు లేట్.

క్రొత్త బ్రాన్డుహాల్ సిస్టమ్ 12 అడుగులు X 8 1/2 అంగుళములు సెంటుగావే బెడ్డున్నా కటింగు లేట్సు.

పార్ట్ లు ఆవిరింపజేయు, సెంట్రీఫ్యూగల్ పంపు, ఇనుప బెల్టులు, ప్లాంట్ మిల్లు, రైసు మిల్లులు పరికరము
లు, బాయిల్సు, వుడ్డువర్కింగు పీసీసీ, డెక్స్ట్రిక్ టైపు, డిస్క బ్రేక్ మిల్లు, డ్రైలింగు మెషిన్లు, వాటరింగు సెల్సు
మొదలగు సామానులు మావద్ద వుండును. ఒకసారి వచ్చిచూచి పరీక్షించు.

Telegrams "ENDEAVOUR" Madras
BRANCHES:—Lahore, Benares, Delhi, Bombay,
Karachi, Amritsar
HEAD OFFICE:—Calcutta.

B. D. BERY & Co.,
Engineers Machinery Merchants &
Government Contractors,
8, Sembudoss Street, MADRAS

క్లావరుంగ్

బాలాముడి

మార్బుచంద్ర

చిత్ర విచిత్ర పుగాజులకు పుట్టినిల్లు

ప్రస్తుతి నవనాగరికమునకు తగిన బంగారుగాజులు పలు

రకములలో అనేకకొలతలలో అమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి.

2 1/2 సవరము మొదలు 6 సవరములవరకు తయారగును.

చేదారము సహా మజారి జత 1-కి రూ 8-0-0

ఒకసారి మావద్ద బేరముచేసిన ఆంతయు మీకే తెలియును.

సవరము బంగారుకు సీమవెండికి పూచీ యివ్వబడును. (3)

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి,

గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

25, చై సాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

చెన్న పురి బజారుధరలు

జనవరి 30-వ తేది శుక్రవారము

(1) ధాన్యములు

చినియోలు కా 1-కి	రూ 20.0-0	మొదలు 12.0-0
చినియోలు బస్తాలు		
మనుమ తేనాలి	రూ 4-కి గలది	రూ 14.0-0 14.8-0
నెలారది	రూ 15.8-0	16.0-0
డిల్లీ	రూ 16.4-0	16.8-0
రాగులు	రూ 164 బస్తా 1-కి	రూ 8-12.0 9.0-0
నవ్వులు	రూ 20.0-0	24.0-0

(2) వస్తుధాన్యములు

కందులు	బస్తా 1-కి ర 205	రూ 11.0-0	రూ 12.0-0
నెనగలు	రూ 10.8-0	11.8-0	
నెనలు	రూ 11.8-0	12.4-0	
మినుములు	రూ 18.0-0	16.0-0	
తొలలు	ర 164	రూ 9.4-0	11.4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులనూనె కా 1-కి	రూ 160.0-0	165.0-0
నయ్య	రూ 14.0-0	22.0-0
కొండాపురం నెనగనూనె కా 1-కి	రూ 55.0-0	60.0-0
ఇతర ప్రదేశము	రూ 50.0-0	58.0-0
తేనె నెనగనూనె గానుగ కా 1-కి	రూ 120	మి.న. నూ 115
అమలము కా 1-కి	రూ 145.0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

కాయకనుపు కా 1-కి	రూ 155.0-0	160.0-0
కూరకనుపు	రూ 180.0-0	185.0-0
మిరపకాయలు(గుంటూరు) కా 1-కి	రూ 129.0-0	140.0-0
గుంటూరుపొయకట్టు నీలిమందు ములుగు	1-కి రూ 50, 58	
కాళవా నీలిపొయకట్టు	రూ 70, 78	
బెల్లము కా 1-కి	రూ 35.0-0	60.0-0
చింతపండు కా 1-కి	రూ 30.0-0	49.0-0

(5) ఇనుము

పట్ట రకం కా 1-కి	రూ 82.0-0	88.0-0
చుంక	రూ 82.0-0	85.0-0
రత్నండు	రూ 82.0-0	85.0-0

(6) లోహములు

నెండి 100 కులంక	రూ 72.0-0	77.0-0
బంగారము, కులము 1-కి	రూ 21.8-0	22.8-0
సవరము 1-కి	రూ 14.2-9	
ఇత్తడి కా 1-కి	రూ 275.0-0	280.0-0
రాగి డిటా	రూ 325.0-0	330.0-0
అస్కాచక్కర కా 1-కి	రూ 84.8-0	85.6-0

(7) రంగులు అలిజరై ను

అవుకప్పుడు	20 డిగ్రీలు	రూ 70 72.0-0
తోట్టిప్పుడు	డిటా	రూ
సింహం	డిటా	రూ
గుర్రం	డిటా	రూ

(8) దూది

కొండా నవ్వుకాయ 1-కి	రూ 320.0-0	
---------------------	------------	--

(9) నూలు

కోయంబూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి	రూ 7.8-0	
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రూ 8.12-0	
పుక్కురు యెనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి	రూ 8.12-0	
అమామదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రూ 7.12-0	
నూలేయెనుగ నెం 20	రూ 11.4-0	
జాకా నెం 20		
రూ 40 పి తేలిక అయినను	రూ 18.11-0	
గోకాక నెం 12 1/2	రూ 9.0-0	
నద్యాక నెం 24 1/2	రూ 11.8-0	
14 1/2 క్వింట్ వాషి	రూ 8.12-0	
నెం 20 బెన్ని సింహం	రూ 11.4-0	
నెం 22	రూ 11.8-0	
నెం 12 1/2 బెన్ని సర్కసు	రూ 9.0-0	
నెం 14 1/2	రూ 9.4-0	

సుఖభోగితైలము

డబ్బీ 1-కి రూ. 1-0-0

అన్నివిధముల పుండ్రమున, కొరుకు పుండ్రమున ఈ
తైలము ఉపయోగించును. ఈతైలమును రాచిన పుండ్ర మునను,
లోపలికి మార్చిలను తినవలయును. అన్ని గాయములను మాన్పిస్తే,
కాన సామాన్యమైన గాయములను వాడవచ్చును.
అమృతకొంబము డిటా, ముద్రాను - కొంబాము,

కెనియా రాయవారము

భారతీయుల యిక్కట్లులు

రాజప్రతినిధి సమాధానము

దీర్ఘ, జనవరి 28:—పలుకుబడియు, ప్రతిష్ఠయు గలిగి ప్రాతినిధ్యము వహించిన యొక సంఘము కెన్యావిషయమై వివరితము నొక దానిని నేటి సాయంకాల మిక్రిందివిధమున వైస్రాయిగారికి సమర్పించినది.

“దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల కా ప్రభుత్వమువారిచే గావింపబడిన యిబ్బందుల కీదేశమునందలి ప్రజలయొక్క మనస్తాపమును వివరితముల మూలకముగ మీకును, మీకు పూర్వము భారతదేశమున రాజప్రతినిధులుగ నుండినవారికిని, యిండియా ప్రభుత్వమువారికి, సార్వభౌమునికి చెలియజేయు సందేశముతో పదేపదే మనవిజేసియుంటిమి. మీరు ను, తత్కాలపు రాజప్రతినిధులను మా విన్నపములను సావధానముగనే వింటిరి. చేయిగలిగినంత సహాయమును జేయుచునే యుండిరి. 1918 వ సంవత్సరమున, దక్షిణాఫ్రికా వ్యవహారములు ఘోరవిషాదావస్థకు వచ్చినప్పుడు, భారత ప్రజాభిప్రాయము కామకుగాకుండ క్రోసిజేయబడినప్పుడు, తత్కాలపు రాజప్రతినిధిపదవి నుండి విరమించి జేసియుంటిమి. దానికి వారు జేసిన సహాయము నిప్పుడు సానందముగ జ్ఞాపకమునకు దెచ్చుకొనుచుంటిమి. హార్డింజీప్రభువు భారత ప్రజల పక్షమున, వారి ఘోషను ధైర్యవంతులము గరగునట్లు చెలియచ్చెను.

ప్రస్తుతావస్థ

నేడుగూడ నట్టివిషయావస్థయే వచ్చినది. న్యాయముగ నట్టి హక్కులను, సమానాధికారమునను, నెటాలలో సాత్వికనిరోధము నడుపుటకుండిన పరిస్థితులు, దక్షిణాఫ్రికాలో లేవనెత్తబడు పత్యమే. కాని దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయులకు విరోధముగ, పిలైనయెడల వారిని వెళ్లగొట్టుటకును ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవివలన పత్యము. అందుకు దగిన విధానములు నాలించియున్నారనవలసివచ్చెను. మరణించుటచేతనో, లేక యీదేశమున వదలివేయటచేతనో, వారిదివరలో నమ్మియుండిన నాయకులు నేటి భారతీయులకు లేరు. కావున వారు నిస్సహాయులై, దురదృష్టవంతులై యుండిరి.

1914 లో భారతీయులకు, సంయుక్త ప్రభుత్వము నకు ఒడంబడికలు జరిగినవి. దానియందు భారతీయులకు కనీసపు హక్కులమాత్రమే లభించినవి. ఆ హక్కులకై వారు చాల త్యాగము చేయవలసి వచ్చెను ఈ దేశమందలి భారతీయుల సంపూర్ణ శాసనభూతి యుండియు గౌరవముగ ప్రభుత్వపు టాడంబడిక నంగీకరించిరి. వారు వలసనిర్మాణముల కన్నిటికి నొప్పుకొనిరి. ఇదంతయు, తమనలేనే వలసవచ్చిన శ్వేతజాతులవారి యందు గలిగిన భయములను, విరోధభావములను బోగొట్టుటకై. కాని సంయుక్త ప్రభుత్వమువారు భారతీయులహక్కు లాదేశమందు, వ్యక్తిసంబంధమేగాని, సంఘ సంబంధమేగాని, బూజ్యములని యొప్పికొనిన విషయనే యీయొడంబడికకు హిందువు లంగీకరించిరి. గాంధీగారు, ప్రస్తుతముండిన తగాయిదాల ననుసరించి, యీయొడంబడిక కొప్పుకొనిరిగాని, చాలకాలముక్రిందుటనే రావలసిన న్యాయమును పారసత్వములకొరకు మరల తమహక్కులను సిద్ధపరచుకొందుమని నిర్మాణమాటయగు, నాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారికి చెలియజేసిరి. ప్రభుత్వశాసనములననో, యధికారపు దౌర్జన్యములననో నేటివర కీయబడిన యా హక్కులను, సంయుక్త ప్రభుత్వమునందలి పరిపరమకొందుమని చెలియజేసిరి. యుద్ధమారంభమయిన వెంటనే, భారతీయులయనునకు ప్రతి కూలముగ, తెల్లవారిలో జరుపబడు ప్రచార మాపిజేయబడినది. కాని సంధిసంతకము లయినవెంటనే మఱియొక దను పని ప్రారంభించిరి. దాని ఫలితముగనే 1919 వ సంవత్సరమున, యాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారి యందునత్సరములక్రింద భారతీయుల హక్కులకు భంగము వాటిల్లదని వాగ్దత్తమిచ్చియు, మరల నొక హేయమును శాసనము గావించిరి. దానివలన ట్రాన్సువాలులోని భారతీయులు గృహములనుగాని, భూములనుగాని సంపాదించు విలువలేదు దక్షిణాఫ్రికాలో నున్నారము పన్ని సంవత్సరములనుండి యీ శాసనమును నడపుచుండిరి. భారతీయులకు విరోధులు తమ ప్రచారమును నెటాలలో గూడ సాగించిరి. అప్పుడు సంయుక్త ప్రభుత్వమువారు, జస్టిసు లాంగను గారి యధ్యక్షతక్రింద నొక యువసంఘమును, సంయుక్త దేశములో భారతీయుల స్థితిగతు లరయుటకు నియమించిరి.

భారత ప్రతినిధి

దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయుల దుస్థితికి మిక్కుటముగా సానుభూతి జూపు ఛత్రమన్నప్రభుత్వమువారి సహాయమును వచ్చెను. తనయొక్క చాతుర్యముచే సంయుక్త ప్రభుత్వమువద్దనుండి, యొక ప్రతినిధిని బంపుటకును, స్వ

ట్టుగారిలో రాయవారము పలువురును, హిందూదేశపు ప్రభుత్వమువారి కావ్యవసరమునట్లు జేసిరి. సర్ బెంజమిను రాబర్టుసనుగాను హిందూదేశమువారి కోరికనుగూర్చియు, విరోధులుజేయు ప్రతికూలపు ప్రచారములోని దౌర్జన్యమునుగూర్చియు, ప్రభుత్వప్రతినిధులనును నెటాలనును చెలిసిరి. వారి వాదములలోని దోషములను, యసంబద్ధములను, బరిహసించుట జూపిరి. అప్పుడు సంయుక్త ప్రభుత్వమువారు తెల్లవారిలో ప్రబలిన దుర్మాహల బోగొట్టుటకు, భారతీయులకు న్యాయము జేయుటకు సమ్మతించిరి. కాని స్వట్టుగారి ప్రభుత్వము బలవత్తరమయినది గాదు. కావున భారతీయులకు విరోధులు నెటాలురాష్ట్ర ప్రభుత్వముందు కొన్నికాసనముల జేసిరి. డిప్యూటీ పబ్లికారుడు స్థానికసంఘమువారి కేలమువేసి యమ్మెడి ఫలములను, భారతీయులు కొనకుండ జేసిరి.

దానివలన నెటాలుభారతీయులకు స్థానికసంఘములకు గల హక్కులు బోయినవి. అదివరకే చాలకష్టములతో నుండిన వారి వర్తకమునకు గూడ చాలనష్టము గలిగించిరి తొలిసారి శాసనమూలకముగా నెటాలలో నొకజాతికి వలె యేర్పడినది. దానికి గవర్నరుజనరలు సంతకముజేసెను మిగత నిర్బంధము లాప్పుకొనలేదు. కాని యీనిర్బంధములకుగూడ నొప్పుకొనునట్లుజేయుటకు చాల ప్రయత్నములు జేయబడినవి. ఈనడుమ గవర్నరుజనరలు స్థానికసంఘములందు భారతీయులకు హక్కుల లేకుండ జేయు శాసనమును కొప్పుకొనునట్లు చెలియవచ్చెను. 1896 లో పార్లమెంటులో హక్కులను బోగొట్టుకొనినప్పుడు, నెటాలువారు స్థానికసంఘముహక్కుల కెట్టి భంగమును గలుగనివచ్చునని బాటి.

1917 లో యింపీయలు యుద్ధసభయందు, భారత ప్రభుత్వమువారి యసహాయము చెలియజేసినపుడు, స్వట్టుగారు సంయుక్త ప్రభుత్వము తరపున మాట్లాడుచు, యూనియను యిమిగ్రేషను యాక్టు (సంయుక్తదేశములలోనికి వసవచ్చువారికి సంబంధించిన చట్టము) తీసివేసినతోడనే భారతీయులు యిక్కట్లులు క్రమక్రమముగా తొలగిపోవును. 1918 వ సంవత్సరము యుద్ధసభలో బర్లను, (దక్షిణాఫ్రికానుండి వచ్చినసభ్యుడు) భారతీయులనుగూర్చి శాసనబద్ధులని జేప్పెను. వారు న్యాయమును యాదరణను జాత్రులరయు జేప్పెను.

వివిధ వలసరాజ్యముల (డొమినియన్) ను భారతీయుల యిక్కట్లు, వాటిని తొలగించు మార్గముల నాలించుచునీ యుద్ధసభలో జేసిన తీర్మానమును, దక్షిణాఫ్రికా యువసంఘము వారిొప్పుకొనిరి.

1920 న సంవత్సరమున లాంగసంఘమువారు భారతీయుల లసంఖ్యాకములగు నచ్చుచున్నారనునది సత్యముగాదని నిశ్చయించిరి 1921 లోని జనాభా లెక్కలనుబట్టి భారతీయుల స్థితి దోషములేదని చెబుటయేగాక తెల్లవారసంఖ్యాకములుగ వలసవచ్చినవీ తేలుచున్నది. ఈస్థితి, తెల్లవారెక్కువగ నెవట గోలవెట్టుచున్నారో యా నెటాలునందేయొక్కట.

భారతీయులు మాటి కయిదుగురువరకున హెచ్చినయెడల తెల్లవారు మాటికి 40 వరకున హెచ్చిరి. హిందూదేశములకు సంస్కరణము లివ్వబడినది గనుక, వలసరాజ్యములలో భారతీయులకుగూడ పారసత్వపు హక్కు లివ్వవలసినదని యింపీయీయలుసభవారు నుచించిరి. దక్షిణాఫ్రికామాత్రము దీనికియ్యకొనలేదు. 1928 వ సంవత్సరమున దీ తీర్మానమును గట్టుకొనినవలెనని యాలించింది గాని మరల దానిని బలపరచిరి. ఒక్కదక్షిణాఫ్రికామాత్ర మొప్పుకొనలేదు.

ప్రభుత్వసత్తాను నుట్టాడుచు తేజవహదుగా పుష్కరాదు స్వట్టుగారి వాగ్దానమును జ్ఞాపకముజేసిరి. వాగ్దానము ననుసరించి, భారతీయుల కుపకారము జరుగకపోవుటయేగాక, యపకారముగూడ జేయుచున్నారని యివ్వపరచిరి. దక్షిణాఫ్రికాలోని వాక్యములు వారిచేతలు భారతీయులనో వారు గావించిన సంధి కేసుత్రమును సరిగలేవు. వారి జాతిని భేదములను దానుగాపురికొల్పి, పారసత్వపుహక్కులకు భంగము గలిగించుచున్నారు.

క్రొత్త చట్టము

1928 లో స్వట్టుగారు క్లాసుయేరియాట్టు, భారతీయులు మ్యూనిసిపాలిటీలలో నిండ్లకు గట్టుకొనుట, వర్తకసత్తా నముల నిలుపుకొనుట మొదలగు వాటినివయమై వెట్టిరి. తప్పు భాగములోని భారతీయులు మొదటినుండియు, పార్లమెంటులో హక్కుల ననుభవించుచుండినవారగుటచేతను, వారిమాత్రమేదీ జెందవలయునట్లు వారి సభ్యులవ్వారా జేయగలిగిరి. ప్రభుత్వమువారి రందులకొడంబడి, వారికి ప్రత్యేకము భూమికత్తున వ్రాసియిచ్చిరి. విరుద్ధపరమత్సరముజరిగిన యెన్నికలలో స్వట్టుగార్లు మోడిపోయి జనరలుహార్డుజనువారి వ్యక్తులవచ్చినది. ఆశాసన ముములనుండి లిప్పిపోయినది. క్రొత్తచట్టమొంటుగూడు

టతోడనే, క్లాసుయేరియాట్టు క్రోసిజేయబడుననియు, పెద్దపట్టణములలో మాత్రము భారతీయులకు వెలియున్నదనియు, మిక్రింద మువిషయ మాలోచించు మన్నననియు జేప్పెను.

నేటియనుక్రి యావిధానము క్ల్యాంట్ ననుసరించుచు మరని జేప్పిరి. ఈపకటనల జూచినతోడనే, యెదుట నివాస మేర్పరచుకొనిన భారతీయుల కపారముగ భయముగలిగెను. ఆచూతురతయం దీదేశీయులుగూడ బాల్గానుచున్నారు. ప్రతికూలబట్టి యచటి తెల్లవారందగుటగలిగి యీవిషయమున నొక నిర్ణయమున వచ్చుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవని చెలియచున్నది. సార్వభౌముని వలసకార్యదర్శి యచటకు బోయినపుడు భారతీయుల విషయము స్థానికప్రశ్నలై జూడగూడదనియు, సామాజ్యమునకంతకును సంబంధించిన ప్రశ్నలవలె జూడవలెననియు, కట్టిప్రయత్నములు జరిగెడిసభలో భారతదేశీయులగూడ విలవిల వారి యుద్దేశ్యములనుగూడ గ్రహించి సర్వసమ్మతమును నేర్పాటులు గావింపవలయుననియు గోరెను.

మాయాశయము

ఈ విషయమున గల యాశ్చర్యములను నిబ్బందులను గురించితిమి. కాని ప్రస్తుతము వారుజేయు శాసనమువలన భారతీయులకు గల విక్కుటలను యాపద ననుసరించియు, ప్రస్తుతావస్థ సామ్రాజ్యశాంతికి చాలమారముగ నున్నదనియు, నందు ముఖ్యముగ భారతదేశమునకు, దక్షిణాఫ్రికాకును గరింత కష్టమనియు నాలించి, మేము మిమ్ములను, సంయుక్త ప్రభుత్వమువారు భామసుగారిఫలతో నంగీకరించునట్లుజేయునని ప్రార్థించుట కేమాత్రమును జంపవలయునట్లు ఆ పలవల నాంగప్రభుత్వమువారుగూడ యొప్పుకొందునను ముకుచున్నది. ప్రస్తుతమున్న చర్యవత్సజూచి, ప్రభుత్వము మొలననును, భారతీయుల చేలుననుటూడ, మేము విశదయూమరవత్సను చెల్లడిజేయుట విధియని బోయచున్నది. తాముగూడ సందర్భములెల్ల గ్రహించి మా కథయు మివ్వవలయును. ప్రస్తుతమున్న దురవస్థను, భారతీయుల మనస్తాపమును గ్రహింపవలెనని ప్రార్థించుచున్నాము. సంయుక్త ప్రభుత్వము వారివద్దనుండి భారతీయుల సమాధానములయనున, నివ్వకు పాతమును భారతేశాసనసభ్యులతోగూడిన సంఘముందు పునర్విమర్శనను జరుగువర కెట్టి యేర్పాటులు జేయవలయునట్లు ల వాగ్దానమును బడచువలయునని ప్రార్థించుచున్నాము.

సాస్థానాధీశుల సభముతరపున విశేష మహారాజు గారుగూడ నీవివరాలిని యంతములతో నంగీకారము మూరిని మిత్తో మానవిజేయుచున్నాము. ఆంగ్లేయసామ్రాజ్య మంతటను, పారసత్వపుహక్కులు భారతీయులెల్లకు, సంస్థానములలోని ప్రజలతోసహా, యీయబడవలెనని మహారాజువారి యాశయము.

శాంతముగ నింతనేపటివరకు మాప్రార్థన నాలకించి నందలకు మిమ్ముల నెంతయు బ్రశంసించుచున్నాము. సార్వభౌముని ప్రజలలో కొందరియెడల జూపబడు నీశ్వరును నాఘుటకు మీరు జేయుప్రయత్నములు సాఫల్యముల నొందుగాక.”

- ఈవివరితము గొనిపోయినవారిలో
1. సర్ డిన్నా పెటిటు.
 2. హానరబులు రాబూ సర్ హానరామసింగు.
 3. హానరబుల్ ఖాన్ జూడా ఆఫ్ బో బహమదుఖాన్.
 4. సర్ ఆర్థుర్ ఫ్రూ.
 5. నవాబు సర్ ముబీబాదా ఆబ్దుల్ కియాం.
 6. సర్ పి. యస్. లిస్సామియ్యరు.
 7. సర్ కాంపువెల్ రోస్సు.
 8. సర్ పురమోత్త మదాసు థామారుగాను.
 9. సర్ కోర్మన్ జీ యాడమ్సాలా.
 10. డా॥ హారిసింగు గౌరు.
 11. డి. బి. టి. రంగాచారి.
 12. వివేకచంద్రపాలా.
 13. యమ్. ఏ. జిన్నా.
 14. కర్నూల జె. డి. క్రాఫ్ఫు.
 15. హా. లల్లాభాయి శ్యామలదాసు.
 16. హా. ఫెరోజా. సి. నెక్వా.
 17. హా. జి. ఏ. నటేశం.
 18. కే. సి. రాయి.
 19. డబ్లి యస్. జే. విల్సన్.
 20. బాబా ఉజర్వీ భింగువెజి.
 21. యస్. యమ్. జోషీ.
 22. ఆర్. కె. వ. బుక్చెస్టర్ గూరు
 23. ముక్కును అబ్దుల్లాఖాయి లాలా.
 24. యస్. డి. ట్రాగార్

ప్రభుత్వ ఆంధ్ర దేవాంగ

మహాసభ

పెద్దపురం-గోదావరిజిల్లా.

ప్రభుత్వ ఆంధ్ర దేవాంగ మహాసభ పెద్దపురమున 21, 22, 23 తేదీలలో సమావేశమయ్యెను. మద్రాసు, తెలంగాణ, అనంతపురం, కర్నూలు, కేటపాలెం, తిరుచనాపల్లి, పండిట్లపల్లి, రాజమండ్రి, దుర్గ, తుని, ఇచ్ఛాపురం, బరంపురం, కటకం, కలకత్తా, పాలగొల్లు, నరసాపురం, అనకాపల్లి, బుడితె, నగరికటకం, పల్నాటిమిడి, పార్వతీపురం, శ్రీరామేశ్వరం, రామచంద్రపురం, నరసన్నపేట, కాకినాడ మున్నగు స్థలములనుండి, ఆంధ్రదేవాంగ ప్రముఖులు ప్రతినిధులుగను ప్రేక్షకులుగనుగూడ విచ్చేసిరి.

శ్రీయుత ముప్పన సోమరాజుగారి బంగళావరండా నుండించి సమావేశమై మూడువేల జనము కూర్చుండుటకు ప్రయోగముగ వందలి వేలబడినది. ఆపదిలికి చాందినీగిట్టి రమ్యముగ నలంకరించిరి అయ్యది పచ్చని తోరణములతోను విగ్రహములై నీతివాదముతోను స్వాగతార్పితముతోను శోభాయమామై యుండెను.

సభాధ్యక్షులు టెంగూరు అనంతపురంజిల్లా ప్రతినిధులకు శ్రీ ఆకాశపు రామలింగం గారి మేడయందును తక్కిన వారికందరికి శ్రీ చ్యాసం రంగయ్యవారాయుడుగారి మేడయందును బెడ్డాపురపు సత్యనందుడు బస లొసంగిరి. ఇతర జిల్లాలనుండివచ్చేసిన ప్రతినిధులకేగాక ప్రేక్షకులుగా వచ్చిన వారికిని గూడ భోజనముపాపాయము లుచితముగనే జేయబడినది. భోజనములు పిండిమంటలతో నమర్చబడినవి.

అధ్యక్షులు రాయసాహెబ్, శ్రీ మిడతల హంపయ్యగారు 20 తేది ప్యాపింగరులో సాయంత్రం 6 గంటలకు దయచేసిరి. ఆహ్వానసంఘమువారున్న, అప్పటికి దయచేసిన ప్రతినిధులు ప్రేక్షకులచేతుండి సాగుర్లకోటపైవకాకు, వారికి స్వాగతమునకును దయచేసిరి. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు శ్రీ ముప్పన సోమరాజుగారు శ్రీహంపయ్యగారిని పుష్పమాలలంకరణముగ జేసిరి. సావర్లకోటపైవకా, నాటి సాయంత్రమున కన్నులపై వలయగ నుండెను. అలంకరింపబడిన మోటారులో గాన్లెట్టుతోను శ్రీ హంపయ్యగారిని మిక్కిలి వైభవముగా నూరేగింపుచున్నట్లునుండి పెద్దపురమున వారికి ప్రత్యేకముగ చేర్చబడిన విడిది భవనమునకు జేరునప్పటికి సుమారు రాత్రి 10 గంటలయ్యెను.

గ్రామములయొక్క జెండాలతోను తోరణములతోను స్వాగత ఆర్పితమున నలంకరింపబడిన కుళమున గోరుచున్నది. ఈయంద్యమునకు కులసోదరులేగాక ఇతరులసోదరులు శ్రీయుత రావుసాహెబు తోట నరసింహం బెడ్డాపురం తాలూకాబోర్డు వైస్ ప్రెసిడెంటు శ్రీయుత కరారి సోమరాజు శ్రీ చారా సత్తిరాజు, శ్రీ వీధిద్రంగుడు తగు సహాయముచ్చి ఈమహాసభను జయప్రదముగాంచి భాగ్యపాత్రులైరి.

ప్రభుత్వము 21.1.25

21.1.25 తేదీని అధ్యక్షుని విడిదిభవనమునుండి ఉత్సవముతో నూరేగింపును సభాస్థానమునకు వచ్చునదికి 12 గంటలయ్యెను. సభ వైప్రప్రార్థనలతో ప్రారంభమయ్యెను. పిమ్మట స్వాగతములు పద్యములు మెడలగునవి చదువబడినవి. తదుపరి శ్రీయుత ముప్పన సోమరాజుగారు తమ ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షివన్యాసమును యొలరకు చెలియునటుల చక్కగ చెప్పిరి. అంతట శ్రీయుత ఆకాశపు సోమశేఖరంగారు రాయసాహెబు శ్రీ మిడతల హంపయ్యగారిని అధ్యక్షపీఠము నలంకరింపబడిరి. సభ్యులైగ యంగీకారముతోడి : తాళ జనుజన్మములు మిమ్ములుట్టి శ్రీ హంపయ్యగారు అధ్యక్ష పీఠ ములంకరించి తమ అధ్యక్షివన్యాసమును సభ్యులైగకు ఉత్సాహము భక్తి త్యాగము కలుగునటుల గంభీరముగ నుపన్యసించిరి. అప్పటికి సాయంత్రము 5 గంటలయందున ప్రతినిధుల ఛాయాపతము తీయబడి సభను ముగించిరి.

రెండవదినము.

22 తేది ఉదయం 8 గంటలకు కార్యనిర్వాహక నగ్గము సమావేశమై 11 గంటలవరకు తీర్మానములు చర్చించిరి.

మహాసభ 12 గంటలకు ప్రారంభమైనది. శ్రీమతి ఆకాశపు నీలవేణమ్మగారు "శ్రీనిధిభువనగూర్చి" చక్కగ నుపన్యసించిరి. ఈమె దేవాంగ శ్రీనిధి కార్యదర్శిమర లాయెనని చెప్పక పోయెను.

శ్రీకాలదారి నాకాయనదేవుగారు (రాజమండ్రి) సంభాషణనుగూర్చియు శ్రీ ఉమా అలీషాకవిగారు (పితాపురము) దేవాంగకు రైన్యమునుగూర్చియు మృదుమధురవాగంధులతో నుపన్యసించిరి.

మూడవదినము

23 తేదీని ఉదయం 8 గంటలకు సభ ప్రారంభమయ్యెను. ప్రతికల కుపయోగమునుగూర్చి శ్రీయుత ముప్పన కామరాజుగారు నవీలనుగూర్చి శ్రీయుత శీర్షజనార్దనంగారును, సంఘాభివృద్ధికి వలయు విషయములనుగూర్చి శ్రీయుత ఆకాశపు సోమశేఖరంగారును, విద్యాభివృద్ధినిగూర్చి శ్రీయుత దొంతంశెట్టి నుబ్బయ్యగారును,

శివమతమునుగూర్చి ప్రబోధింప ఆహ్వానింపబడిన శ్రీ రాజా కందుకూరి బాలమూర్తి పసాదరావు బహదూర్ వారిచే శివమతమును గూర్చియు శ్రీ యుత పాన్నేరి రామకృష్ణయ్యగారిచే (మద్రాసు) సంఘవికమత్తమునుగూర్చియు శ్రీయుత గానాల రాజమూర్తిగారిచే (రాజమండ్రి) కులశ్రీధారకులకు శ్రీ సర్ పిట్టి త్యాగరాయశ్రేష్ఠిగారి జీవితమును గూర్చియు మృదుమధుర వైఖితో నుపన్యసించిరి. స్వచ్ఛందసేవకులు కట్టెనులు మిక్కిలి శ్రద్ధాభక్తులతో నేపజేసి సభికుల శ్లాగునమును బడసిరి. సాయంత్రం స్వచ్ఛందసేవకుల ఛాయాపతమును దీయబడినది.

కులసోదరులలో ఇదివరకుండియున్న దేశభేద మతభేదములు మొదలగు అనవసర ఆచారములు పరిహరింపబడి అందఱును ఐక్యత్వముతో భోజనాదీకృత్యములు జరిగించి యుండుట భావిదేశక్షేమమునకు శుభసూచకము.

కడునిపుణతతో ఈమహాసభను జయప్రదముగా అధ్యక్షులు జరిగించినందులకును ప్రతినిధులు దూరవ్యయప్రయాసనులతో సభ నలంకరించినందులకును ప్రేక్షకులు కడు శ్రద్ధతో సభకు దయచేసినందులకు మందనములతో సభను ముగించిరి.

ఈ దినము నుదహరించిన తీర్మానములు సభవా ర్తకగ్రీవముగ నామోదించిరి.

తీర్మానములు

1. కి|| శే|| లగు కులగురువులైన శ్రీశ్రీ కారుపర్తి నాగార్యులు స్వామిలవారి మరణమునకు ఈ సభవారు చింతించుచు వారి ఆత్మకు కాంతినోసంగునటుల భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నారు.

2. నిర్మలహృదయముతో ప్రపంచోద్ధరణకు కృషిసల్పి దేశోద్ధరణకై పర్యవస్థులు ధారబోసినట్టియు నేతశక్తులకు పునరుజ్జీవము కలిగించుటకు "ఖద్గరు" నేతబట్టెలను అనువరమును దయచేసినట్టియు నగు మహాపురుషుడు దేశగురువు శ్రీ గాంధీమహాత్మునియందు ఈసభవారు భక్తివిశ్వాసములను చెలిబుచ్చుచు వారి కార్యరంగ్యములను ప్రసాదించవలయునని భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నారు.

3. మనకులమునం దుద్భవించిన విద్యాధురీణులు శ్రీమంతులు. కులశ్రీధారకులు ప్రభుత్వమువారిచే ననేక విరుదులు వడసి ప్రభాగ్ని గొంచిన శ్రీ సర్ పిట్టి త్యాగరాయశ్రేష్ఠిగారికి ఈసభవారు భక్తివిశ్వాసములుదెల్పుచు వారు దీర్ఘయువ్యంతులుగ నుండవలెనని పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నారు.

4. కులమునందుండు శ్రీమంతులు ధనసహాయమునుచేసి ధనమును స్వీకరించి ప్రచారములనుజేసి కులము నుద్ధరింపవలెనని ఈసభవారు తీర్మానించిరి.

5. దేవాంగసంఘముందుండు విద్యాసంపన్నులలో నొకరి క్షర ని పుర పాలక సంఘమునకును, తాలూకాల డిప్యూటీమజ్దరులకు సభ్యులుగను ప్రభుత్వమువారు నామినేషన్ చేయవలెననియు, ఆంధ్రదేశమునకు ప్రత్యేకముగ మద్రాసు శాసనసభకు నొక సభ్యునిని ఆంధ్రదేవాంగ ప్రముఖులలో నొకరిని నామినేషన్ చేయవలెనని ఈమహాసభవారు ప్రభుత్వము వారిని భక్తి వినయముగ కోరుచున్నారు.

6. ప్రతిగ్రామముందును దేవాంగసంఘములు స్థాపించు కొనవలెను.

7. దేవాంగులలో తగుపరిశ్రమిచ్చి అర్హులైయున్న విద్యార్థులకు తగిన ఉద్యోగము లిప్పించుమండవలయునని ఈసభవారు ప్రభుత్వమువారిని వేడుచున్నారు.

8. మహోద్ధరణకై ఏర్పడిన పవిత్రగ్రంథములను ప్రచారమునకు చెచ్చి మతోద్ధరణ సల్పవలయునని తీర్మానించిరి.

9. దేవాంగకులములందరు తమలో తాము మర్యాదగా పిలువకొనుటయే గాక దేవాంగకులంతర ప్రతి దేశీయసోదరునికూడ అహంభావగహితముగా పిలుచుమండవలెనని ఈసభవారు తీర్మానించిరి.

10. దేవాంగ బాలబాలికలకు శాస్త్రము, కుత, వాణిజ్య, పారిశ్రామిక కృషి లను ఉచితముగ బోధించురాతిపాఠశాలలను ప్రతిగ్రామముందును ప్రత్యేకముగా స్థాపించుటత్వన సరమని ఈసభవారు ప్రభుత్వమువారిని మిక్కిలి ప్రార్థించుచున్నారు.

11. దేవాంగులందరు ఖద్గరు లేక తామునేసిన నూలు బట్టలనే కూడినంతవరకు ధరింపవలెననియు విదేశీవస్తువుల

యుపయోగమును తగ్గించి స్వదేశీయులచే తయారుగాడిన వస్తువులనే ఉపయోగింపవలెనని తీర్మానించిరి.

12. ప్రతిపట్టాములయందును, వాణిజ్యసంఘములు (జాయింటుస్టాపు కంపెనీలు నెలకొల్పుకొనవలయునని తీర్మానించిరి.

13. కలకత్తా దుగపములలో పనిజేయుచున్న మన దేవాంగకార్యకుల కష్టములను దెలుసుకొనుటకై మద్రాసు శాసనసభ్యులలో నొక కులసోదరునిని కలకత్తా రాష్ట్ర) నిర్వాహసభ్యులలో నొకరినిని నరి ఇద్దరు దేవాంగప్రముఖులను కమిటీగా నేర్పరచి, వారికప్తములు నెడబాటుకు ఏర్పాటు గావించునటుల ఈమహాసభవారు ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

14. మనయిండ్లందు జరుగజోవు ఏ కుళకార్య సమయములందును భోగము మేళములను పిలిపించుటదని తీర్మానించిరి.

15. మనయందుండు మరలవాటులను గర్హింపవలెను ఈమహాసభవారు మన కులసోదరులను పవినయముగా ప్రార్థించుచున్నామని తీర్మానించిరి.

16. కన్యాకులములను నరకులములను తక్షణమే బహిష్కరించవలెనని తీర్మానించిరి.

17. దేవాంగులందరు సాధ్యమయినంతవరకు దేవాంగ పురోహితులచే వివాహకార్యములు జరిగించుకొనవలెనని ఈసభవారు తీర్మానించిరి.

18. ఉన్నతపాఠశాలలోను కళాశాలలోను చదువు విద్యార్థులకు, ధనసహాయము చేయుటకు, ఈ సంవత్సరము లోపుగా ధనమును స్వీకరించుటకు ఈసభవారు స్థాయిసంఘమును నిర్ణయించి ఉపసంఘములను ప్రతిజిల్లాయందు భోకుల యొక్క విరాళములను వసూలు చేయవలయునని ఈసభవారు తీర్మానించిరి.

19. దేవాంగులందరు యజ్ఞోపవీతములను ధరించవలెనని తీర్మానించిరి.

20. దేశభేదములేక పెండ్లిండ్లు, చేయవచ్చునని తీర్మానించిరి. దేశాచారభేదములను విడిచి దేశీయచేతిభోజనములు చేయుటయం దేమియు సంబంధించుకూడదని గూడ తీర్మానించిరి.

21. దేవాంగసంఘాభివృద్ధికొరకు ప్రచారముచేయుటకు గాను, ప్రతిదేవాంగసోదరసోదరిమూల యొద్దను సంవత్సరమునకు 0.4-0. చందా వసూలు చేయుటకు ఈసభవారు తీర్మానించిరి.

22. దేవాంగుల ఇండ్లయందు జరుగు వివాహములకు రు 1-0 0 సంఘమునకు సమర్పించవలెనని తీర్మానించిరి.

23. బాల్య వివాహములు (10 సంవత్సరములలోపు లో) విధవా వివాహములు నిరసించ వలయునని తీర్మానించిరి.

24. ఘనతపహించిన రాజప్రతినిధిగారగు శ్రీరాజా పానగల్లు రాజాగారిచే మద్రాసుచట్టనిర్వాహసభ్యయందు ప్రతిపాదించబడిన హిందూమత ధర్మాదాయముల చట్టమును శాసనరూపమున నామోదించుటకు ఈసభవారు బహుశంకించుచున్నారు. బ్రాహ్మణేతర నాయకులైన సర్ పి. త్యాగరాయశ్రేష్ఠిగారును శ్రీరాజా రామారాయంగారును ఈ విలు నామోదించబడేయుటలో చేసిన కృషికి ఈ సభవారు అభినందించుచున్నారు.

Madras-Races 1924-25.

చెన్న పురి గుఱువు పందెములు 1924-1925

ఈదిగువ తెలుపబడిన తేదీలలో పందెములు జరుగును

1925 సం||రం జనవరి నెల 31.

1925 సం||రం ఫిబ్రవరి నెల 7, 14.

ఎల్క్విక్ టోటాలిజేటరు, బుక్కుమేకర్లు

ప్రవేశకట్టుము:-

మొదటితరగతి: పురుషులకు రు. 5. స్త్రీలు రు. 3.

రెండవతరగతి: ,, ,, 1. ,, 0.8-0.

వీచ్, పార్కు, ఎగ్గోరు మొదలగు స్టేషనుల నుండి స్పెషలుబండ్లు పోవును.

ఇతర వివరములకు గోడలకు అంటించియుండు మా పెద్దనోటినులను చూడకోరదము.

ఉత్కల సమేళనము

విచారణసంఘమువారి నివేదికము

గంజాము జమీందారుల అభిప్రాయము

జమీందారీ లన్నియు బరిస్సాలో చేర్చవలయు

లివ్డెఫ్ సంఘ నియామకము

ఇండియా దొరతనమువారు 1924 ఆక్టోబరు 4న తేదీన యీ దిగువ రీతిని ప్రకటించిరి.

సన్నివాసంబు నిష్టాగాను ప్రాతః ఇంటియందు కానన పథంలో 1920 ఫిబ్రవరి 20వ తేదీన యీ దిగువ తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి.

"మదరాసు జెంకాలు, మధ్యరాష్ట్రముల ప్రభుత్వముల క్రింద జేర్చుటగా పాలింపబడుచున్న ఉత్కల ప్రాంతము లన్నిటిని ఒక్కొక్క గడిపి, వీహారులని బరిస్సా రాష్ట్రమున చేర్చు యోర్నాలు విచారించుటకుగాను, ఉద్యోగులు, ఉద్యోగశలలు గూడయుండు ఒక సంఘమును నియమించుటలెనని యీ సభవారు గవర్నరు జనరలుగారిని కోరుచున్నారు."

అప్పుడు ప్రభుత్వమువారు గావించిన వాగ్దానము ప్రకారము వలయునంత సమాచారము సమకూర్చుటయే.

ప్రస్తుతము బరిస్సాలో చేరక వేరుగానున్న ఉత్కల ప్రాంతములలో ముఖ్యమైన భాగము మదరాసు ప్రభుత్వము నందు గంజాము విశాఖపట్నంబిల్లాలయందుగలదు. అప్పటి ఓ డ్రుల కోర్కెలు గవర్నరు జనరలుగారికి సంప్రదింపఁగఁ జేర్చునాని బరిస్సాలోని ఉత్కలనుతో జేర్చుట వారికిష్టమున దునోరేక, వాంఛిష్టమునందనుచు ఉత్కలకైకల సమస్యను గూర్చి యేమియు ప్రయత్నములు జరుప నపునర ముండదు. కావున, చెన్నరాష్ట్రములోని ఉత్కలనివాసప్రాంతములను బరిస్సాలో చేర్చుటనుగూర్చి అప్పటి నివాసులకు ఓ డ్రుల అభిప్రాయమును పూర్తిగా విచారించుటయు యితరు యద్యోగులకు గవర్నరు జనరలుగారు నియమించవలసిది. అంతకొరకు మదరాసు ప్రభుత్వమువారు నియమించుచు, గవర్నరు జనరలు గారు ప్రస్తుతము బరిస్సా ప్రభుత్వరేఖలపై పాలిటికలు ఏజంటుగానున్న పి. ఎల్. ఫిలిప్ ఐ. సి. ఎన్. గారిని, మదరాసు ప్రభుత్వమువారు బడ్జెట్ కలర్చుగానున్న పి. సి. డబ్ల్యు. ఐ. సి. ఎన్. గారిని యీ పనికి నియమించిరి. వీరు పురువును గలిపి వెంటనే విచారించి ఇండియా దొరతనమువారికి నివేదించెదరు.

ఉత్కల సమేళన

విచారణ నివేదిక

ఫిలిప్ డబ్ల్యు సంఘమువారు తమ విచారణ 1924 మే 26న తేదీతో పూర్తిచేసి యీదిగువ నివేదికను ఇండియా దొరతనమువారికి సమర్పించిరి.

ఉత్కలసంపర్కముగల విస్తీర్ణము

చెన్నరాష్ట్రములో ఓడ్రభాషవాడుక యందున్న విస్తీర్ణము ఇయ్యూను సంస్థానము, గంజాము జిల్లావాత్రమేయని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు మా కొంపగిన మ్యపు నలనను, 1921 జనాభా లెక్కలవలన తెలిసినది. జయపూరు సంస్థానమునందు మల్కనగిరి, పడ్యపాత్రంగి, రాయగడ, విస్సంకటకు గుణపురం తాలూకాలయందు ఓడ్రభాషనివాసులు సగానికి తక్కువగానున్నట్లు జనాభా సంఖ్యలు తెలుపుచున్నవి. కావున ఉత్కలములు బోయి జాను టనకసరమని చలచితిమి. అయిదు సార్లంగి తాలూకాలో చాలవరకు సంపరించెను. అట్లే గంజాము జిల్లాలో పూర్తిగా తెలుగు స్థలములకు క్రికాక్షం రసన్న పేట తాలూకాలో బోక, కోగులు సవరలు గల మన్యకలములు, గుంజూరు ఉదయగిరితాలూకాయందు, విచారణచేసి కాల ప్రాంతముల ముతాదాల అభిప్రాయములు తెలిసికొంటిమి.

తెలుగు, ఓడ్రభాషవాడు ప్రజల జనసంఖ్య వ్యత్యాసము చెబుచు జనాభా లెక్కలు సరిగతవని ఓడ్రులు తెలుగు గారుగూడ సంజ్ఞాపాల చేలిపెను, మా యనభవమును బట్టి గూడ కొన్నిచోట్ల ఓడ్రము మాట్లాడు అటనిజాతులవారు చేర్చి నేరకావో చేర్చబడవలెనన్ను తెలియుచున్నది, ప్రభుత్వ విచారణకు జనాభా లెక్కలు తగినంత సరిగతయన్నవిని యును దలంపుచున్నాము.

మా నియామక ఉత్కల ముట్టిన వెంటనే మేము బయలుదేరి ఆ చిల్లకల్వలకు, పానికోవ్యగులకు, పెద్దలకు అందరితో ఉత్కల ప్రత్యుత్తరముల జరిపితిమి. మారాష్ట్రముఖ్యపట్నములకు బోయి అచ్చట యందును సంబంధించిన కారితములకు పూర్వవర్తిలను చదువుకొంటిమి. ఫిలిప్ గారు అక్టోబరు 28 తేదీన బరంపురంవేరి ప్రయాణ యోర్నాలులను గూర్చి తన ప్రయత్నములవలన కొందరివాక్యాలను ప్రయోగించి తన తేదీ నవంబరున విశాఖపట్నంలో డబ్ల్యు. గారిని కలిసికొన్నాము. అప్పుడు భాయముగా కార్యక్రమపట్రికను ప్రకటించి యుఖ్యులకు పెద్దనుకట్టులను, పట్టులను, మేము వారి నే తేదీన సందర్శించెదమా తెలియబరచితిమి. దాని ప్రకారము మా ప్రయాణ సమయమున అనేకమందిని, అనేకసంస్థలను సందర్శించి వినతి పత్రముల గ్రహించితిమి. కొన్నిచోట్ల కోడ్లు పక్కలనుండు గ్రామములకు బోయి రయితులతో ప్రసంగించి వారి యభిప్రాయములు తెలిసికొంటిమి.

విశాఖపట్నం ఓడ్రుల వైఖరి

విశాఖపట్నమునకు సంబంధించినంతవరకు తనకి ఉత్కల వ్యక్త యంతమాత్ర మిచ్చుచునేదని జయపురం మహారాజుగారు తమ అభిప్రాయమును తెలిపిరి. మే మాతని విశాఖ పట్నములో ప్రత్యక్షముగ మాట్లాడెప్పుడు గూడ అట్లే చెలిపెను.

అజ్జలాలోని ఓడ్రుల యభిప్రాయము వాల్చేనందు కొరపుటి ఏజన్సీలోను విచారించి తెలిసికొంటిమి. వివిధ బహిరంగసభలలో గావించిన తీర్మానములు, జిల్లా యంతటితో ఉత్కల ప్రతినిధులు గలిసి శ్రీమంత్ వికాసమేష్టాగారి ఆధ్వర్య క్రింద మాకోక వినతిపత్ర మొసంగిరి. వీటిన్నిటియందు తమ జిల్లాలో ఓడ్రభాష వాడుకయందున్న ప్రాంతములయందు బరిస్సాలో చేర్చునని నూచించుటయే విశాఖపట్నము ఉత్కల సమాజమువారి వాదమునందు నూచించిన సంఖ్యలను, మేము పులును చాలవరకు అసందర్భముగ నున్నవి. విశాఖపట్నం మన్యకలనుకలిలో నెక్కువభాగము ఓడ్రులు గలరనియు, కొండ జాతులనాడు ఓడ్రులకు దగ్గర సంబంధముగలవారనియు దెలిసిన విషయము లభ్యమయి. కొరపుటి, జయపురం, వారంగపురం తాలూకాలలో తప్ప తక్కిన యెచ్చటను గూడ ఓడ్రుల సంఖ్య హెచ్చుచేదని జనాభా లెక్కలు చెబుచున్నవి. గుణపురంతాలూకాలో సవరకాతి, యితర వోలగుల కోలారు జాతివారు తప్ప కొండజాతులవారిలో సభికసంఖ్యలు ప్రవిడతాతివారు. ఓడ్రభాషమాట్లాడువా రెక్కువగ గలరని వైన తెలిసిన మూడు తాలూకాలలో కొండజాతులవారే ఓడ్ర మునభ్యసించిరి. అతాలూకాలలో బ్రాహ్మణులు మున్నగుజాతి తహాతి హిందువులందరు పూర్వము రాజులచే పెంపొంది రప్పించిన వారి సంతతివార. వారిప్రతినిధులను, యితరవిద్యావంతులను ఓడ్రులను మేము కొరపుటి వారంగపురం జయపురములలో సందర్శించినపుడు ఉత్కలకైకలను చాలవన్న గామాట్లాడిరి. కాని వీరి ప్రచారమునది మూల గామములకు బోయిజాతగా, నచ్చటివారి కీవిషయమే తెలియదు. ఉత్కలకైకలన నేమియో తెలియక, ఓడ్రభాషమాట్లాడుట కద్దుచెప్పకుంటేను జూలునదిరి. జయపురం వినతిపత్రమునకు నాయకుడైన యూని యను బోర్డు అధ్యక్షుడు, మానెట్ల వచ్చి సలహా అరి లలో గల 8727 సంతకము లన్నియు బ్రాహ్మణులచేసెను, కారణములచేత చేయించబడినవే యనియు, వారే చదువు నేర్చినవారనియు వ్యవసాయదారుల కీవిషయమే తెలియదనియు నిజము బహుకొన్నాము.

గంజాము జమీందారులయభిప్రాయములు

గంజాము జమీందారుల అభిప్రాయము వారిన. ఘము బరంపురంసభలో నవం 2వ తేదీన గావించిన తీర్మానమునందు తెలియగలదు. "ఓడ్రుల యభిప్రాయం కొరకయి ఓడ్రభాష వాడుకలోగల యన్ని ప్రాంతముల కోర్కెలనుకొండ నందుట

మందిదని యాసంఘమువారు తగింపుచున్నార" అని ఆసభలో ఏకగ్రీవముగా నామోదించుటయే.

అస్సాతాలూకాలోని తెలుగు మాట్లాడువాడుగు టి. వి. సరసింగరావు గారు రాసరకు మోజరముయందుండిరి. తనకు గంజాము విభజన యిచ్చును లేదనియు; అజ్జలాలోని యేభాగము గూడ ఒకస్సాలో చేర్చుట కియ్యకొనదనియు, వైనచెప్పిన తీర్మానము గావించ బడినపుడు ఒకస్సాను ప్రత్యేక రాష్ట్రముగా చేయునపుడే యీవిషయకగోరనియు చెలిపిరి. ఆయ వానాను సభవర్తలో పాల్గొనలేదు. అతడు తప్పినదంతయు నిజముగానని మాకు రూఢిపరుపజేసెనది.

మేము పల్నాటికి కల్గితిమి, భారాకోట, మందస, వీరజిహాడగడ నేగదా, కురంగి, తుక్కలి, నందిగామ, బిర్ల జమీందారులను, భాయన ప్రొఫెయిటరులను, అస్సాతాలూక వారుని సందర్శించితిమి. చివరాయాత్రవృత్తికైన వారందరు ఒక యావాదుకొనెన్న ప్రాంతములన్నియు ఏకస్థాన క్రింద చేర్చవలెననియోగిరి. ఈ విషయకలన సాంఘిక మానవ, వర్ణముగను రాజకీయముగనుగూడ ఓడ్రులకు లాభముండునని. ఇది పురు మాత్రము సందేహముల నూచించిరి. పల్నాటికి రాజా గారు తన తెలుగురంజులతో తగవులు చెల్లవలెనని, నేను వా జమీందారుగారు యీ విషయకలన న గంజాము జమీందారులకు సన్నికలముగా కొంతన వ్యముండుననియు సంజ్ఞాపరిపిరి. ఇదితప్పకల్గినివ్యయము లన్నిటితో ఓడ్రులయితటి మేమువాకలవోవిధ్యయినట్లు టయే అవశ్యకమనిరి. ఏసంస్థానము గూడ విభజనరాననియు ఓడ్రజమీందారిలన్నియు కలసి వేరొక పాలన క్రిందను న్నవలెననియు ఏకగ్రీవముగ చెలిపిరి. ఏ ఒరియ జమీందారుని రాజ్యముగూడ తెలుగుప్రజల సంఖ్య అధికముగనున్నదను కా రణముచే ప్రత్యేక పాలన క్రింద నుంచరాదని స్పష్టముగా చెలిపిరి.

మందసరాజుగారి బ్రాహ్మణులచే

ఈ జమీందారీయ చేర్చుననో అప్పుడు బరిస్సా ప్రతినిధుల వాదన మెటులుండునోమానించుట ప్రభుత్వ క్రమముగా దు కాని యాసంధ్యమున కొందరు జమీందారు అభిప్రాయములు విన్నవ్యముగా లేవనియు, యితరులు వీహారు కోరికలనుబట్టి అతపడలేదనియు తెప్పలనియున్నది. బరిస్సా ప్రత్యేకము గానుండుటను వారివ్యవధులున్నాయి. పల్నాటికి రాజాగారి గంజాముజిల్లాను బరిస్సావీహారు రాష్ట్రపాలన క్రిందనుండుట వలన కట్టి లాభముండునని తెప్పెను కాని అదిమ మునకు పూర్తిగావర్జించుటకు సిద్ధపడలేదు. మందస రాజుగారు వీహారుతో జేరుటకట్టుపడక, తనకు మదరాసు పాలనక్రింద నుండుట యే సౌఖ్యముగ నున్నదనెను. ఓడ్రులందరు ఒక్క రాష్ట్రము నందుండుట మంచిదేగాని ప్రత్యేకముగా ఓడ్రరాష్ట్రమేర్పరుచుటకు అధిక ప్రతిబంధకము లుండును గావున విశాఖపట్నము మును ముఖ్యపట్నం గానుంచి ఉత్కల ప్రాంతమున రాష్ట్ర మొకటి యేర్పరుచుట లాభకరముగ నుండునని నూచించిరి. ప్రత్యేక బరిస్సా రాష్ట్రము ను యేర్పరుచుటకు వీలుండునని భారాకోట జమీందారు భావించుచున్నాడు. ఎట్లయినను ఓడ్రులందరు ఒక్క పాలనక్రింద నుండుట మంచిదనిరి. బాడగదా జమీందారుగారు ప్రత్యేక బరిస్సారాష్ట్రమును కోరిరి. అది యేర్పడుచును ఓడ్రులు వీహారులోచేయ యుండగలరు. కాని బరిస్సాను ప్రత్యేకయ యు నేకమే లేవుననో వీహారు కోర్కెను యిచ్చుట తెలుగు ఓడ్రవసుస్థలనే బయోవీహారు సమస్యనిచ్చి యెట్టిభాషము లేకుండునని భయపడిరి. నందిగారి జమీందారు మాడ యిట్లే చెలిపెను. కాని బరిస్సాలో నెచ్చరుకు వీహారు లేని వేరే యితరుగా సమ్మేతన కెట్టి యాటంకమును నూచించ లేదు.

గంజాముజిల్లాలోని అధ్యక్షుడు, జమీందారీ సంఘావ్యక్తులను కల్గితిమి. కాలేజీ సంఘ మును నను కల్గితిమి. అజగదా జమీందారు గారు ప్రత్యేక బరిస్సారాష్ట్రము అధిక భాగ వాచిన దిగువని చని అని స్పష్టముగ తమ అభిప్రాయమును చెలిపిరి. ఉత్కలగా ప్రస్తుతి రాష్ట్రమేర్పరుచుట ఓడ్రులకు చాల మోజరమని యు, ఓడ్రులలో అన్నిటి లవారి క్రేతము నూరవలెనని దరాసులో ఓడ్రభాషవాడునున్న ప్రాంతములన్నియు భరిస్సాగా చేర్చుటత్యావశ్యకమనియు నుడిపిరి. ఆయన ప్రాత మూలముగా విన్నవ నాజ్ఞానులందరు అన్నికాణములని సరింప బడినవి. అజ్జలాలోని ఒకజామీందారుగారు అభిప్రాయములను చెల్ల కేరవలెనని గలంపచున్నాడు.

గంజాము జిల్లాలో వివిధ సంస్థానము బొప్పిరావం రిపిరి, జుల్యుత్రానెల్లూము విజయనగరం భావనాని వీరి పురకు విశాఖపట్నంబిల్లాలో విశాలమున ఉత్కలము గంజా వారు విద్యతకు ఆనూల యన అభిప్రాయమును చెలిపిరి. విజయనగరం రాజాగారి కట్టి యాటంక మలేదు. బొప్పిరావం గారికి బరిస్సాలో చేర్చుటలన స్పష్టముగా కొన్ని విషయాల విన్నవించుచు, వివిధ సంస్థాన ఓడ్రజనకురీ విద్యతకురీ తగియదుండుటచే యాయా జేరణ సరకుజేయరాదనిరి.

(సకేతము)

భారత శాసనసభ

బెంగాలు ఆర్డినెన్సు తీర్మానముపై చర్చ

“భవదాజీయద్యక్షమును మార్చుడు. భవదున్నతపీఠమును. దిగుడు, భారతదేశ మేమిగోరును న్నతో మాతో సరిసమానమగుబుద్ధితో సంప్రతించుడు. న్యాయమగు సమాధానమునకు రండు. వెంటనే యీవిష్టవోద్యమ మంతరించును.”

(నిన్నటి తరువాయి)

సరిగ్ బదుగంట లయినప్పటికీ శాసనసభ చర్చ నిల్చిపోలేదు. జిన్నా గారు మాట్లాడిన విధమున మరియొక దినమువరకును చర్చ నిల్చిపోయెను. ఏజెండును తిరిగి విషయమున చర్చ జరుపబడునదియు ముందు తెలియజేయబడును.

దేశీయసభ్యుడు ప్రసంగించిన విశేష విషయచంద్రపాలుడు ప్రభుత్వపు చర్చను బ్రతిఘటించెను.

తగినన్ని జలవత్తులను పోతులండినగాని వైసురాయి కార్యనిర్వహణాధ్యక్షులు యిట్టికే తన శాసనమును ఆమోదించియుండరాని పర్ బి. యన్. మిత్ర గారు ప్రభుత్వము తరపున చెప్పిరి.

రంగాచార్యులు గారు తీర్మానమును బలపరచిరి. నిరంకుశము చావలేదనియు, శాసనసభలు కేవలము సలహాసంఘముగా మాత్రమే నున్నవనియు రంగాచార్యులు గారు నడిపిరి.

బి.ఎ. శాసనసభ్యుల తరపున ప్రభుత్వమువలంబించిన చర్య కన్నా క్రాంత్యుగారు బాగుగ బలపర్చిరి.

ప్రభుత్వపు రాజనీతియందు సవరణ గావించి భారతీయుల రాజకీయాశయములను నెరవేర్చవలసినదని జిన్నా గారు ప్రభుత్వమునకు సలహానిచ్చిరి.

స్వరాజ్యపక్షముపై సవరణగించుటకు ఆర్డినెన్సు నిర్బంధించినదని అమరనాథదత్తు గారు చెప్పిరి.

ధీర్, జనవరి 28:— బెంగాలు ఆర్డినెన్సును రద్దు చేయవలసినదని సి. దొరస్వామి అయ్యంగారచే నొక తీర్మానము నేడు భారత శాసనసభయందు ప్రతిపాదించబడెను. ఈ తీర్మానము ప్రతిపాదించి దొరస్వామి అయ్యంగార ఒక ఉపన్యాసము గావించిరి. పిమ్మట ప్రభుత్వము తరపున దేశీయ సభ్యుడు సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెను గారు తీర్మానమును ప్రతిఘటించు సభ్యుల మనములను మార్చుటకు నొక ప్రసంగమును గావించిరి. అనంతరము వంగరాష్ట్ర సభ్యులకు విషయచంద్రపాలు గారు వారి సహజవాక్కుతో నొక ఓర్వోపన్యాసమును గావించి బెంగాలు ఆర్డినెన్సు ప్రతిఘటించిరి.

బాబు విషయచంద్ర పాలుగారు

సలహాసంఘము అసంఖ్య సమావేశమైనప్పటికీ బాబు విషయచంద్రపాలుగారు ఆర్డినెన్సుపై ప్రసంగించినవారిలో ప్రథములు. దేశీయపురోభివృద్ధి గోరు విప్లవోద్యమము వంగదేశముందు గలదని పాలుబాబుగారు కొప్పకొనిరి. వంగరాష్ట్ర విభజనము చేసే ఉద్దేశ్యమును బయలుదేరెను. రెండుకారణములచే సీతద్వమును యింకను నిలిచియున్నది: దేశీయుల స్వేచ్ఛామరత్తయు, సామ్రాజ్యపక్ష ప్రతినిధుల ప్రబలమైన నిరంకుశ పాలన కుతూహలమును యీ ఉద్దేశ్యమును ప్రసంగించుచున్నవి అనాచార్యమైన కరినీర్బంధ చర్యలను ప్రభుత్వమువలంబించుటచే వంగరాష్ట్రీయులను బాంబేలో పోషింపలేరె. అస్సీని కుమార:త్తు, కృష్ణకమరమిత్తు మొదలగు గౌరవనీయులు ఆరెట్టుచేయబడి విచారణ లేక యే జైలులందు నిర్బంధింపబడిరి. జైలులందు వీరినుంచుటకు యేషిషకు రాజకీయ కారణములు లేవు. గవర్నమెంటువారి స్టేటుమెంటు తప్పు, యిప్పుడు నిర్బంధింపబడిన వారిపై నే విధము సాత్వమును లేకయే జైలులందు తీరినుంచుటచే వెనుకటి సంగతులనుబట్టి నిర్బంధింపబడిన వారలు దోషులని విశ్వసించుటకు కారణములు ప్రభుత్వము నూచించడయ్యె. కొన హత్యసంఘటనను బోలీసులు నేకరించిన సాత్వమును పాలు గారు విమరించిరి. కొన హత్య కేసు విషయమై సర్వము తెలియునని ఆశ్రయించెను. హత్య గావించిన సభ్యులనుండి నొక గ్రామమునకు మోటారు బండి తోలితి నని అంగీకరించినవాడు, మోటారుబండిని నడుమనినప్పుడు బండిని నడుపుటకు చేతిగాక తెల్ల పోయె నని ఎల్లరును ఎరిగించినవిషయమే. (నవ్వు) అనూనము గలవారిపై పోలీసువారి రిజిస్ట్రేషన్మును తీసికొనివచ్చెదరు. హత్యలును, బండిపోటులును సంభవించెనని వక్ర అంగీకరించెను. కాని యీ సేరములు రాజకీయోద్దేశములచే గావించబడెనని సాత్వ మే యొనగలదా? వంగరాష్ట్ర

మందు సేరములు మొలక తత్తునున్నవనిదే హత్యలను సమ్మించెనని బాబువిషయ చంద్రపాలు. దేశబంధుదాసు గారు నిష్కాపట్యముగ నిది అంగీకరించిరి.

సాత్వస్వభావము

కుట్రలను గురించి చాలకాలమునుండి ప్రభుత్వమునకు తెలియునని సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెను గారు చెప్పియున్నారు. సేరములను అణచుటకు ప్రభుత్వ మేమిచేసెను? ప్రచారమును గాంచుటకు అరాచకులకు ప్రభుత్వమేల అనకాశముల నీయవలయును? విషతుల్యమైన వీరి ప్రచారణ గ్రంథములను న్యాయపక్షము గాంచుకొండయేల తగినచర్యలను ప్రభుత్వము దీసికొనలేదు? ఇప్పుడు ఈ ఆర్డినెన్సును నిర్బంధించుటచే లాభమేమిగలదు? “నిజమును రాజకీయ సేరములను అణచుటకు మాత్రమే గాక, న్యాయమును రాజకీయాధ్యక్షులను ప్రచారమును అణకట్టుటకు యీ అసాధారణ చర్యలను గావలయునని గోరుచున్నారా? రాజకీయ అరాచకోద్యమమును అంతరింపజేయుటకు మేము అంగీకరించుచున్నాము. కాని న్యాయ విషయము సాధ్యముగాకుండ ప్రభుత్వము చేయుచున్నది. ఏ ల య న: మీరు నిర్బంధించి యీ అసాధారణమైన ఆర్డినెన్సుచే ప్రబలమైన సానుభూతి అరాచకులు మార్చగోరుచున్నారు. ప్రజల సానుభూతియే దుండగ్రోడను వర్ణింపజేయుచుండును. మీరాజకీయపరిజ్ఞానాభావము ప్రజల సానుభూతిని విస్తోంచుచున్నది” అని బాబు విషయచంద్రపాలు గుంభీరముగ బల్కినను.

ఒక చిత్రమైన సంగతి

కొంతమంది అధికారుల ప్రాణములకు అపాయముగనున్నదని వంగరాష్ట్ర దొరతనము నమ్ముచున్నమాట సత్యమే. ఒక్కొక్కప్పుడు యింగ్లాండునుండిగాని, భారతదేశమునుగాని ప్రజాపిత జీవితమును పాల్గొనుచున్న వారి శేషముపాయ నీతియందు గలదను భయమును సంభోదామును లేకపోలేదు పునస్సంధానవయోనిర్ణయచట్టముయొక్క అందోళన కాలముందు తన్ను నిజముగ రివాల్యురుతో గాల్చుటకు సురపెట్టబడెనని పాలు గారు నడిపిరి. ఒకసాయలకాలముందు కూర్చుని ప్రాయముండ ప్రతిభానుండి రివాల్యురు పేల్చబడెను. గుండు తను దగ్గరనున్న ప్రభుత్వమునకు దగిలెను. కాని వారు భయభ్రాంతులుగా లేరు అని విషయచంద్రపాలు చెప్పెను. (నవ్వులు)

అధుగదగిన ప్రశ్న

సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెను :— ఈ సంగతి మీరు ప్రభుత్వమున కేల ఎరిగించిరి? కాదు?

పాలు గారు:— హంతకు డేవడనే నెరుంగనయ్యెను. సంగతులను చెప్పుటచే కష్టములును, చిక్కులును దెచ్చిపెట్టు పోలీసువారికి సమాచారము చెప్పుటచే లాభమేమి? (నవ్వు)

ప్రాణాపాయ మనివార్యము

బహిరంగముగ వీధిలో హత్యలుచేయబడుచున్నప్పుడు, రాజకీయోద్దేశము లేకయే యిట్టి హత్యలుచేయబడనప్పుడు, అధికారము గలవారు యివి అన్నియు తమ నిత్యకార్యక్రమముగ దలంచి హంతకులను నిర్బంధింపవలయునుగాని, అప్పుడప్పుడు సంభవించు దురంతమునను అణచుటకు అసాధారణచట్టము కావలయునని గోరజనదు. నిర్బంధింపబడినవారిని విడుదలచేసే జాతీయ సాధన రివాల్యునును ఆత్మవశ్యకముగ నున్నకాంతిని వంగరాష్ట్రీయులందు సాపింపవలయునని విషయచంద్రపాలు బాబు ప్రభుత్వమును గోరెను. ఆర్డినెన్సు రద్దుచేయుడు, లేదా యిట్టి అసాధారణచట్టమును అమలునందు తెట్టుట కుచిత ఉదారభావము లేక ఉపయోగించుటకు అభయమియుండు అని పాలు గారు దొరతనమును గోరెను. నిర్బంధింపబడినవారిని విడుదలచేయుడు. పిమ్మట వంగదేశముందు కాంతిగలుగును. అలస్యముచేయుక ప్రజల రాజకీయ ఆశయములను నెరవేర్చుటకు ప్రభుత్వము సమకట్టువలయును. అరాచక కుట్రలులేని రాజకీయపరిస్థితు లప్పుడే భారతదేశముందు సమహమును.

జనాగారికోరిక

ఈ సమస్యపై సంపూర్ణమైన చర్చ సభయందు గావించబడవలయునని ప్రబలమైకొరిక సభ్యులయందుగలదని జిన్నా గారు చెప్పిరి. మరియొక అధికారినియు యిందులకై ప్రత్యేకముగ నీయవలసినదని దేశీయసభ్యుని జిన్నా గారు గోరిరి.

లేదా యీ విషయమై చర్చ ముగియక అనధికారుల కార్యక్రమమిషమునాడు జనుపుటకు దేశీయసభ్యుడు అంగీకరింపవలయునని జిన్నా గారు గోరిరి.

అధికారుల కార్యక్రమమిషమును చర్చించుట అవకాశమిచ్చుటకుగల యిబ్బందిని అలెగ్జాండరు మడ్డిమెను గారు చెప్పి, అనధికారుల కార్యక్రమమిషమును యీవిషయమై పూర్తిగా చర్చించుటకు వారి కెట్టి అటంకములును లేవనిచెప్పెను.

సర్ బి. యన్. మిత్ర

ఆర్డినెన్సు ప్రకటింపబడిన పిమ్మట రాజప్రతినిధి సభలలో కనిష్టసభ్యుడు తానెయ్యి, పరిశ్రామిక కార్యకర్తసభ్యుడు సర్ బి. యన్. మిత్ర గారు నుడిచిరి. వారు రాజప్రతినిధి కాబిట్టునుండి విరమింపనుండుటచే ఆర్డినెన్సు విషయమున తగినంత ఆలోచనగావించక దానిని నిర్బంధించుటకు రాజప్రతినిధికి భారతీయసభ్యులు ఆమోదమునిచ్చిరిని దొరస్వామి అయ్యంగారు వారిపై చల్లగ నేర మారోపించిరి.

దొరస్వామి అయ్యంగారు:— అతి నాఅభిప్రాయము గారు. (నవ్వు)

సర్ మిత్ర:— వారి అభిప్రాయమును కాపాడుకొనుట కిచ్చుట యిప్పుడు సర్ మహాత్మును మోక్షిగావున్న బాగుండును. కాని అట్టి సేరాలోపణమును నిరసించుట నాకర్తవ్యము. ఈ సమస్య విషయమున మిక్కిలి పరిశీలించేయే భారతీయసభ్యులు ఆర్డినెన్సు నిర్మాణమున కీయ్యకొనిరిని చెప్పుటకు నాకంత మాత్రమును సందియములేదు. వంగరాష్ట్రీయుందు విప్లవోద్యమముగలదని యిదివరకే సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెను గారు చెప్పిరి. బాబు విషయచంద్రపాలు యిది యదారముని అంగీకరించుచున్నారు. కాని విషయచంద్రపాలు గారు యీ విషయమై అసంగత అభిప్రాయముగ నున్నారని నేను చెప్పుటకు వారిని మన్నింపవలసినదని మిత్ర గారు గోరిరి. కరవత్తములను వ్యాపింపకుండు ప్రభుత్వము శ్రద్ధదీసికొనలేదని పాలు గారు మొదట దొరతనముపై సేరాలోపణ గావించిరి. పిమ్మట తగినచర్య తీసికొనినందుకు దొరతనమును నిరసించిరి. ఇది అసంగతము. ఇట్టి అసాధారణచర్య ప్రభుత్వమువలంబించుటకుగల సాత్వమును తెచ్చివలసినదని పాలు గారు గోరుచున్నారు. సాత్వమును వెల్లడిచేయుటచే మరొక హత్యలు సంభవించును. విప్లవకారులు బెంగాలునుందు రాజ్యముచేయుచున్నారు. సాధువులైన జనులను రక్షించుటయును యువకులు ముఖ్యముగ విప్లవోద్యమాభిప్రాయములను గ్రహింపకుండగను రక్షించుట ప్రభుత్వముయొక్క ప్రథమకర్తవ్యమైయున్నది. ఈ విధానమున కేల అసంఖ్య రియ్యకొనబాలతో మిత్ర గారు గతమును గ్రహింపబాలకున్నారు. ఆర్డినెన్సు విషయమైగాక ఆర్డినెన్సు సమయముందు బెట్టుట అధికారులపై పాలుగారికి ప్రబలమైన అనుమానముగలదు. అదియేనాస్తవమైనచో వంగరాష్ట్రీపు సభాస్థి నేటు పోలీసుకాఖనారియందు అభివృద్ధికరమైన మార్పుచేయవలయునని గాని ప్రభుత్వమువలంబించిన చర్య యొగ్యతపై చర్చించిన లాభములేదు. (హర్షధ్వనులు)

దివానుబహదూరు రంగాచార్యులుగారు

అరాచకులను వర్ణించుటకు విషయచంద్ర పాలుగారిచే నుడువబడిన “మాతృభక్తి పేరిత విప్లవకారులు” అను సమాసమును నిరసించి, రంగాచార్యులు గారు తీర్మానమును బలపర్చిరి. సేరము విప్లవముగాదు. దేశభక్తియుగాదు. సేరములు సేరములే. హంతకులు రహస్యముగ కుట్రలు పన్ని సేరములు గావించు చున్నట్లుకునుగొనబడుచున్నది. కాన యిట్టి సేరములను బహిరంగముగ ఎల్లరకు తెలియునట్లుగ, స్పష్టముగ ఖండించుట అత్యవశ్యకము. ఇట్టి ఉద్దేశ్యముయొడరహస్యముగ గాని, మనస్సునందుగాని, బహిరంగముగ గాని ప్రాజ్ఞులెవ్వరును సానుభూతిని జూపబాలరు. కూలీలును, జనసామాన్యమును దుండగ్రోడను బట్టుకొనుటకు సహాయము చేయుచున్నారని కే కి య సభ్యుడు నుడువుచున్నాడు. ఇది చాలప్రశంసార్హమైనపని. భారతదేశము దిశరప్రాంతములందును ప్రజలయందు నిట్టి భావములే గలవు. రీడింగు లిట్లును బ్రభువులు దురదృష్టవశముచే వట్టితిప్పుదారినిబట్టి బోవుచున్నారు. నిరంకుశము నేటితో చచ్చెనని ఆర్పాటుతో కన్నాటు ప్రభువు ప్రవేశబెట్టిన మంటుపోర్తి విధానమును యీ ప్రభువులు పాడుచేయుటకు ప్రారంభించిరి. ఆర్డినెన్సు విషయమున శాసనసభను విశ్వసించుకుండుటకు ప్రభుత్వము నిశ్చయించెను. ప్రాముఖ్యమైన యిట్టి సంగతియందు భారత శాసనసభ నిరసించబడుచున్నది. విషమావస్థలందు భారత శాసనసభను నమ్ముటయు, శాసనసభ సలహా ప్రకారము నడుమకొనుటయు ప్రభుత్వమునకు బహుశ్రేయస్కరమని కరిననీర్బంధ శాసనసభ సలహాయచ్చి యుండెను. దేశీయశాఖ విషయమునగల స్థాయిసంఘముతో నైను ప్రభుత్వము సంప్రతించియుండ బాగుగ నుండెడిది. బంగాళాదేశముందలి పంథికుల విషయమై భారతదేశ

శ్రీభక్త్యనునకును, యిందీయ కార్యదర్శిని సంప్రతింపున జరుగుచున్నప్పుడు పెద్దెంబరు మాసమునందు సంఘమువారి నేల నిన్ను యందు సంప్రతింపలేదని రంగాచార్యులు గారు ప్రశ్నించిరి. కాన భారత ప్రభుత్వముయొక్క చర్య భారత కాననభ కతి అవకాశకరముగ నున్నది. భారత కాననభులకు తెల్లబడి వరసాస్థము లెప్పుడైన యేసభ్యుడైన చెల్లడిచేసినా? తాను (రంగాచార్యులుగారు) సరిహద్దుల కమిటియందు సభ్యుడుగనుండి పెన్షన్రహితస్థులను జూశెను. తనయందుంచుదిన న మృకము చెడునట్లు తాను సంచరించెనా? భారతప్రభుత్వము యొక్కచర్య అసభ్యమైనది. (Nubritish) అర్థ నెంనునంగల రక్షణ మార్గములు యెండమావులు. ఇట్టికఠినకాననముతేకడే వంగరాష్ట్రపరిపాలన గావించక వ్యయము గ నుండుటకురాష్ట్రను విప్లవోద్యమ తేనెపట్టతో నిండిపోయినా? వంగ రాష్ట్రము కిట్టి దుస్థితి సంభవించలేదని రంగాచార్యుల గారి మనోవిశ్వాసము గవర్నమెంటు భారత కాననభుల నిరసించినప్పుడు భారతకాననభు సమానముగ ప్రభుత్వము ను నిరసించవలయును. (అనధికారుల దీర్ఘ హర్షద్యులు) వంగ రాష్ట్రముందలి అరాజక ఉద్యమ సందర్భమునకు సంబంధించిన ఎల్లసంగతులను ప్రభుత్వము తెల్పినచో, తాను (రంగాచార్యులుగారు) రాజకీయ కక్షల నియమమును పాటింపక ప్రభుత్వపు కాననములను బలత చెప్పదనని రంగాచార్యులుగారు చెప్పిరి.

కర్నల్ క్రాఫర్డు బోల్లివిక్కులు

అర్జి నెంను నందుగలట్టి అసాధారణాధికారులను కార్యనిర్వాహకవర్గమునకు ప్రసాదించుటకు అనుక్రూతక స్వేచ్ఛ యు. వ్యక్తిస్వాతంత్ర్య సాంప్రదాయముల ననుభవించుచున్న విరోధిజనుసంఘము, బ్రిటిషువారిభ్యజనున క్రిందస్వేచ్ఛ యను అర్థముగ్రహించిన భారతీయులకంటె అధికముగ విరోధభావమును జూపుచున్నదని, తీర్మానమునై ప్రసంగించుచు కర్నలు క్రాఫర్డుగారు బల్లిరి. స్వేచ్ఛ, వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యముల గాపాడుటకు అసాధారణకాననము మిక్కిలి అవశ్యకమని ప్రబల ప్రయత్నములచే యీసంఘముగ్రహించెను. ప్రభుత్వమునందుండి సంభవించెడికష్టములకంటె, విప్లవకారులు గావించెడిఅపాయమె మిక్కిలి ఉపద్రవకరముగనున్నది. వారిచాదనలు ఆమోదింపబడి నచో, శాశ్వతమైన వాదించువారు సంభవించునట్లు ఉప ద్రవములను గుర్తించబాలకున్నారు. సామ్యపరిపాలన నీయ బడినను స్వేచ్ఛాపరచణము గావించువారలను ఉచితరీతిని ప్రభుత్వము దండించబాలమికి, కలకత్తాయందలి వారియొక్కవ ర్గముందు ప్రబలమైన ఫీతిని బుట్టించెనని క్రాఫర్డుగారు నుడివరి. ప్రజలయందగుల తీవ్రమైన భావములను ప్రభుత్వము గ్రహించ వలయునుగాని, అసీరంగముగ విధులందు నిరపరాధులైన విరో ధిజనులు జంపబడుచుండ తుదకీ అన్యాయకార్య మేతీరున పరిణమించునోయని తనచర్య దీసికొనవలయునుగాని ఉపే షింపవలదు. భారతదేశముందుగల విప్లవోద్యమమును వారికను కూలముగ నుపయోగించుటకు రషియాను బోల్లివిక్కుల ప్రయ త్నములను సుభవింపచే ఉపద్రవమును గుర్తించవలయును.

బోల్లివిక్కుల బెదరింపులు

భానుపురముందు విచారింపబడిన బోల్లివిక్కు తేనును అఖిల భారతకాంగ్రెసుసభ్యులచే బెల్లూనునందు యం. యస్. రాయగారి సంతకమునై ప్రకటించబడిన సమష్టికరపత్రము ను గురించియు చెల్పి, తీర్మాన మంగీకరింపబడినయెడ కానన భుక్తులు రషియా సమష్టివాకులచేతులందు కీలుబొమ్మలను న్నూరని కర్నలు క్రాఫర్డుగారు హెచ్చరించిరి. దౌర్జన్యరా హిత్యమునందు విశ్వాసము గలదని ప్రతిసమయముందును చెల్ప బడుచుండెను. విప్లవకారులచేట్టలను, అరాజకులందుండగములను ఖండించుచు పెక్కుతీర్మానములు గావించబడినవి. కాని సిరా జ్ గంజి తీర్మానకామలు, నాగపురముందును, ఆహమదాబా దుందును తీర్మాన మామోదించినవారు చారిత్రాత్మకమైన బాధ్యతను దప్పించుకొనబారు.

గొప్పసారబాటు

కఠిననిర్బంధ కాననములను రద్దుచేయుట కొకకమిటిని భారతప్రభుత్వము నియమించుట మిక్కిలి పారశాటుఅని క్రా ఫర్డుగారు మిగుల వాపోయిరి. నూతన భారత పరిపాలన కానన ముప్రకారముగ తగిన కాననములను యీ అసంబ్ధిత్వరా నిర్మించుటకు పూర్వము కఠిన నిర్బంధకాననముల కమిటివారి సలహా ప్రకారముగ ప్రవర్తించుటలను యిట్టివిపరీత పరిస్థితుల నెను ర్కొనబడుటకు ప్రభుత్వము నిరాయుధుడై యున్నదని కర్నలు గారు మిగుల దుఃఖించిరి.

భారత ప్రభుత్వముయొక్క అస్థిరమును, అస్పష్టమునై నట్టి కాజీయవిధానమును, మొనటి భారత కార్యదర్శి యొక్క వ్యర్థప్రసంగములను, యిట్టివిషయవశకు ప్రబలకారణములు. (న వ్యర్థ) బుద్ధిమాన్యులతో పనిచేయుట యందు కొంతఅనుభవ ముగలవాడగుటచే యేకాగ్రమైనను ఫలప్రద మగుటకు, ముఖ్య ముగ యిట్టిరహస్య విప్లవ ఉద్యమము నగుటకు, ప్రభుత్వము దీసికొనవలసిన చర్య అతిరూఢముగ నుండుటయే జయమునకు ప్రధానకారణమనియు, అన్యాయము వాటిలకుండుటకు ఉచిత మైన కట్టుబాట్లు గలవనియు, నిర్బంధింపబడినవారు మోక్షోర్జన కపీలుచేయుటకుఅధికారమొసంగును భారతప్రభుత్వమువారిక చట్టమును ప్రవేశపెట్టుచున్నారనియు, క్రాఫర్డుగారువాక్రచ్చిరి. బెంగాలు కాననభులకు క్రిమినలు ఆమెందుమెంటు బిల్లుపై నీయబడిన వోటు సంకీర్తనాత్మకముగ నున్నది. అని విరోధా సంఘ కార్యదర్శియు, (ప్రతినిధియునగు కర్నలు క్రాఫర్డుగారు చెల్పిరి.

నర్ పి. సి. మి త్తరు తర్కము

రాజకీయ ధురీణుడని పదవినప్రతిష్ఠను తెరచునట్టి వయస్ కికముగాని హేతువులే నర్. పి. సి. మి త్తరు గారు ఆర్జి నెంను బిల్లు ను వంగ రాష్ట్ర మందు ప్రవేశపెట్టుటకు ప్రతిఘటించిరి. (నవ్య) అరాచకులనై యిష ట్టికైనను తనచర్య ప్రభుత్వము దీసికొనుచున్నదని బెంగాలునం దు అవ్యక్తమైన సంతోషాభిప్రాయము గలదు. కలకత్తా కార్ప రేషను ముఖ్యకార్యనిర్వాహకముగ నియమించబడుటకు బూర్వ మె నుభావచంద్రబోధుగారు అరాజకోద్యమమునందు దేశీయ సభ్యుడు తెల్పినట్లు బోగ్యము గలిగిన వాడైనచో ప్రభుత్వమేల బోనుగానిని అపదవియందుండుట కంగీకరించెనో క్రాఫర్డుగా రు చెల్పబారు. ఆర్జి నెంనునట్టి అసాధారణాధికారులను చాలకాలము చెలాయించుటచేప్రభుత్వము పరిపాలనయేమిజాల తని వారి సంఘము విశ్వసించుచున్నది. విప్లవోద్యమము బతు లుడేరుట నిజమైన కారణములను అరయుటకు ప్రయత్నించ వలయుననియు, ఆర్జి నెంను వీరితరును కురచచేయుట చెల్లదును అనుకూలవాతావరణము కలుగజేయవలయును. ఆర్జి క పు కారణము లే ఆ కాం తిక బలి వృ మె న కారణములు. భారత దేశాభ్యుదయమునకు దోడ్పడునట్లు యువకులుత్తము లను మాట్చుటకు ప్రయత్నించవలయునని భారతీయ నాయకు లను క్రాఫర్డుగారు గోరిరి.

ఎమ్. ఎ. జిన్నాగారు

ఆర్జి నెంను విషయమున భారత సామ్రాజ్యకాననభ వారితో సంప్రతింపమికి, రాజప్రతినిధి చెల్లిన విషయమున ప్రసంగించుచు, పరిపాలనాబాధ్యతను యీ సభతో పాల్గొ నుటకు ప్రభుత్వమింకొనజాలనియెడ, యీ కాననభయొక్క గతి, సలహానీయుసంఘముకంటె నీచమైనదని జిన్నా గారు నుడివరి. ఏ తేజముదైనను యిట్టిజారుణకాననము గలదామని జిన్నాగారు ఊహించబాలకున్నారు. నిరపరాధులకు సాపరా థులునునొక్క వర్గముందు జేర్చబడుట దుర్మాఖ్యగనున్నది. ఈ ఆర్జి నెంను మూలమున తాను కలకత్తా వాస్తవ్యుడైనయెడ, సార్వభౌమునియెడగాక, కలకత్తా బోలిసు కమిషనరుటీగర్లు గారికి తాను విశ్వాసప్రమాణము చేయవలసియున్నదని జిన్నా గారు నుడి వరి. ఆ న స ర ముదయించినదని చెల్పుటకు యే విధ మైన సా త్త్య ము ను ని రూ పిం ప బడలేదు. దౌర్జన్యప్రేరేపకులకు నేరములు సంభవించకుండ చేయుటకు ప్రభుత్వము సక్రమమైన పరిపాలనను గావించవలయును. అన గా దేశీయులచే నెన్నుకొనబడిన ప్రతినిధులను బాధ్యులై, ప్రభు త్వముదేశమును బరిపాలించవలయును. అశంబ్ధియందలి సభ్యులు పానకమందలి ఫుడకలవలె మధ్యమధ్యకాష్టమున్నారని యెంచబ డకుండునెడ, సభ్యుల సలహాప్రకారముగ ప్రభుత్వము పరిపాల న గావించుట కంగీకరించునెడ "మిరాజీయవిధానమును సవరణ గావించుచు. మెట్టునగి క్రిందికిరండు. భారతదేశము గోరుచు న్నవిషయములను గురించి, సరిసమానముగ మాతోచర్చించుచు. న్యాయముగ నాకోర్కెలను దీర్చుచు. అప్పుడు యీవిప్లవము దానియంతట నదియే నిర్మామునను" అని గంభీరముగ స్వ తంత్ర జాతీయపక్ష నాయకుడైన యం. ఎ. జిన్నాగారు ప్రసంగించిరి. (దీర్ఘహర్షద్యులు)

అమరనాథ దత్తుగారు

స్వరాజ్యపక్షమునై గవర్నమెంటువారు స్వజమెత్తని వారిచర్య స్పష్టముగ చాటుచున్నదని అమరనాథ దత్తుగారు చెల్పిరి. వారిజిల్లాయగు బర్హవానుందు ప్రభుత్వోద్యోగులు స్థాని క సంస్థలకు స్వరాజ్యకారుల సభ్యులుగ పంపబడకుండ ప్రజల నెల్లు భయభ్రాంతులను గావించుచుండిరో అమరనాథగారు

భారత కాననభు

బేలము కాబడిన అనధికారతీర్మానములు

ధిల్లీ, జనవరి 29—ఫిబ్రవరి 12-న తేదీనాటి భారత సామ్రాజ్యకాననభా సమాజేశముందు చర్చింపబడుటకు పం (డెడు అనధికారతీర్మానములు బేలముకాబడెను. సర్ ఫుకయో త్తమదాను గారు మొదటిసానమును బొందిరి. బెంగాలీకామొద లనుమాండే బెడ్డురాజ్యములందలి భారతీయుల యొక్కట్టులను స్పష్టముగ భారతదేశపు ప్రతినిధి కోరబోవురానాజాతి సభ సమా జేశముందు చెల్లవలయునని సర్ ఫుకయో త్తమదాను గారు ఒక తీర్మానమును ప్రతిపాదించెదరు.

పోస్టులుఉద్యోగుల యిచ్చుందులను విచారింపుటకు ముగ్గు రు భారతఅనధికారసభ్యులను ముగ్గురు గవర్నమెంటు ఉద్యో గులును అఖిలభారతపాస్టు ఆర్. యం. యస్. సమితియొక్క కార్యనిర్వాహకవర్గముచే నెన్నుకొనబడిన ముగ్గురు సభ్యులను గల తొమ్మిందుగురు సభ్యులుగల నొకకమిటిని నియమింప వలయునని బాబువిసినచంద్రపాలుడుగారు రెండవతీర్మానమును భారతకాననభయందు ప్రతిపాదించెను.

ఈస్టుయిండియా రైల్వేమార్గమున ముఖ్యమైన ప్రతిరైల్వేస్టేషనుయందును అల్పావార గృహములను నిర్మింపవలయు నని సిఫార్సుచేయుచు మాలవి అబ్దుల్ కాసిం గారు మూడవతీ ర్మానమును ప్రతిపాదించెదరు.

వైస్రొమందలి ఫలహర్యగృహమును బరీక్షచేయుటకు అధికారులు అనధికారులను గల నొకకమిటిని నియమింపవలసినదని రాజాభుజనాఫాల్ ఆలీఖానుగారునొక తీర్మానము ప్రతిపాదించెదరు.

వైతికోల్లంపునముగాని రాజకీయ నేరములకు శిక్షింపబ డినవారి అనర్హతలను దొలగించుటకు కేంద్రకాననభసభల ఫాని కకాననభల సభ్యత్వములకు ఎన్నికనిబంధనల సవరణ గావించుటకు వి. జె. పటేలుగారు రొక తీర్మానమును ప్రతిపాదించె దరు.

అధికారుల కార్యాంశములను నిర్వహించుచు ఫిబ్రవరి మాసముందు 12 దినములు ప్రశ్నీకరింపబడెను. ఫిబ్రవరి 2, 4, 9, 11, 16, 18, 20, 23, 25, 23, 27, 28 తేదీలు యందు కొరకు నియమింపబడెను.

రైల్వే కేంద్రసలహాసంఘము

ధిల్లీ, జనవరి 29:— ఈదినకు బెర్మోనబడిన ఆసంబ్ధి సభ్యులు రైల్వే కేంద్ర సలహాసంఘసభ్యుల సంఘముగ నెన్ను కొనబడెను:—

యస్. సి. ఘోష, యిస్కెచ్. హేచ్చి యస్. మిశ్ర, నుక్కు, కస్తూర్భాయి, కెల్కార్, మైమింగు, హాసింగు గవ రుగారు పానెలు సభ్యులు (ఆ. ప్రె)

విజయనగరము నబుకలక్తురు

మహాకితో కాంచుట
విశాఖపట్టణం జర్జికోర్టులో తీర్పు
కేసు కొట్టివేయబడెను

విజయనగరము శిరిజను గలుకలెత్తు ఎస్. వెంకట గా మునగారు పాలకొండ తాలూకాలో మకాంచేసియుండగా ఎవ రో తుపాకితో కాల్చి గాయపరచినందులకు చేయబడిన కేసు విచారణ నిన్న 29 వ తేదీని విశాఖపట్టణముజిల్లా జడ్జికోర్టులో జరిగినది. ప్రతిక్షుసాక్ష్యములేదను కారణము జిల్లాజడ్జి కేసు కొట్టివేసెను. ముద్దాయిలను విడుదలచేసెనని నేడు విజయనగ రమునుండి కండాళ్ కేసుకాయుగారు తంజివా ర్దనపరిరి.

అనుభవప్రాప్తముగ నెరిగిన అంశములనుచెల్పిరి. బర్హాను నందుగల పరిస్థితు లితరజిల్లాలందును చాలవరకుగలవు. శోక బంధు దానుగారు గావించిన వ్యాధినిర్ధారణమును ప్రభుత్వ మంగీకరించెనుగాని, దానుగారు నూచించిన నుండు వ్యాధిని ర్మాలులకుకు ప్రయోగింపవయ్యె. పిమ్మట సి. దొరస్వామి అ య్యంగారి ఆర్జి నెంను తీర్మానమునై చర్చ నిల్పివేయబడెను. తిరిగి యీతీర్మానమునై చర్చ యేదినమున ఉపక్రమింపబడు నదియు ముండు ప్రకటంపబడును.

ప్రసిద్ధ ప్రేక్షకులు

భారత కాననభయందు బెంగాలు ఆర్జి నెంనునై ప్రతి పాదించబడిన దొరస్వామిఅయ్యంగారి తీర్మానము చచ్చునల యున్నప్పుడు, ఆర్జి కార్యకనానభులను, నెగా భా శో కమునందు రాజప్రతిక్షిగ నుండిన కర్నలు సభ్యులు నెగా ఆసభ్యులు మోస్తేగాను భార్యాపహితముగ ప్రాప్తప్రేక్ష కుల గేలరియందునూర్చొని చర్చ కొంతకాలమువరకును వినిరి.

(ఆ. ప్రె.)

అభివృద్ధి సాధనము వారినభ

మహాత్ముని ఆధ్యక్షత

బొంబేలో జేదాబీలో జరిగినది

ఎంగుయిండియా

“మహాత్మా గాంధీగారు మంచి వీర్వాణులు జరిగినగాని జేదాబీలో జరిగిన వీర్వాణులు చాల ప్రశంసనీయముగా నుండెను. ఈసభకుండు జరిగినవీర్వాణులు చాల ప్రశంసనీయములు. ఎవరకు ‘జేదాబీ’ అను గూడ చూడలేదు. అను ప్రశంసా వ్యాప్తి ముల ప్రయత్నముగా నాజీలు చెప్పెను. నిరాడంబరమును, సహజ కోభ యును, కళా విధియును సాంద్ర్యమును, ఆత్మధికముగా గ్రహించెను. సమయము నిర్ణయించి ఆవీర్వాణులను బరిశీలించెను. ప్రకృతికోభను తిలకించి ఆనందపలక భావోన్మత్తును సృష్టింపజేయుచున్నది. ఒక సదీశీలమున స్థల నిర్ణయము చేయుచున్నది. తరువ్వుతుల తాత్పర్యభివ్యక్తియులగు చిన్న పద్ధతులను వరుసల మధ్యభాగమున నానది ప్రవహించుచున్నది. సభ్యులను చక్కయింపజేసి తిన్నెగాని బురదభూమిగాదు. ప్రధానవేదిక సదీశీలులను ప్రభాగమున నీర్వీరింపజేసెను. అది ఎనిమిది అడుగుల ఎత్తుగలదియున్నది. వేదికకు మొదటిసోపాన మొకయింపున ఉందియే. ఆ వేదికకు ఎదుటనే సభ్యులందరు కూర్చుండియుండిరి. కొంతమందియెదుటనున్న కొండచరిమల పై నగూడ కూర్చుండిరి. నెదురుకర్రలతోను పచ్చని ఆకులతోను అలంకారములన్నియును చేయబడెను. ఛాతూపలముల నెచ్చటను అమర్చెను. కాగితములతో అలంకారము లేనియును చేయలేదు. నూలునుగూడ అలంకారములకొరకు వాడలేదు. అట్టి అలంకారములకొరకు నూలును వాడ గూడదు. వీలనగా నూలు చాల విశిష్టగలదిగాన జానీయుల దురదృష్టము చేయగూడదు. నెదురుబద్ధలతోను పచ్చని ఆకులతోను చలనవంశికిట్టిరి. అంతయును కడుపునోపారముగను శాంతిప్రదముగను నుండెను. వేదికకు నూటిగా నూర్చున్నది. ఆనూర్చున కిరుప్రక్కలను 12000 మంది స్త్రీలును పురుషులును కూర్చుండియుండిరి. అంతయును ప్రశాంతముగ చదివెప్పుడు లేచుండనుండెను. ప్రవేశమునులేదు అందును ప్రతినిధులే. ప్రతినిధులు ప్రవేశములు ఆనుభవమేలేదు. ఈ పద్ధతి కాఖాసంఘములుగల సంస్థలతో నుండక తప్పదుగాని రాల్చిపరాజులవంటి వారినభలలో గూడ నీ పద్ధతును తెచ్చి పెట్టుట ప్రారంభమయ్యే నేను తలచెదను. పెద్ద సభలలో గూడ యీ పద్ధతి నే అవలంబించవలెనని నేను నూచింపబడెను. సభాధ్యక్షులను కొలిచి మారులలో పర్యవేక్షణి ప్రక్రియను సదీశీలమున చాట్టుముల ప్రదర్శన మేర్పరచబడెను. అచట వృద్ధులగు పురుషులను స్త్రీలును 5 మొదలు 10 ఏండ్లరకు యీ దుగులబాలురును బాలికలునుమాత్రమే రాట్టుల తై నూలువడుకుచుండిరి. చుట్టననుసారందరును వలంబియుగా నేవచేయుచుండుటచే బాలురును వృద్ధులునుమాత్రమే నూలువడుకుట నీ యుచుండుటచేరి. వారందఱును కాల్చిపరాజు తెగ కారే. ఘోరరదేశమున తయారైన ఖడ్గబుట్టలనుగూడ సచటనే ప్రదర్శించిరి. కావున సన్నరకము ఆంధ్రదేశపు ఖడ్గమును తెప్పించవలసిన అవసరము లేదు. కాల్చిపరాజులలో ఖడ్గబుట్టలను బట్టుచున్న వారందఱును ముతక ఖడ్గబుట్టలనే కట్టుచుండిరి. వేర్వేర్వలమున నాయకులపలములు (గంభములు) ముగ్గురుచే ప్రదర్శించబడెను. ఈసభను జరుపుటకు వారికెట్టి వ్యయమును కలుగలేదనియే చెప్పవచ్చును. ఆకులను చెమ్మలను ప్రజలవలె వానిని బదులుగానిచ్చిరి. వానిని తెచ్చి అమర్చిందిరి. వారిలెదుల చెప్పిన ప్రకారము ప్రజల ముప్పిరి. అందులకు వారు డబ్బులును తీసలేదు. ఉచితముగానే పనిచేసిరి. అచటికి రైలు స్టేషను 12 మైళ్ల దూరమున నున్నది గాన 12000 మందియును కాల్చిపరాజుతో బద్ధులై నచ్చినవా రెవమట్టుకువారు పండితాచారముతో లోకాయులపండ్లు మున్నగువానిని మాటగట్టి తెచ్చుకొనిరి. గాన వారికొరకు పాకాలులు పంటలుపండ్లలను వీర్వాణులచే నవసరము తీసిపోయినది. సందడి, సమృద్ధియుగల భావములు తమందనే పనులన్నియును జరిగినవి.

ఆసభలో జరిగినవనిగూడ సహజముగను సౌమ్యముగను జరిగింది. వారికెవరము లేనివిషయము తెప్పియును వారెదుట పెట్టలేదు.

రెండు ప్రమాణములు

నీరు చేసిన సభలలో నీది మూడవవార్షికసభ, ఇదివరకు

జరిగిన రెండువార్షికసభలలోను గూడ వారు కొద్దిపాటితీర్మానములనే చేసియుండిరి.

1. కల్లు సారాయి త్రాగగూడదు. 2. ఖడ్గబుట్టలనే కట్టువలెను. 3. స్త్రీలు రాత్రి నగలను కట్టుకొన గూడదు. అను మూడు తీర్మానములు మాత్రమే ఉపపాదించబడెను. ఖడ్గబుట్ట మధ్యనిరసనము నుగూర్చిన తీర్మానములు ప్రమాణములే. తాము మధ్యపానము చేయుకుండుటకును ఇతరులకు సామవ్యాప్తములచే బోధించుటకును మొదటితీర్మానము ప్రకారము వారందఱును ప్రమాణముచేసిరి. నూలువడుకుటకును ఖడ్గబుట్టలనే కట్టుటకును ఇతరులను బోధించుటకును రెండవ తీర్మానమునుగూర్చి వారు ప్రమాణముచేసిరి. ఈ తీర్మానములనుగూర్చి ప్రమాణముచేయకముందు తమ బాధ్యతనువారందఱును సరిగా గ్రహించికోతడో కనుగొనుటకు నేను వలంబియును అందరియొద్దనును పంపితిని గాని అనుకులముగా నుండుటచే పెద్దగాంతుతో నూలువడువసరము లేకుండనే కంఠధ్వని అందరికిని వివరణచేసెను. దైవసాక్షిగా స్త్రీలును పురుషులునుగూడ అంగీకరించి ప్రమాణములు చేసిరి. ఇదివరకు రెండేండ్లకుండి యిట్టి ప్రమాణములు జరుగుచున్నవి. వారందఱును ఖడ్గబుట్టలను కొట్టిగోస్తో గొప్పగోస్తో ధరించియుండిరి. వారు విషయమును బాగుగా గ్రహించి మహాపూర్వకముగా నంగీకరించి అసక్తితో పనిచేయుచున్నారను. వారిలో నందరికొలదినుండి నూలువడుకుచున్నారను. బాధోలీ ఆశ్రమమునకేగి చాలమంది యువకులు సుశీఘ్రులై వచ్చిరి. ఏమలుచేయుట, నూలువడుకుట, బట్టలునేయుట మున్నగువలలలో వారు కుశలులైరి. వారిలో కొందరాపుత్రికలనునే జీవించుచున్నారను.

60 ఏండ్లవయసుగల ఒకసభ్యుని నేను ప్రశ్నించితిని. కష్టపడి పగలంతయు పాలములో పనిచేసి మరల నూలు నేలవడుకవలెనని నేనడిగితిని. అతడు కోబాకు 4-5 గంటలపేపు రాత్రివేళ నూలు వడుకును. అతనికి నిద్రతక్కువ. కొన్నిగంటలపేపుమాత్రమే నిద్రించుచుగాన రాత్రి నూలువడికనను వేకువనే లేచివలల నూలువడుకును. అది యొక జీవోదముగాన వడుకుచున్నాననియో లేక యితరులకొకకు వడుకుచున్నాననియో అతడు చెప్పునేమో యని నేను తలచితిని. అతడులు చెప్పలేదు. మేము పాలములో ప్రతిపండించెదము. దానిలో నూలు జడికెదము. ఆనూలుతో బట్టలునే సేదము. అబట్టలనే కట్టుకొందుము. అందువలన ఒకమహావ్యసనకు ఒక సంవత్సరమునకు 10 రూపాయలు కలసివచ్చుచున్నది. అందుకొరకే నేను వడికెదను” అని అతడు తెలిపెను. ఖడ్గబుట్టలను కొంచెమైన సమృద్ధిము లేనివారికి గూడ ఇట్టి ప్రజల స్వామభివృద్ధిమును తెలిసికొనుటవలన తప్పక సమృద్ధిము కలుగకమానదు. మనదృష్టిలో జ్ఞానసీనులుగా కనబడునీ గ్రామములు నివసించు గ్రామములలో నెట్టి ఆర్థికమును లేకుండ గ్రామాభివృద్ధి సరియైనదీనిని జరుగుచున్నది. వారికి ఆలోచనాశక్తి గూడ కలుగుచున్నది.

పెద్దల సభ

పిమ్మట పెద్దలు 30మంది స్త్రీలును పురుషులును వచ్చిరి. వారిలో నేను ప్రత్యేకముగా మాటలాడితిని. వారందఱును ప్రచారమునే సవరించి తమపేరులను తెలిపిరి. వారీ తీర్మానములకు సమ్మతించి ప్రమాణములు చేసియుండిరి. 5 వారములలో గా నొక్కొక్కరు 5 గురు సభ్యులను చేర్చవలెను. పిమ్మట మరల వారందఱునుచేరి ముందు జరుగవలసినపనిని నిర్ణయపరచెనని తీర్మానింపబడెను.

శ్రీ రామ నామ స్మరణ

ఉత్సాహమువలన మొదట తాత్కాలికముగ ప్రమాణము చేసెదరు గాని పిమ్మట వ్యామోహము కలిగినపుడు లొంగిపోయెదరు. అట్టినితిలో భగవంతుడే ఆధారము. అందువలన రామనామస్మరణ చేయవలెనని నేను వారికి బోధించితిని. సర్వాంతర్యామి, సర్వేశ్వరుడు, ఏకోనారాయణుడు, అల్లా, దేవుడు, మున్నగు నామములన్నియు ఏవరమేశ్వరునకు వర్తించునో ఆవరమేశ్వరుడే రాముడని నా అభిప్రాయము గాన నేను వారికి రామమంత్రము నుపదేశించితిని. వారు మూఢవిశ్వాసమువలన నేనే తమచలిటి దైవమునని తలచుచున్నారు. ఆ అజ్ఞానమును పోగొట్టువలెను. నాబోటి అక్కతుండగు నొకమానవుడే దైవమును దుర్భ్రమమున తొలగించవలెను. కోట్లకొలదిభక్తుల నాపదలనుండి యుద్ధరించిన రామనామచూహిను జడ్విత్తము గాన

నా మహామంత్రమును వారి కుపదేశించితిని. ప్రతి దినమున నుదయమున సూర్యోదయాత్పూర్వము నను రాత్రి పరుండబోవుటకుముందును రానామమును స్మరింపవలెనని నేను వారిని బోధించితిని. సర్వేశ్వరుని రాముడనుపేరుతో పెక్కుకోట్లమంది హిందువులు ధ్యానించి తరించుచున్నారు. “నీకు భయముచేసినపుడు రామనామమును స్మరింపుమని” పసితనమున నాపెద్దలు నాకు బోధించిరి. ఆపత్కాలమున రామనామమును స్మరించి నామిత్రులందఱో చిత్రశాంతిని బడసియుండుట నేనెరుగుదును. కావుననే ధారాలాలకును నిమ్మజాతులకును ఆపన్నివారకమగు రామమంత్రమును నేనుపదేశించితిని. పాండిత్యవిశేషమున గర్భము కనులగ్రమ్మనివారును, అహంభావముముదురనివారును, భక్తి వశించనివారు నగు చేశీయులు హిందువులందఱును రామనామ స్మరణ చేయవలె ననియే నేను బోధింపెను. పాండిత్యము మన జీవితములో చాలసోపానముల నెక్కింతును గాని ఆపద-వ్యామోహము మున్నగునవి కలిగినపుడు మాత్రము నిరుపయోగమే యగును. అపుడు భగవద్భక్తియే మనకు శరణ్యము. దైవభీతి కలవారికిని పాపకార్యములను చేయుగూడదని బోధించుచున్న వ్యామోహమును గలువబాలని వారికినిమాత్రమే రామనామము రక్షక మగును.

(మో. క. గాంధీ)

మహాత్ముడు ఆంగ్లేయులను

ద్వేషించునా?

మహాత్ముని అభిప్రాయము

ఒక ఆంగ్లేయునితో సంభాషణ

ఎంగుయిండియా ప్రతిక

ఒక ఆంగ్లేయుడు నన్ను (మహాత్ముని) చూడవచ్చి మీరు ఆంగ్లేయులను ద్వేషింతురా? అని నన్నడిగెను. నేను ఆంగ్లేయులను చాలగౌరవముతో చూచెదను. వీలనగా వారిధర్మమును తమకు లాభకరములని తోచినవిషయములందు వారు మాపించెడుత్యాగశక్తిని, వారిలోగల యైక్యమత్యమును, అతివిశాలమ అంగనిగ్రాహమును చేయుటయుగూడ వాకికిగల గొప్పసామర్థ్యమును నేను గ్రహించియున్నాను. కాననే వారిపట్లనాకాధికముగ గౌరవము కలదు. అచిరకాలములోనే వారిపుడవలంబించుచున్న అక్రమపద్ధతిని వదలివేసెన రనియును, సజ్జయ్య ఆంగనిగ్రాహమును క్రమశీఘ్రమున తనిదేశముల ధనవస్తుసంపదలకు వశపరుచుకొను పద్ధతిని మానివేసెన రనియును, బ్రిటిషుకామను వెల్లులో భారతదేశము సమానగౌరవముగల భాగస్వామియును మిత్రదేశమును నైయున్న దనుటకు తగినని దగ్ధములను మాపగల రనియును నే నాశించెదను. ఈఫలితము గలుగుటయును మానటయును చాలవరకు భారతీయులు చేయగల కార్యములైననే ఆధారపడియున్నది. భారతదేశపు మైత్రిని బడయుటకు ఆంగ్లేయులు సంలేసింపగల కాలము త్వరలోనే రాగలదు. ఆరీతిగా ఆంగ్లేయులు మహాపూర్వకముగా భారతీయుల మైత్రిని కోరినపుడు అదివర కాంగ్లేయులు భారతదేశపుసంపదలకు వశపరుచుకొని రను కారణమున భారతీయులు వారిమైత్రిని తిరస్కరింపరు.” అని నేను నడిచితిని. అని గాంధీమహాత్ముడు నిన్న 29వ తేదీని వెలువడిన ఎంగుయిండియాపత్రికలో నొక వ్యాసమును ప్రకటించెను.

(ఆ. ప్రె.)

“ఈనెల 26వ తేదీని విజయనగరములో నీ సంఘము నేర్పరచిరి. 17 గురు సభ్యులు చేరిరి. సుబ్బారావుగారు రధ్యుడును, ఆర్. వి. గోపాలరావుగారు కార్యదర్శి. జె. లచ్చయ్యగారు సహాయకార్యదర్శి. ఇండ్లకట్టుకొనుటకు యాసంఘము వారు సామ్యు బదులిచ్చెదరు. 29 యేండ్లలో ఆసామ్యు వాయిదాప్రకారము తీర్చవలెను. నూటికి పాలుకు 7.12.0 వడ్డీ యిచ్చవలెను.” అని శేషకాయగారు కంఠిసంపిరి.

ఒక నిజప్రతిపత్తి
మహాత్ముని వ్యాసము

కాలీవరాజు తెగవారు

ఎంగుయిడియూ పత్రిక

“కాలీవరాజు” అను పేరుగల యొక తెగవారు ఘోరరక్తాచారమున నున్నాడు. ఈతని పేరు ‘కాలాప్రజా’ అనగా నల్లమనుష్యులని అర్థము. వారందరూ నల్లగానుండుటచే వారి కాపేరు రాలేదు. ఆ గ్రంథము వారమున సహంభావము శల వారు కొంతయు ఆంధ్రవర్గము వారవధు యీ తెగవారిని నీచముగా చూచుటకే వారికిటుల అగౌరవకరముగ పేరు పెట్టిరి. ఈ తెగవాండ్లు చాల నీచస్థితిలో నున్నారు. వారికి దైత్యములేదు. అసహాయస్థితిలో పరాధీనులుగా నున్నారు. వాటిలో మద్యపాన దుర్వ్యసనము చాలా హెచ్చుగా నున్నది. ఈ తెగవాటిలో హెచ్చుమంది బహిరంగ సంస్థానములే నేయున్నారు.

మూడేండ్లక్రితము యీ తెగవారిలోనే గొప్ప ఉద్యోగముకలిగింది. వేలకొలదిగా మద్యపానమును మద్యహంసభావమును మూసివేసిరి. అచట చాలమంది పార్శ్వవారు సారాదుకాణములు పెట్టియున్నారు. వారికిందులన నష్టముకలిగినందున పార్శ్వలకు చాల కోపము వచ్చినది. వారనేక పన్నాగములను పన్ని మరల మద్యపానమును ప్రోత్సహింపరచుటకు పనిచేసిరి. వారి ప్రయత్నము ఇంకవలసినది. ఉద్యోగులుగూడ యీ పార్శ్వలపక్షముననే చేరినది. అందువలన నీ తెగవారిలో తాగుభోజము పక్షముకలిగి యున్నది. కల్లుతాగకపోవుట పాపము (తాగనివారిని) దివికి పంపిండు అని యీ తెగవారిలో బెదిరించి దౌర్జన్యము చేయుటచే చాలమంది లొంగి పోయిరి. పెక్కుతరములనుండి వచ్చుచున్న యీ మద్యపాన దుర్వ్యసనమును రూపుమాపుటకు ప్రయత్నించుచున్నవారి ఉత్సాహమునకు భంగము కలిగినది.

ఇటీవల జరిగిన మహాసభలో మద్యపానమును నిరసించుచు ఒక తీర్మానము చేయబడినది. కల్లు సారాదుకాణముల నన్నిటిని మూసివేయువలెనని నిర్ణయము దొరతనమువారిని, జూదా, ధర్మపురి, వస్త్రద, సంస్థానముల వారిని కోరుచు నా తీర్మానము చేయబడినది. భారతీయులందరూ యీవిషయమున చేసిన పితృకరిగమున్ను పెక్కు ప్రయత్నములే విఫలమై పుడు అస్వపంఖ్యాకుల ప్రయత్నములు సాగునను సంతోషము కలుగకమానదు. కాని దానిని కిని దీని కిని ఎట్టి పంపించగలమున లేదు. 1921 లో ప్రయత్నముచేసినవారు అసహాయవారు. రాజకీయాధికారమును వశపరుచుకొనుటయే వారిసంకల్పము. అదిగాక పితృకరిగ చేసిన వారు మద్యపానము కాదు. మద్యపానమువలన నష్టపడుచున్న సంఘములకు శరీరవారు కూడ కాదు. ఇప్పుడు వీరన్ననో యీరందెవరైనా చేసినవారు. వీరు అసహాయవారుకారు. వీరు సంస్థానాధిపతులకు గూడ విజృంభింప పంపుచున్నారు. ఆకర్షణల వీరు అధికారముగలవారిని వేడుకొనుచున్నారు. అసహాయమునకాదు అనుభవములేదని మెనకి తెలియదు. తమ కష్టములేకపోయినను విధిలేక యితరులు బాధించెదరనుభవించే హానికరముని యెరిగియుండియు వీరు మద్యపానము చేయుచున్నారు. వారికి స్వరాజ్యమునగా నేమో తెలియదు. మద్యపానమును వదలుటయే వారికి స్వరాజ్యము. వారి ప్రార్థనకు మానవ పేండ్ల ఆధారముగా దానిని సంగీకరింపక లేవదు.

వారి తీర్మానమును నేను ఆయాదోరతనములకు పంపుట వాకువిధియైయున్నది. తీర్మానమొకరకమునకే కానననుభవముల ద్వారానే తెలుపవలెను. విశ్వాకాఖకు ధనములేకపోయినను సరే కాననసభలు మద్యపానమును వదలుకొనకలేవదు. వారు స్వయముగా నీ ప్రజలనుచూచి మద్యపానమువలన వారికి స్త్రీలకును పురుషులకునుగూడ కలుగుచున్న హానిని తెలుసుకొనగోరెదను. దేశీయులను కాపాడగోరినచో, నిట్టిసత్కార్యమును చేయుటకు కాననసభలు సాహసము బూనవలెను.

సంస్థానములవిషయములేదు. వారికష్టమున్నచో వెంటనే సారాదుకాణములను మూసివేయించి తమను తమసంస్థానముల ప్రజలనుగూడ కాపాడుకొనగలరు. తమను అనుపదమును నేను కావలయుననియే వ్యాసించి, చిన్నచిన్న సంస్థానములలో హెచ్చుమందిప్రజలు దుర్బలములైపోయి అది సంస్థానాధిపతులకుగూడ వివాకరముకాదా? అట్టి సంస్థానాధిపతుల దీనులమొర వివక్షంబురా?

ఆంధ్ర గంధర్వము

నెం. 7, తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

ఆంధ్రాభ్యుదయమునకు వాఙ్మయాభ్యుదయమును, తత్కాలమునను విజ్ఞానాభ్యుదయమును సాధనంబులను విషయము సర్వత్ర తెలిసియున్నది. ఆంధ్రాభ్యుదయమునకు దేశమునందు గ్రంథముండలులు గ్రంథాలయములు కళాప్రదర్శనములు మొదలగు సంస్థాపనలు పర్యాప్తంబులై ప్రజాజీవనప్రవాహమును ప్రవహింపజేయుచున్న విధమును దేశచరిత్ర విశదము చేయుచున్నది. శ్రీయుత కె. వి. లక్ష్మణరావుగారు వారంభించిన యాంధ్రవిజ్ఞానచంద్రికాగ్రంథమాల నేడు శాఖోపశాఖలుగను భిన్నరూపములను వెలుచుచున్నది. గ్రంథమాలలన్నియును యథాశక్తిని వాఙ్మయాభివృద్ధికి బాటుపడుచున్నవి. ఆంధ్రమాత నలంకరించుటకేర్పడిన గ్రంథమాలలం దిది యొకమాలగ నుండగలదను విశ్వాసముతో నీప్రయత్న మారంభమైనది. ఈమాలయందు విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనములైన గ్రంథములు ప్రచురించుట కేర్పాటు చేయబడుచున్నది. వివిధవిషయములకు సంబంధించిన గ్రంథములు రెండుమాసముల కొకగ్రంథమువంతునను ప్రచురింపబడును. ప్రస్తుతము వెలువడుచున్న గ్రంథములు:

1 గాంధీమహాత్ముని జెల్లాము కాంగ్రెసు అధ్యక్షోపన్యాసము

వెల 0-4-0

2 కమలాక్షి (చిన్ని విచిత్రకథ), గ్రంథకర్త: రాయసం వెంకట శివుడుగారు వెల 0-8-0

3 నీతినిధి, గ్రంథకర్త: వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు.

ఆంధ్రమహాజను లీప్రయత్నమును పోషించుటకు ప్రార్థింతులు.

వ్యవస్థాపకుడు.

పార్శ్వ సారాదుకాణములను పెట్టిరి. వానిని మూసివేసిన తరుకు జీవనాధారము లేదని వారనవచ్చును. పార్శ్వల త్రొత్త వ్యాపారములకు కనిపెట్టుటలో చాల సహజము విశ్వాసిండు. వారికి మాక్కుబుద్ధియును చాతుర్యమును కూడ నున్నవి. గౌరవముగల యితర పృథులను వారు సులభముగా కనిపెట్టుగలరు. వారిలో స్త్రీలకు పురుషులకు గూడ యిదివఱకు అగౌరవకరములగు దుర్వ్యక్తులను వదలి గౌరవముగల మంచి నృతుల నవలంబించియున్నారు. నేను పార్శ్వలను బాగుగా నెఱిగియున్నాను. వారినధికముగా ప్రేమించుచున్నాను. వారిలో చాలమంది నాకు ముఖ్య సహచరులుగా నున్నారు. గాన వారికి విన్నివిందులకు నాకు హక్కుకలదు. వారు భారతదేశమున కధికమగు నేవచేసిరి. దాదాభాయి నా రోజు ఫిరీజు మెహతా గార్లవంటి మహానాయకులు పార్శ్వల మనుండేయే కలిగిరి. కావున పార్శ్వల యీ అనాధుల కభ్యంతరము కలిగింపక తోడ్పడెదరని నమ్మకము.

మో. క. గాంధీ.

బాంబుప్రమాదము

దెల్లి, జనవరి 28:— ఈనడుము జరిగిన బాంబుప్రదర్శనములలో చెదరిపడిన యొక బాంబుపెట్టు నిద్రద్ర గ్రామస్థులు వింతగా దీసికొని పోవుచుండిరి. వారికి నేనలోనివారిద్దగునట్టిరి. వారాపెట్టు నపాయకరమగునదిగ గ్రహించి దానివలన యపాయము గలుగును గానదాని నొకతుప్పలోదెట్టి తుప్పనటించిరి. కాని యిది ప్రేలలేదు. మఱల యంటింటింటుకు దగ్గరకుపోగా వెంటనే యిది ప్రేలెను. దానివలన నొక పైనికడుగు యిద్రగ్రామస్థులు చనిపోయిరి.

అద్భుత ప్రదర్శనము

చీరాలలో 31-1-25 శనివారం

బందరు

ఇండియన్ ట్రామిటిక్ కంపెనీ

హరిశ్చంద్ర

శ్రీయుత డి. వి. సుబ్బారావుగారు

హరిశ్చంద్ర భూమికను ధరింతురు.

మానేజరు.

శ్రీమారుతీ పుస్తక భాండాగారము

(మారేడుమాక) బెజవాడ తాలూకా

ఈగ్రామములో (లేదే 14-1-1920 సం) సంక్రాంతి పండుగవాడు హనుమంతుని మందిరములో 200 గ్రంథములతోను 4 వార్తాపత్రికలతోను, కొంతమంది చందాదారులతోను, ఈ గ్రామవాస్తవ్యులగు మల్లారాశ్రీ యేశ్వర శ్రీరాముల చౌదరిగారి ప్రోత్సాహముచే పై భాండాగారము స్థాపింపబడియె. అప్పటిలగానును నేటివరకు ఘనపక్షమునాటి చంద్రునివోలే ప్రకాశించుచున్నది. యిప్పటికి 8800 గ్రంథములతోను 8 వార్తాపత్రికలతోను 25 మంది చందాదారులతోనును నిర్దిష్టమైవున్నది. భాండాగారముయొక్క ప్రథమ వార్షికోత్సవము మల్లారాశ్రీ కొమ్మారెడ్డి పట్టాభిరామయ్య చౌదరిగారి సభాధ్యక్షతలొంద జయప్రదముగా ది. 2-2-1924 సం లేదని జరిగినది. పలువురు పర్యవేందిరి. ఈ వత్సరపు ద్వితీయ వార్షికోత్సవము కొద్దికాలములో జరుగనున్నది. శ్రీ పట్టాభి. రామయ్య చౌదరిగారు మా భాండాగారమునకు రు. 100 లు విరాళమిచ్చినందులకు వారికి మా మనఃపూర్వక వందనములర్పించుచున్నాము. చుట్టుప్రక్కల గ్రామాదులవారు మా భాండాగారమును దర్శించి గ్రంథపఠనమును చేయుచుందురు.

అప్పడప్పుడు పెద్దలతో సభలు జయప్రదముగా గానింపబడుచున్నవి. మా భాండాగారము శరవైన బాలికలతో నూలుపడికించి గాంధీ గారికిపంపుటకు రాట్నములు తెప్పించివారము. వీరెల్లలకు మౌనము యేర్పరచి వారికి ప్రవీణముగా విద్య చెప్పించుచున్నాము. ప్రత్యేకముగా భాండాగారమునకు దిల్లింగు కొద్దికాలములో నిర్మించుటకు సంసిద్ధులై పున్నాము. కావట్టి సాంఘిక సోదరలందరు తగిన సహాయముచేయుగలందులకు ప్రార్థించుచున్నాము.

కేతమక్క శివరామశాస్త్రి

సహాయకార్యదర్శి, మారేడుమాక.

విజ్ఞప్తి

భాగవత శిఖామణిలారా తిరువత్సూరుకు సమీపమున నుండు కారేడిపేటయందు వేంచేయుండే శ్రీకల్యాణ నరదరాజ పెరుమాళ్లు సన్నధియందునిటాజరిగ “అన్నకూటమహాత్మ్యము” నిలిచిపోవునన్ని పుట్టియుండు కింవంటి నమ్మనలనువని లేదనన్ని ఈసారికూడ ప్రమాదప్రకారము 1925వ సంస్థిబ్రవరి నెల 1వ తారీకు ఆదివారంరోజున ఈపుస్తకము కారేడిపేటపురజనులల అతినిమగ్నగా జరుపబడుననిన్ని తెలియజేయడమైనది.

సర్వజనాభీష్టుము.

ఆంధ్రపత్రిక

1925-వ సం॥ జనవరినెల 30-వ తేది

శుక్రవారము

నిర్బంధసమర్థనము

బెంగాలు ఆర్డినెన్సునుగూర్చి సామాన్యశాసన సభలో జరిగినచర్చలో, హోంమెంబరుగు సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డివెనుగారు తమగుట్టునంతను వెల్లడి జేసిరి. స్వపరిపాలనముపైగాని, ప్రజేచ్ఛపట్ల గాని వీరి కినుమంతయు శారవములేదనియు, లా కోర్టులయందు వీరికి నమ్మకములేదనియు, పోలీసు వారి అనుమానమునకు లోనగువారి నెల్లరను నిర్బంధించుటయే వీరికి నమ్మకమనియు, గొచరింప గలదు. వీరి ప్రసంగమును జదివినపిమ్మట, అధికారు లతో వాదించుట వ్యర్థమనియుని బోధపడక మానదు. అరాజక కృత్యములవలన చనిపోయిన దొక్కరు, హంతకు డురిదయబడెను. అట్టితరి మా మూలుచట్టములు నరిపోవని వీరు మొరలిడ నేలనో దెలియకున్నది. బందిపోటులు పెక్కులుజరిగెనని, హోంమెంబరుగారు దెలిపి ఆర్భాటముల జేయుట వలన ప్రయోజనమేమి? బందిపోటులన్నియు రాజ కీయవ్యవహారములకొరకు జరిగెనని, హోంమెంబరు గారు చెప్పగలరా? లేనిచో, మామూలుచట్టముల క్రిందబందిపోటులను నివారించుటకు వీలులేదా? బెంగాలుసందేగాక, దేశమునం దనేకభాగములందు బందిపోటులును కూలీలును జరుగుచునేయున్నవి. ఆ ప్రదేశములందెల్లను, ఆర్డినెన్సుల నేల ప్రయోగింపలేదు? సాంఘిక కల్లోలములు జరిగెడిచోటుల, ఆర్డినెన్సుల నేల ప్రకటించలేదు?

సందర్భముల నన్నిటినిజూచిన, బెంగాలులో స్వరాజ్యవత్తు సంచలనమును నిరోధించుటకొరకు వలంబించుచున్న వని తేటపడును. స్వరాజ్యవత్తు ప్రముఖులుగు బోసు, అనిలభరణరాయమున్నగు వారు అరాజకపు కుట్రలో జేరియన్నారని, ప్రజలెంతమాత్రము నమ్మజాలరు. అంతటిదుస్థితియే వ్యాపించియన్నయెడల, ప్రభుత్వమువారు శాసన వ్యూహతో నేమి, దేశనాయకులతోనేమి సంప్ర తించి, పిమ్మట చర్యదీసికొని యుండవలసినది. అటుల జేయకబోవుటచే ప్రజలకు గలిగిన యనుమానములు స్థిరపడుచున్నవి. మామూలు చట్టములను మూల గ్రంథ, న్యాయస్థాన విచారణను త్రోసివైచుట కెట్టి యవసరముగలిగెనో తెలియకున్నది. శాసన వ్యూహతోనేవిషయమైనప్రతిచరకుండుటకులేగిన కారణ మేదియు గనుపించలేదు. అరాజకోద్యమమునందు పాల్గొననివానికి నూతనచట్టము ఎట్టియిబ్బంది గలుగ జేయదనుట, అధికారుల నర్హజ్ఞతను మాత్రము నూచించుచున్నది. ఎవరు దోషులో ఎవరు నిర్దోషు లో ఎట్టివిచారణలేకుండనే, పోలీసువారి రిపోర్టులబట్టి అధికారులు కనుగొనగలరా? కనుగొనలేనియెడల, ఇట్టివాగ్ధానమువలన నేమి ప్రయోజనముండును? బోసు, రాయ మున్నగువారలు దోషులని, ప్రజ్ఞ

లెంచుటలేదు. అట్టివానిని సయితము జయిల్లకు బంపినచట్టము లేదితరుల స్వాతంత్ర్యమునకు భంగము గలిగించదని ఎవరు జెప్పగలరు?

ప్రజాప్రతినిధులతోనిట్టి విషయమున యోచించుటవలన, కొంత ప్రమాదమున్నదనుకొనుడు. కాని ఈ బాధ్యతను వారిపైననే మోపి, వారి సలహాననుసరించి నడుచుటవలన, ప్రభుత్వమునకు ఎక్కుడు ప్రమాదము తొలగి పోవును. రాజ్యాంగరక్షణ మేము ఖ్య శాసన మగు సీటి బెంగాలులో నరుదెంచెనని, హోంమెంబరుగారు చాటుచున్నారు. అందుచే నితర చట్టములన్నియు యడుగున బడిపోవలసినదే. ఇంగ్లండు మున్నగు దేశములలో నిట్టి పరిస్థితు లుదయించినపు డేమి జరుగునని యడుగగ, అక్కడ నివి సామాన్యముగ గలుగవని, హోంమెంబరుగారు బదులు జెప్పిరి. కాని, యీసంగతిని విశ్వసించ వీలులేదు. నిర్బంధచర్యలవల్ల బ్రిటీషు ప్రజలును బ్రిటీషు అధికారులును ఏవగింజబావుటచే, నక్కడ నిట్టివనులు సాగిరావు. ఎంత కాలము నిర్బంధితులు జయిలులో నుండవలెనో, హోంమెంబరుగారు విచిత్రముగ నిరూపించిరి. దేశక్షేమమున కవసరమగు సంతకరకు నుండవలయునట. ఏమి వీరిచమ త్కారము! కొంతకాలమున కయినను, నిర్బంధితులను విచారణకు దెచ్చెదమని గాని, వారిని వదలి పెట్టెదమని గాని, మడ్డివెనుగారు దెలుపరయిరి. నిర్బంధవిధానము రాజకీయాభివృద్ధిని నిరోధించదని దెలుపుచు, ఇల్లెండు సాదృశ్యమును హోంమెంబరుగారు చూపుట, మిగుల విచిత్రము.

ఇల్లెండు దౌర్జన్యవర్ధకుల నవలంబించి, తిరుగుబాటు జూపెను. అట్టి దేశమునకు ఇంగ్లండు స్వపరిపాలన మొనగుటయు, శాంతిబద్ధముగ రాజకీయాంవోళన జరుపుచున్న హిందూదేశముపై నిర్బంధములను విధించుటయు, ఎంత విరుద్ధముగనున్నచో హోంమెంబరుగారు గనిపెట్టరయిరి. బిషిన చంద్రపాలుగారు, హోంమెంబరుగారి నిరర్థకవాదమును అవలీలగ ఖండించిరి. ప్రస్తుతదుస్థితికి, ప్రజేచ్ఛను నిరాకరించుటయే కారణమని, వీరు చక్కగ జూపగలిగిరి. విచారణలేకుండ, అన్యసీకుమార దత్తి మున్నగువారిని వెనుక ప్రవాసమంపిరి. నేడు ఇట్టివారు దోషులని ఎవరును ఎంచుటలేదు. ప్రస్తుత చర్యయు యీతరుననున్నది. ఆర్డినెన్సులను ప్రయోగించుటవలన, దేశదుస్థితి హెచ్చునుగాని తగ్గనేరదు. పాలుగారుదెలిపినట్లు, హిందూదేశము నందున్న యపాయమును ప్రతి దేశమునందును గలవు. అందుకని ఇతర దేశములలో లేకపోని యార్భాటముల గావించుటలేదు. దేశమునం దీనమయమున శాంతి గుదురవలెనని, నిర్బంధితులను వదలివైచి, ఆర్డినెన్సు చట్టమును రద్దుజేయుటకన్న వేరుమార్గ ముండదు. ప్రజల రాజకీయాశయము లనుగ్రహించి. వారికి స్వపరిపాలన మొనగిన, శాంతి శాశ్వతముగ నెలకొనగలదు.

సవ్యమగు నిట్టిమార్గమును వదలి, సంకుచిత మార్గముల బట్టుటవలన, తీరనినష్టము వాటిల్లుచున్నది. ఆర్డినెన్సుల రద్దుజేయవలయునను తీర్మానమును ప్రతిపాదించిన దొరస్వామి అయ్యంగారు తమయభిప్రాయములను నిర్భయుముగ దెలిపి, కృత్య

త్వలయిరి. శాసనసభను, సభుసకసభయని వీరు వేరిదుట, అధ్యక్షుల కిష్టము గాకున్నను, రాజప్రతినిధిగారిచర్య లిటుల గావించె ననుటకు సందియము లేదు. ఇంతవరకును బెంగాలునందు అరాజకోద్యమము తలయెత్తుకుండుటకు మహాత్ముని యుద్యమమే మూలకారణ మయ్యెనుగాని, నిర్బంధశాసనములు గావు. మహాత్ముని ప్రయత్నములకు తోడ్పడుటకు మారుగ, వారిని కారాగృహమునకు పంపి, వారి పలుకుబడిని తగ్గించుట కధికారవర్గము ప్రయత్నించుటచే, ప్రస్తుతవిషమస్థితి వాటిల్లెననుట నిశ్చయము. నేడయినను, గాంధీమహాత్ముని బెంగాలు గవర్నరుగ నియమించుచో, అరాజకము మాయమగు నని, దొరస్వామి అయ్యంగారు గావించిన సూచనయందెంతమాత్ర మతిశయోక్తి గనుపించదు. జిన్నా గారు నుడివినటుల, ప్రజలకు ప్రభుత్వము బాధ్యత వహించినగాని, అశాంతియంతరింపదు. దొరస్వామి అయ్యంగారి తీర్మానముపై ఇంకొకరోజు చర్చ జరుగునట. అప్పుడయినను ఎవరివాదమును వారు బలపరుచుకొందు రేగాని, అధికారులు తమపట్టుదలను విడువబోరు. స్వరాజ్యసద్భివలన ప్రజల స్వాతంత్ర్యములకు రక్షణగలుగదని, భారతీయులు గ్రహించునెడల, యికమీద నేమి సర్వశక్తులను యిందుకై ధారబోయి వలెను స్వస్వమార్గమునుపూర్తిగ విడనాడి, స్వతంత్రిని బలపరుచుకొనుటకై కృషిసలువలయును. అట్టికృషి నేమాత్రము సలిపినను లాభముండును. కేవల ప్రసంగములచే, కార్యనిర్ధి గలుగజాలదని, ఇకనయినను గ్రహించుట మేలు.

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు:
రాజప్రతినిధిగారి ఓదార్పు

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు, దుస్థితిని వివరించి, దానిని నివారించుటకు బూనవాయన, రాయబారులు కొందరు రాజప్రతినిధిగారికి విన్నవించిరి. మొదటినుండియు దక్షిణాఫ్రికా శాసన మస్వాచరిత్ర నంతిను వీరు చక్కగ తేటపరచిరి. భారతీయులకు దక్షిణాఫ్రికాలో చోటులేకుండ జేయుటయే, అక్కడి ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశ్యమని వెల్లడియగుచున్నది. తుదకు మ్యునిసిపలు ఎన్నికహక్కులనుగూడ దీసివైచుటయు, వర్తకసౌకర్యములను నిరోధించుటయు, భారతీయులను సెగ్రేగేషన్ సమానముగ నెంచుటయుబట్టి, ఆస్థానరవము గలవానికి చోటులేదని విదితమగును. నృట్సు ప్రభుత్వముకన్నను, హాగ్జా ప్రభుత్వము భారతీయులపట్ల ఎక్కుడురాక్షిణ్యమును జూపుచున్నది. పట్టణములలో భారతీయులను ప్రత్యేకపు గూఢములలో నుంచుటకు వీలేర్పడినది. ఇట్టి సందర్భములలో, బ్రిటీషుఇండియా, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు ముప్పునుజేరి పరిస్థితులగూర్చి యోచించి, పరిష్కారము జరుగునటుల జూడవలయునని రాయబారులు వేడుచున్నారు. రాజప్రతినిధిగారు, రాయబారులవాదము సంగీకరించిరి. దక్షిణాఫ్రికాభారతీయులపట్ల సానుభూతి జూపిరి. కాని, భావిపరిణామము గూర్చి వీలేమియు ఆశ గనుపరుప లేకబోయిరి. దక్షిణాఫ్రికా సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము ననుభవించుటచే, వారితో మెల

గుట చాలకష్టమనియు, వారిని దూషించిగాని భయ పెట్టిగాని ప్రయోజనము లేదనియు, రాజప్రతినిధి గారు హితమునగిరి. ఈసంగతినే ఆస్వాల్ముమాస్టే గారిటీవల వివరించియుండిరి. బ్రిటీషు ప్రముఖులు పలువురిటులనే బలుకుచున్నారు. దక్షిణాఫ్రికాలో వలె, నితరదేశము లన్నిటిలో భారతీయులస్థితి కొంచెమించుగ సమానముగనున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు భారతీయుల దుస్థితిని నివారించగల ర ను ట వ్యర్థ పు టా శ. ఇం ట స్వేచ్ఛ లేనిప్రజలకు వెలుపల స్వేచ్ఛలభించుట దుర్లభము. పరాధీనులగు ప్రజల నెవరును గౌరవింపరని స్పష్టమగుచున్నది. భారతీయు లెన్ని రాయబారముల బంపినను లాభముండదు. స్వదేశాలనమును సంపాదించిననే, వారి కోర్కెలు నెఱవేరగలవు.

బ్రిటీషు వస్త్రములు: హిందూదేశపు మార్కెట్టు లాంకుమైరు వస్త్రములు హిందూదేశము నందు పూర్వమువలె సమ్ముఖ బోనందులకు, బ్రిటీషు ప్రముఖులు మిగుల విచారించుచున్నారు. బ్రిటీషు వాణిజ్యమును వృద్ధిజేయు మార్గముల వరయుచున్నారు. హిందూదేశమునందే దూదని గొని, చౌకధరలకు బ్రిటీషువస్త్రములను ఇండియాకు పంపవలయునని యత్నించుచున్నారు. అమెరికాదూది ధర హెచ్చుగనున్నది. హిందూదేశము నందు మంచినీరు ప్రతిని తయారుజేసిన తనకు లాభముండనని బ్రిటీషువర్తకులు తలంచుచున్నారు. వస్త్రముల ఎగుమతి తగ్గుటచే, నూలును విస్తారముగ తయారుజేయవలదని, బ్రిటీషు నూలుసంఘమువారు హెచ్చరించిరి. అరల్ వికటరుటనుగారీ విషయమై ముచ్చటించుచు, అన్ని మార్కెట్టుల కన్నను హిందూదేశపు మార్కెట్టు తమకు చాలము ఖ్యమ ని సూచించిరి. హిందూదేశము లాంకుమైరు బట్టలను విశేషముగ కొనకుండుటకు కారణమేమని విచారింపగ, హెచ్చుధరలే మూలకారణమనియు, ధరలు తగ్గించిన మరల అమ్మకము జరుగుననియు, వినోబుటనుగారికి దోచెను. వీరి యుఃన్యాసముబట్టిజూచిన, రెండువిషయములు ప్రాముఖ్యము బడయుచున్నవి. హిందూదేశమునుండి మంచినీరు కపు ప్రతిసంతను చౌకధరలకు బ్రిటీషు వర్తకులు దెప్పించుకొందురు. లాంకుమైరు వస్త్రములధరలు తగ్గించి, హిందూదేశమున తయారగు వస్త్రముతో తీవ్రముగ పోటీకేసెనరు. ఈరెండు యుపద్రవములనుండియు తప్పించుకొనుటకు భారతవర్షము నాటుబడవలయును. లేకయెడల, మహాత్ముడు నిర్వహింపదలచిన విదేశవస్త్ర బహిష్కారము కొనసాగనేరదు. ఈదేశమున పండిన ప్రతిసంతను, యిక్కడనే నిలువజేయుటకు ప్రయత్నించుట ముఖ్యము. ప్రతివారును నూలువడికి తమకు గావలసిన బట్టలను తయారు జేయించుకొనుచో, వస్త్ర బహిష్కారము సులభసాధ్యమగును. నూలు పడుకువారి సంఖ్య విస్తరించుకొనిదియు, కద్దరు వస్త్రముల ధరయు చాలవరకు తగ్గిపోవును. లాంకుమైరు వస్త్రములధర నొకవేళ తగ్గించినను, వారిని ముట్టకుండుటకు శ్రవణమూని దేశీయవస్త్రనిర్మాణమునకు తోడ్పడునెడల, నూతనోపద్రవము గాంచి వెరగొంద నవసరము లేదు.

మహాత్ముని విశ్వాసము
 ఇంగ్లండులో హిందూదేశమునకు సఖ్యము గుదురుటకు సాధ్యమగునని, గాంధీ మహాత్ముడు నమ్ముచున్నాడు. మహాత్మునకు ఆంగ్లేయులపట్ల గౌరవము గలదు. వారిభైర్యము, స్వార్థత్యాగము, నిర్మాణకౌశల్యము మున్నగునవి ఎంతయు ప్రశంసార్హములు. అసహింసములో వారు తమ ప్రాతపద్ధతుల నుపసంహరించుకొని, బలహీన జాతులను బాధించుట మాని, హిందూదేశస్వాతంత్ర్యమును గుర్తించెదరని, మహాత్ముడూహించుచున్నాడు. ఇట్టి యనుకూలఫలితము భారతీయుల ప్రవర్తనమువై ననే ఆధారపడునని, మహాత్ముడు హెచ్చరించుచున్నాడు. డార్జన్గరహితమార్గము సతీకరింపక, భారతీయులు స్వధర్మమును నిర్వహించుచో, వారికి విజయముగలుగుట నిశ్చయము. మహాత్ముడు సూచించినటులు, హిందూదేశపుసఖ్యము నాశించెడిస్థితి ఇంగ్లండునందేర్పడుచున్నది. బ్రిటీషువర్తకుల నిటీవల స్వయముగగనుగొనిన మిత్రులొకరుగూడ ఇటులనేదెలుపుచున్నారు. ఇంగ్లండునందు కాంగ్రెసుసభ్యునిపట్ల జూపెడిగౌరవ మితరులపట్ల జూపుటలేదని తెలియుచున్నది. కాంగ్రెసు ప్రతినిధులనినను, గాంధీమహాత్మునియనుచరులనినను, బ్రిటీషుప్రజలు వారిని గౌరవించి వారియభిప్రాయములను దెలిసికొన గోరుచుందురు. కాంగ్రెసునందు నూలుచందాను విధించి, ధనమునకు బదులుగ కాయకష్టమునధికముగ గౌరవించుటచే, బ్రిటీషుకార్మికులకుగూడ సానుభూతి ఏర్పడుచున్నది. కార్మికుల గౌరవమధికమగుచో, పాశ్చాత్యప్రపంచమునందేర్పడిన సంక్షిగ్ధస్థితి దొలగగలదు. మహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద హిందూదేశపు ప్రతిష్ఠ పెక్కుమడుగు లతిగెయించె ననుటకు సందియములేదు. ఈ యవకాశమును గైకొని, భారతీయులు ముందుకు నడుచుచో సత్వరస్వరాజ్యస్థితి కాటంకమే ముండును?

క్రికెట్టులగు సకాయెట్ సేనుగారు
 సకాయెట్ సేనుగారి మరణము, ప్రాచ్యఖండ వాసులకు మిక్కిలి విషాదము గలిగింపక మానదు. చినా ప్రబోధకారకులును, స్వారరహిత చితురును, వీరాగ్రగణ్యులు నగు సకాయెట్ సేనుగారు, ప్రాచ్యప్రపంచమున ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వమును స్థాపించి, ఉన్నతాదర్శమును నొకొల్పిరి. చినా పునరుద్ధరణమునకు, జపానేసు, పాశ్చాత్యదేశములేమి తోడ్పడియున్నచో, పరిణామ మనుకూలముగ నుండెడిది. అందుకు వారు పూనరయిరి చీనాయందు అంతఃకలహములు పెచ్చు పెరిగెను. కాటనునందు సకాయెట్ సేనుగారు సయితము సుస్థిరపాలనమును నెలకొల్పజూక బోయిరి. అంతఃకలహముల నంతరింపజేయుటకు, కార్యమమును ముఖ్యసాధనముగ నవలంబించుటయు, పాశ్చాత్యవిప్లవ పద్ధతుల ననుసరించుటయు, సకాయెట్ సేనుగారి అవజయమునకు కారణమయ్యెను. కాని, చీనాయందు పాశ్చాత్యపద్ధతులు చిరకాలము నివాసమేర్పడుచుకొనునని నమ్మజాలము. అహింసా సందేశమును ప్రపంచమున కొనగిన బౌద్ధమతానలంబులగు చీనాప్రజలు, ప్రాచీన సాంప్రదాయములను మరువక పాటుబడుచో, శాంతిని సాఖ్యమును మరల పొందగలరు.

విప్లవ కర ప్రతములు

అ రా జ క ప త్రి క

పంగరాష్ట్రమున పంచపెట్టులు
లింగరాష్ట్రమున పంచపెట్టులు
 పంగరాష్ట్రమున చాలచోట్ల విప్లవకరప్రతములు పంచిపెట్టిరి. చిటిగాంగు న్యాయవాదుల గ్రంథాలయమున నొక కరప్రతము కనబడెను.
 భారత విప్లవపక్షమువారిపత్రిక యని వ్రాయబడిన యొకప్రతము ఎవరో 28 వ లేదీ రాత్రి అలహాబాదు లింగరాష్ట్రకా కార్యాలయమునకు బంపిరి. అలహాబాదు కాశీనగరములలో నిటుల నీ ప్రతము న్యాపింపజేయుచున్నారని తెలిసినది. (ఆ. ప్రె.)

కాన్పూరు వల టీరువ త్రి క

దొరతనమువారాంత వేయట
 డిశంబరు నెలలో కాన్పూరులో వలంటీరుపత్రిక మొదటిసంచిక వెలువడినది. దానిలో 14 వ్యాసము లున్నవి. అవియన్నియును గూడ ఆక్షేపణీయములేమని దొరతనమువారు నిశ్చయించి ఆప్రతము బహిష్కరించిరి. ఇది యొకమాసప్రతముతోడనుసంగుగారు సంపాదకుడు. పోలీసువారు 28 వ లేదని కమ్యూనిస్టుకార్యాలయమును పరీక్ష చేసిరి. అచ్చట 18 ప్రతులు మాత్రమే దొరకెను. వాని నన్నిటిని తీసికొనిపోయిరి. (ఆ. ప్రె.)

కాన్పూరులో దేశీయమహాసభ జరుపుట

మున్సిసిఫలుసంఘసభలో తీర్మానము
 సన్మానసంఘమునకు 10 నేల రూపాయల మె న గ వ లె ను
 పండిత రామ్మనాథ మిత్రగారి తీర్మానము

1925 వ సంవత్సరము డిశంబరు నెలలో కాన్పూరులో దేశీయమహాసభను జరుపుటకు తెల్లూలో నిశ్చయింపబడినందున కాన్పూరులో ఆశోగ్యపారిశుధ్యసంబంధములకు పనులను చేయుటకు పురపాలక సంఘమువారు సన్మానసంఘమువారికి 10,000 రూపాయల నొసగవలెను అనుతీర్మానమును కాన్పూరు పురపాలక సంఘమున నుపపాదించెద నని పండిత రామ్మనాథమిత్రగారు పురపాలక సంఘాధ్యక్షునకు తెలియజేసెను. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయిలో ఒక డాక్టరు

మాయమగుట డాక్టరు ఆర్. కె. దేశాయిగారు

12 రోజులనుండి కనబడలేదు
ఆనాడు వైద్యశాలకు వెళ్లి మరలరాలేదు
 బొంబాయిలో అడ్వకేటు బి. కె. దేశాయిగారి సోదరుడగు డాక్టరు ఆర్. కె. దేశాయిగారు సాండువారట్టు రోడ్డులో నివసించుచున్నారు. ఆయన 12 రోజులక్రితము మాతాంశుప్రకారము తనవైద్యశాలకువెళ్లెను. మరల నింటికొరలేదు. పోలీసువారికి తెలియజేయగా వారు వాకుచేయుచున్నారు. ఇంతవరకును బాడతెలియలేదని అచటిపత్రికలు వ్రాసెను.
విరోధులు లేరు. దగ్ధ ధనములేదు
 డాక్టరు దేశాయిగారివద్ద ఆనాడు ధనమేమియును ఉండలేదు. ఆయన కన్యకును విరోధులులేరు. ఆయన అత్యుపాధ్యక్షుడేమి కొనుటకు కారణమగపడెను. సామ్యముగా ఆయనను హరించుట కట్టికత్తువులెటులేర్పడినో తెలియదు. విషయము పాలుపోవుట లేదు. అని డాక్టరుగారి బంధువులు తెలిపిరి. (బొంబాయి కానికలు)

విదేశ వార్తలు

బ్రిటిషు పరిశ్రమలు

పరిశ్రమలు

రీఫీల్డు, జనవరి 29:—పారిశ్రామిక సంఘాధ్యక్షుడు సగ్ ఆర్థర్ బాల్ఫూరు గారు రిట్లు తెలియజేసిరి. జూలై మాసము లో మగ్నోకాల్షియా రీసంఘమును వర్తక పారిశ్రామిక పరిశ్రమలను కనుగొనుటకు నియమించిరి. ఇందుగా ఫర్మలు 18 గురు. అన్ని తరగతుల ప్రతినిధులు జూన్నారు. ఈ సంఘమువారు చేయవలసిన పని ఎంతయో భార మైనది. కాని ఇదివర కప్పుడే వీరు బ్రిటిషు ఆధినివేళ మార్కెటులన్నిటిని పనకొధించిరి. పూర్వము టిగుమతులు ఎంతవరకు బ్రిటిషువారివో, అదిగమతులెవరు నండి వచ్చుచున్నవో ఈవిషయములన్నిటిని గమనించిరి. దీని మతులలో మార్పులను ఏమిచేసినదీ చూచుచున్నారు. వర్తక విషయములో మార్పులను ఆలోచించిరి. వర్తకము ఎగుమతుల మీద ఎక్కువ ఆధారపడినది. గ్రేటుబ్రిటను వర్తకము ఎగుమతులమీద ఆధారపడియున్నట్లు అదిగూడ ఆధారపడియున్నది. మాపనిని త్వరలోనే పూర్తిచేసెదము. ఆలస్యమైనదని తెలచరాదు. వర్తక పారిశ్రామిక విషయములను గూర్చి గ్రంథములను వ్రాసిన వర్తకులశ్రీమతి అభివృద్ధిగాంచును. ఆ ఉద్దేశ్యముతోడనే గ్రంథములను తయారుచేయుచున్నారము. మొకటి సంపుటమును అభినివేళ మార్కెటులనుగూర్చి తెలియజేసితిమి. ప్రస్తుతమావిషయమై మాకు సంపూర్ణ వివరములు గలవు. ఈసంపుటములనే మాతాత్మకాలికనివేళకము లని తెలచరాదు. ఇందులో సిఫార్సులను మాత్రము జేసి కొన్ని సంగతులను దెలియజేసితిమి.

ఎగుమతి టిగుమతులు, అభినివేళ మార్కెటులు, పారిశ్రామిక ప్రకటనలు, సంబంధములను ఆరు సంఘములు ప్రకటించుట. ఈవార్తలు పెద్దపర్తకమునుగూర్చి విచారణ సత్పదము. ప్రతివర్తకప్రతినిధులను ముందు విచారించెదము. తరువాత ఉత్కృష్ట ఇనుపపరిశ్రమవారిని విచారించెదము. ప్రభుత్వ శాఖవారు ఎంతయో మాకు కావలసిన సంగతులను దెలుపుచున్నందులను కృతజ్ఞులము. బ్రిటిషు పరమ లెచ్చట వియమకుచున్నది. ఎక్కడ వాడుచున్నది తెలియజేయుచున్నారు. నుంకములు, వర్తకవాణిజ్యవిషయములు బ్రిటిషుయెగుమతులకు సంబంధించిన వాటిని దెలుపుచున్నారు. ఇతరదేశములందు కార్మికపరిశ్రమలను గూర్చి గూడ దెలుపుచున్నారు. పూర్తిగ బ్రిటిషువర్తకమునుగూర్చి తెలియజేసెదమని నమ్మకము గలదు. దీని నాధారముగ గొని ఇంకోక 5, 10 సంవత్సరములైనపిదప క్రొత్త విచారించవలసినవారికి ప్రయత్నించుటకు లాభకరముగ నుండును.

నల్లమందుసభ

పరిష్కారము కుదురునట్లు లేదు

లండన్, జనవరి 29:—నిన్నటిదినుము జనీవాలో మరల ప్రతినిధులందరూ గలసిరి. సికిలుప్రభువు, పోర్టు గారు ను చాలపర్యామములు గలిసికొనిరి. జనీవానుండి బయలుదేరుటకు వీలు కనిపించుటలేదని సికిలుప్రభువు తెలియజేసెను.

సభానామాత్యుని ప్రకటనము

లండన్, జనవరి 29:—ముఖ్యవిషయములను జనీవాలో చర్చించునపుడు ఆఫ్టా చాంబర్లెనగారు పోవుటకు ఆతుర పడుచున్నారు. డొమినియనులు భారతదేశముతరపున వారి యభిప్రాయములను జనీవాసభవారికి దెలుపుటకు వీలుగునట్లు ముండగ చర్చనీయాంశములన్నిటిని చర్చించవలెననుచున్నారు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు అన్నది ఒకటి, జనీవాలో జరిగినదియొకటి. దీనివలన బ్రిటిషు సామ్రాజ్య యుద్దేశ్యముపట్ల అందరికిని అనుమానము గలుగుటకు అవకాశము ఏర్పడినది. జనీవా సభలో అన్నిటికిని బ్రిటిషువారు ఒప్పుకొన్న, బ్రిటిషుప్రతినిధులకు ముప్పుగనున్నదని బాన్సిన్ గారు తెలియజేసిరి.

మోటారు లాకీలమీద నుంకములు

పెరిషియా ప్రభుత్వము నిషేధించుట

టెహరాన్, జనవరి 28:—ఏండ్లనుకు మోటారులారీల మీద నుంకములను వేయకుండుటకు పెరిషియా ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి.

నేత పరిశ్రమ

విషమపరిస్థితులు

సరికేలక సంఘము నేర్పాటుచేయుట

లండన్, జనవరి 28:—నూలు వర్తకపరిశ్రమలు అనకు తులముగ ఏర్పడుచున్నవియు తీవ్రహాపమున దాల్చుచున్న పనియు వర్తకము అప్పుడే అనుమతముగ ఏర్పడుచున్నదని యు. ప్ర. తినిడుకు సంఘమునా రునుచున్నారు.

నూలు నేత పరిశ్రమనంతట పరిశీలించుటకు యజమానులు, పనివాండ్రో ప్రతినిధులున్న, సంఘము నేర్పాటుజేసి విచారించవలెననుచున్నారు. స్వయముల కనిపెట్టిచేయవలె ననుచున్నారు. ఈసంఘమువారుచేయు ఏర్పాటులను జవదాటగారు. ఆమెరికాలో రైతులు ఆర్థికసంపదగలవారు. చాతకటుద్దియు తతో పనిచేయుచున్నారు. స్వయముల ఎగబెట్టుచున్నవారు. వారితో సంబంధములేకుండ జేయవలెను. మంచిపురి గల మడి ప్రతిరైతు ముచ్చప్పినంతను ఇండియామీసేండ్రీకరముజేయవలెను. పరిశ్రేణలందు ప్రభుత్వమువారు ఆద్వరగూడదనిరి. తక్కువ తరగతివారును చేతితో రయూచేసినవస్త్రములను ప్రవేశ పెట్టుటచే లంకామైకు భయములేదు. ఇండియా, చీనా, జపానులో జేయుట కనెనవులు, నూలు చాలతక్కువరకమునటచే ఆంగ్లవర్తకము వాటిని తీసికొనవని హామ్యిగా రని.

భారతదేశ ప్రతిపరిశ్రమ

వింటర్ ను ప్రభుని యభిప్రాయము

లండన్, జనవరి 28:—తనకు ప్రెస్టన్ వర్తకసంఘమువారి సగిన విందుపందగ్గమున వింటర్ ను ప్రభువు ప్రతిపరిశ్రమను గూర్చి ఇట్లు నడిచిరి.

భారతదేశపు ఎగుమతిదగుమతులనుబట్టి విమర్శించిమాడ సామ్రాజ్యములో మార్కెటు లన్నిటికంటే భారతదేశ మార్కెటులు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున కెంతయో లాభకరములు. భారతదేశవర్తకము అంతయభివృద్ధిగ నున్నచో లంకామైకు వస్త్రముల నేల ప్రస్తుతము ఎక్కువకొనుటలేదని మీరడుగవచ్చును.

ఆమెరికాలో ప్రతి తక్కువనుటచే నూలుధర పెరిగిన సంగతిని మరచిపోరాదు యుద్ధమునకు పూర్వమున్న దానికంటే ఇప్పుడు చిల్లరిగ విక్రయమున వస్త్రములచాల ఎక్కువకొనున్నవి. లంకామైకునుండి కొనువారు. ముఖ్యముగ భారతదేశ రైతుల వీరి జీవితప్రమాణము తక్కువనొనుటవచ్చు ఆదాయమును చాల వరకు ప్రతికండనే ఖర్చుపెట్టెదరు. అది ధరి పెరుగుటచే వారికి చాలపిచ్చుముగనున్నది. ఇటీవలిసంగతులను కాడ లంకామైకు సకులను భారతీయులు కొనుటకు సిద్ధముగ నున్నారని తెలుచున్నది ధరలు తగ్గినచో మరల కొనుటకు భారతీయులు సిద్ధముగ నున్నట్లు తెలియుచున్నది. మరల ఆమెరికాపంట బాగుగ పండుచుండుటచే ఆకగ నున్నది. లంకామైకున రక్షాభివృద్ధికి ప్రతినిష్ఠారము స్వయంకావలెను. ఇదియఖ్యము. దీని నిమిత్తము భారతదేశము ఎక్కువగాపతయజేయుట మరంత ముఖ్యము. భారతదేశము ప్రతిని ఇందులకు స్వయంచేయుచుండుట కాడ చాలత్వప్రేగ నున్నది. పురి ఎక్కువప్రతిని భారతీయులు తయారుచేసినచో తూర్పుఆఫ్రికానుండి ఎక్కువపురిగల ప్రతిని కొనుఅవసరముతగ్గిపోవును. తమకు గావలసినదానికంటే ఎక్కువగ మిగిలిపోవును. పంట బాగుగ పండినపుడు తమకు గావలసినవరకులు సరిపొందివిమ్ములు చాలవరకు మిగిలిపోవును.

రిజర్వు ఫోర్సు

ట్రేడ్ యూనియను కాంగ్రెస్ తీర్మానము

లండన్, జనవరి 29:—సాంకేతికపనివాండ్రును ప్రత్యేకముగ నియమించువిషయమై యుద్ధకార్యాలయమువారు ప్రకటించిన లేఖను ప్రత్యుత్తరముగ ట్రేడ్ యూనియను సాధారణ కాంగ్రెసుసభవారు పరిశీలులన్నిటిని ఆలోచించుటకు ఉపసంఘమును నియమించవలెననిరి. ట్రేడ్ యూనియనుసభ్యులెవరును ఈవిషయభాష్యలో ట్రేడ్ యూనియనుసభ్యులవారు తమ నిజేదమును ప్రకటించువరకు చేరగూడదనిరి.

ప్రెంచి జర్నల్ ఒడంబడిక

ప్రెంచి జర్నల్ ఒడంబడిక

లండన్, జనవరి 28:—మరల ప్రెంచి టెల్లిగ్రాఫు ప్రభుత్వమువారు ఒడంబడికను తేసికొనవచ్చునని చెప్పుకొనుచున్నారు.

యాద, రైలు విషయములనుగూర్చి రాజకీయములందు లాభము గలుగుటల జర్నలు ఈయాపముగ ప్రయత్నించుచున్నారని ప్రెంచి జర్నల్ అందరును అనుకొనుచున్నారు. జర్నలు అనువారు చేయుకార్యములనుబట్టి గ్రహించవలెను. లేనిచో ప్రెంచి ప్రభుత్వమునకు నష్టము గలుగునని టెంప్ట్యులరైక తెలుపుచున్నది. సైనికపరికరములను సైన్యములను తగ్గించుటలో జర్నలు లెట్లు ప్రవర్తించుచున్నది తెలిసినవారికి జర్నలులు కాంతి నపేక్షించుచున్నారని నమ్ముటకు వీలుండదు. నమ్మబాల మనుచున్నది.

జర్నలు ఏర్పాటులకు ప్రాంకు గణించుటలేదని తెలియుచున్నది. పోలండు లేనిశ్రీ ప్రాంకు ఎట్టి ఒడంబడికను జర్నలు నితో తేసికొనదనియు బాలండును గల్గినచో జర్నల్ ఒప్పకొనదనియు తెలియుచున్నది.

విద్యుచ్ఛక్తి పనివాండ్రునమై

పనివాండ్రు కోర్కెలు

ప్రభుత్వ కార్యాలయములకు ముప్పు

రీఫీల్డు, జనవరి 28:—నిన్న, శేహ, 'వర్క్స్ ఆఫీసు' పనివాండ్రు సమ్మెగట్టుచున్నారు. అందుచే ప్రభుత్వ కార్యాలయములందు కట్టుదిట్టములు చేయబడెను. విద్యుచ్ఛక్తి సంఘానికి డబ్బు ఇచ్చుటమానన ఒక తోడిపనివానిని వర్క్స్ ఆఫీసు గారు తొలగించవలెనని పనివాండ్రుగారి ఆత్మక నిరాకరించబడెను. అందుచే పిరందరును సమ్మెగట్టిరి.

దీనివలన ప్రభుత్వ కార్యాలయములకు చాల కష్టము వాటిలెను. కాని అంత ఉపద్రవకరముగ ఏమియుజరుగుటలేదు. దీపములు ఆగిపోలేదు. 'డిఫెన్సు' పనిచేయుటలేదు క్రిందనుండి మిదికిపోవు యంత్రిముల ఏర్పాటులకు అభ్యంతరముగల్గెను. కార్యాలయమువారే కొంత రకు పూనుకొనుటచే ఇబ్బంది తగ్గినది.

సమ్మె పరిష్కారమును నూచనలు గన్పించుచున్న పని ట్రేడ్ యూనియనువారు తెలుపుచున్నారు.

900 మంది, 8 సంఘములు సమ్మెగట్టుట

ఒక పనివాడు తమ సంఘములో జేరలేదని తొలగించక పోవుటచే 900 విద్యుచ్ఛక్తి పనివాండ్రు మరీతరులు ప్రభుత్వ కార్యాలయమున పనిచేయువారు సమ్మెగట్టిరి. వ్యాయస్థా సములందును, కార్యాలయములందును వాలంటీయలచే ఉష్ణమును గలగ జేయుచున్నారు. గుకింగుసోం మందరము పార్లమెంటుకు గూడ ఇబ్బంది గల్గెను. పార్లమెంటు సమావేశముగాలేదు. సార్వభౌమదంపతులు ఆ మందరమున లేరు.

క్రొత్త ఆక్స్ ఫర్డ్ కళాశాల వార్డెన్ గ ఫిషరుగారిని నియమించిరి.

ఫ్రాంసు సోవియటులు

ముగిపరిష్కార సమస్య

లండన్, జనవరి 28:—టెమ్పులరైకా విలేఖరి ప్యారి నుకుండి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—యంధమునకు పూర్వమున్న ముగిములను ఎట్టి పోతులు లేకనే పూర్తిగ ఒప్పుకొన్ననే సోవియటులతో ఫ్రెంచి ప్రభుత్వము ఒడంబడిక తేసికొనుట తలపించునని జేప్పవలెనని మాస్కోలోనున్న ఫ్రెంచి రాయబారికి హెరియటుగారు కమరంపిరి. ఈవిషయమై ముందు ఏర్పాటు గావలెననిరి.

మాస్కోలోనున్న ఫ్రెంచి రాయబారి సోవియటు ప్రభుత్వముతో ప్రత్యక్షముగ రాయబారములను సల్పుట కభికార మియబడెను. ఒడంబడిక విషయమై కుదరనిచో వర్తకపు తాడుబారములు ఆగిపోవుటయే గక ముందుగూడ ఫ్రాంకు తనవైఖరిని పూర్తిగ సోవియటు పట్ల మార్పుట తలపించుననుచున్నారు.

భారతదేశము

బ్రిటిషు విధానము

భారతాయుత స్వమహాలేఖము

లండన్, జనవరి 28. — బ్రిటిషు విధానము యొక్క హద్దులు దుగా రిట్లు భారతదేశమునకు గ్రేటుబ్రిటను ప్రజల అభిప్రాయముల ననుసరించి తెలియజేసిరి.

మనము అనేకవిషయములను ఆలోచింపవలసియున్నది. అందుచే అన్నిటిని వివరముగా ఆలోచించుటకు వీలులేదు. కాని మనము భారతదేశమును సూక్ష్మ చిత్రముగా చూచుచు పరిశీలించుట మనకు అవసరము. అదియును మన ఆలోచించుచున్నది. భారతదేశమునకు సమగ్రముగా పరిశీలించుట మనకు అవసరము. అదియును మన ఆలోచించుచున్నది.

భారతదేశమును బాధ్యతాయుత పరిపాలనమునకు గొం పోవుచున్న మనము దేశములను భారతీయులకు తెలియజేసిరి. దీనిని అతిశయముగా జేయవలెను. ప్రాయశః భారతీయులను నిరాదరణతో చూడవలెను. దానికి కారణము మనదేవులలో ముఖ్యములు. అప్పుడు ఇప్పుడు మన స్వభావమును భారతీయుల యొక్క మనము, భాగ్యము, అభివృద్ధి తాముచూచుచున్నది. భారతీయుల భాగ్యమును మన భాగ్యమును ఒకచానిమిద ఒకటి ఆధారపడియున్నది. మనము గ్రహించితిమి. ఇకముందు మనము భారతీయులపట్ల అతిశయముగా ప్రవర్తించవలెను. అదేమిటో ఆలోచించవలెను. ఇండియాలో మనమును వాటి సమస్యను విశ్వాసము గడుపుచున్న ప్రభుత్వమునకు తెలియజేసిరి.

లీసిఫార్సులు

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ సూచనలు

రాష్ట్రీయ సర్వభూమిని ఆసియాలో వాసకమేర్ప రుచుకొనవలసిగానుండ అనుభవము జేయవలెననియు వీరుగా డనుకొనియు సర్వభూమిని కష్టపడిననియు ప్రభుత్వ ప్రధానమంత్రి ప్రవర్తించిననియు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ప్రతిపక్షిలో వ్రాసెను.

జర్నలు ఉద్దేశ్యములు

హెరియట్ గారు

పార్లమెంట్, జనవరి 28. —

విశేషాంగ విషయములనుగూర్చి హెరియట్ గారు జర్నలు నులపట్ల అతినిష్ఠురముగా మాట్లాడిరి. ఇంతక ఎప్పుడును జేప్పలేదు. జర్నలును మిత్రమునందలి కండ్లలో దుమ్ముగొట్టుటకు ప్రయత్నించుచున్నారనియు అందుచే ఇంగ్లండు ఇటలీ ముఖ్యముగా మేల్కొనవలెననియు అక్కడ మిషనునున్నది కనిపెట్టవలెననియు గట్టిగా తెలియజేసిరి. ప్రభుత్వము తానీయవలసిన అప్పులు ఎకవేయవలెననియు, కమ్యూనిస్టులు తప్ప అందరును ఈయువస్థానమును మెచ్చుకొనిరి.

ఆహారపదార్థముల ధరలు

గోదూములు

విషయము తెలియజేసిరి. రషియా మరల చాలమంది గోదూముల సప్లముజేసినగాని ఇంగ్లాండులో గోదూములధరలు నిలకడగవలెననుటకు, సప్లముని వీలుండదు. ఇకముందు యూరపు గోదూముల సప్లముకి ముఖ్యముగా కనడా, రషియా, కొంతవరకు ఆస్ట్రేలియా, దక్షిణ అమెరికా కొంతకాలము భారతదేశమునూ ఆధారపడవలసియున్నది. గోదూములు, గోధుమడి దిగుమతులు ప్రత్యేకముగా ఒకసంఘము నేర్పాటుజేసి వారి స్వాధీనముజేయవలెననిరి. ఒక్క గోదూములే పరిశీలించుటకు వీలులేదనియు, కామధాన్యము లన్నిటిని లోబరుచుకొనవలెననియు ఇదితప్పదనియు, ప్రభుత్వము తెలియజేసెను. ప్రభుత్వమువారు ప్రమేయముగల చికిత్సాన్నియో డొమినియనులకు ఇండియాకు చాలవత్సముగా నుండును. విశేషాంగ సంబంధములలో వైరము ఏర్పడుననిరి. అమెరికాలో గిరాకి ఎక్కువగా నుండుటచే యూరపును ఏజెంటులు ఎక్కువగా గొనుటచే ధరలు పెరిగి పోయినవి. రెండు డోలరులు మామూలుకంటె మెచ్చుటయినది,

ప్రపంచమందంతటను పంట తగ్గిపోవుటచే యునైటెడ్ స్టేట్స్ కనడా, ఆస్ట్రేలియావారిపంట పండినది. గొప్పలాభము లను దీయుచున్నారు. రషియాగూడ కొంతవరకు ప్రారంభించుటచేతను జపాను, చీనావారుగూడ విషయమునకు జదులు గోదూములను గాదాట ప్రారంభించుటచేతను వీటి చాల లాభముగా నున్నది. లివర్పూలులో ధరలు పెరిగినవి. ఇంగ్లండు మెచ్చుననుచున్నది.

లిటన్ సంఘ నివేదికము

భారతవిద్యార్థుల శాఖాపునర్నిర్మాణము
లండన్, జనవరి 28. — మోకమిషనరు కార్యాలయమున నీ విద్యార్థులకు ప్రోత్సహితో భారతవిద్యార్థులకు ఏర్పాటుచేయుటకు లిటన్ సంఘమువారు చేసిన నిర్ణాయము ఇండియానుండి అంగీకరించెనని తెలియుచున్నది. కొంతమంది మాత్రము గలదు.

సాంఘికపనిని అనధికారముల పురమాయించుటయేమై పైకమిషనరు సభజేయునట.

ఆర్థిక విశ్లేషణము

నిరాకరణము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలలివార్త)
లండన్, జనవరి 28. — బ్రిటిషు పేర్లను తెల్పుచున్న ఇద్దరు ముఖ్యములు యూరపియును సింహాసనము నిచ్చెదమన నిరాకరించుటచే సంవత్సరము బయలుదేరెను. ప్రోత్సంగములు బయలుదేరెను. మనీయలో పనిజేయుచున్న తోడి ముసల్మానులు తనత ఆర్థికంగా సింహాసనము నిచ్చెదమని జేప్ప నిరాకరించినియు సర్ చార్లస్ ఎడ్వర్డ్ ఆఫ్రికాన్ వాట్సన్ హ్యూమిల్ట్ గారు నుడిచిరి. హెడ్డి ప్రభువు భాగినను సింహాసనమును చూడుపర్యాయములు తనచేయెదమని రనియు కాని సింహాసనమును స్వీకరించినందున ప్రతిఫలము మరణముతప్ప వేరులేదని తెలియుటచే నిరాకరించిననియు వీరికి జీతములేదనియు తెలియజేసిరి. ప్రతిసంవత్సరము 10 వేల పానులు ఇచ్చిన సింహాసనమును స్వీకరించుటయేమై ఆలోచించెదమనిరి. లండన్ లోనున్న ఆర్థికవిశ్లేషణలో అట్టి ఏర్పాటుజేయుట కెవరికిని అధికారము లేదనిరి. ఆర్థికవిశ్లేషణలో ప్రస్తుతము రిపబ్లిక్ పరిపాలనము అవలంబించిరి.

చీనావారలు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలలివార్త)
లండన్, జనవరి 28. — మ్యాంగు హేవాలిలు తెలుపుచున్నవి. విజయముగావిన లూయిగు సింగుగారి నేనలు 15 వేలవరకు మ్యాంగు హేవాలి జేసెనని. నగరమునంతను స్వాధీనము జేసికొనెను. నగరమునంతయు నెమ్మదిగా అల్లములు తేనుండ నున్నది.

పత్రికానిషేధము

రిజిస్ట్రేషన్ ధర్మచర్మ
(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలలివార్త)
కయికో, జనవరి 28. — కయికో వార్తలు ఇట్లు తెలుపుచున్నవి: — దేశమునుండి కాన్ స్టాంటినోపొల్ లో ప్రకటింపబడుచున్న మూడు తురుక్కు వార్తాపత్రికలు ప్రజల నుద్దేశపూరితముల చేసి ప్రజాశాంతికి భంగకరమును వ్రాతలను వ్రాయుటచే ఈజిప్టులోనికి రాగాడవని నిషేధించిరి.

కేంద్ర ఖద్దరు బ్యాంకు

“ఈ నెలఖానుండి నూలు పంపుసభ్యుడు తమ తమ బ్యాంకులకు పంపవలెను. కాని మాఖోడ్డునకు పంపవలెననుటలేదు. ఇచ్చటికి పంపిన మాకును పంపునాటికి న్యాయ ప్రయోజనములను కావున నూలుసభ్యులందరును సభ్యత్వము కొరకు నెలనూలు చంకాలను వారివారి బ్యాంకులకు పంప వ్రాశిరి.

కవుల వేంకటచలపతిరావు,
వ్యవహార.

మహామూత్రము, కుభుమేనము, బలహీనము, జ్వరము మొదలగు వాటికి సమ్యక్మైన ఔషధము

నేను బహుమూత్రములను 1916 సంవత్సరమునుండి వాడవలెను. నేను 1916 లో, బొమ్మలనేమన గడంగి పథ్యము వుంచుడితిని. చక్కెరగాని మహాపదార్థములుగాని తినగూడదని చెప్పబడితిని. ఈ ప్రకారము 2 సంవత్సరములు పథ్యముండి మరల మూత్రపరీక్ష చేయింపగా వ్యాధియింకను వుండెను. తర్వాత పథ్యము వదిలివేసితిని. 1920 మే నెలలో నంతు జ్వరము తీరే ఔషధమువచ్చెను. దానినిగాడికి చూపినంతటమాత్రములో ఎక్కువభాగము తీసివేయడమని చెప్పిరి. 1920 అక్టోబరులో ప్రస్తుతము మద్రాసు ఆర్మీయన్ డివిజన్ లో 72 రుభజనము బ్యాట్రోనం దుండు తినినల్పేరిజిల్లా కృష్ణాపురవాసియగు పండితస్వామి శ్రీనివాసయ్యగారిని చూచినంతట వారు యావ్యాధిని, బలహీనతను పొగొట్టెదమని పూచీచెడిరి. కొంత కాలమునకు చాల బలవంతుడనైతిని. 16 నవంబరులో మరల మూత్రపరీక్ష చేయించగా యే విధమైన వ్యాధిసంబంధములు లేవనిచెప్పిరి. పండితులవారి చికిత్సలో నుండుట 8, 9 లోజులు జ్వరమువచ్చెను. జ్వరములకు 2, 3 లోజులలో బొమ్మలమిచ్చి నివారింపిరి. ఈ పండితులవారు ఎవ్వరి యింటికి వెళ్లరు. కాని వ్యాధిగ్రస్తులే వారింటికి వెళ్లవలెను. వారు మొదట అభిప్రాయము తెలియపర్చుటకే 15 రూపాయలు పుచ్చుకొందును. మందులకూడ అధిక ఖరీదుగలవి. వీరు మూగ, గ్రుడ్డి, ఏనుగుకాలు, కుప్ప, మొదలగువాటిని కూడ నివరించేయగలరని ఆచటకి వచ్చిన ఆ నేకులనుబట్టి తెలిసికొంటిని.

(ప్రకటన నెం 5)
3-12-20 జె. బ్రాను,
డిప్యూటీ ఎగ్జామినర్ మిలిటరీ ఆకాంటు డిపార్టుమెంటు,

తిమ్మరువాయున, ఇందియవల నము, నరముల బలహీనము, అవయవములు చిక్కిపోవుట, వుండు మచ్చలు మొదలగువాటిని కుదుర్చు ఆమోఘమైన ఔషధము

అజ్ఞానులను పక్షపాతకముగలవారు మాత్రమే కారణము లేకనే ఆయుర్వేద వైద్యమును నిందించుచున్నారు. అంగ ఔషధములచే కుదురనివ్యాధు లనేకములు ఆయుర్వేద ఔషధములచే బాగుగా కుదురుచున్నవి. తిమ్మరువాయున కృష్ణాపురవాసియగు, ప్రస్తుతము చెన్నపట్టణము, బ్యాట్రోన్ ఆర్మీయన్ డివిజన్ లో 72 గృహము నందుండు పండితస్వామి శ్రీనివాసయ్యగారు వాకుండిన చిక్కువ్యాధిని బాగుచేయుటలన నాకు ఈ అభిప్రాయము కలిగినది.

నేను 8 సం॥ రములనుండి కీళ్లనొప్పిచే వాధపడుచుంటిని. నా కుడికాలు మిక్కిలి కృశించియుండెను. నా ఎడమ కన్నునుండి నీరు కారుచుండెను. బ్రద్డు ఎడ్డుగానుండెను. దుష్ప్రితిగ్గెను. మరియు శుక్లముకూడ స్థల నుగుచుండెను. యవన్నియు గాక దవడ క్రిందిభాగమందు చంకలకు ముందుభాగమందు వుండుసంబంధమైన మచ్చలుండెను. నేను పండితుల వారివద్దకు చికిత్సకై వెళ్లినప్పుడు నా జీవశక్తికి ప్రకారముగా యుండెను. ఈ సంవత్సరములో మరయుకనిషయము కూడ తెలుపుచున్నాను.

నేను పాశ్చాత్య ఔషధములను చాలకాలము పుచ్చుకొనియు లాభము లేకపోయెను. స్వల్పకాలములోనే అనగా ఒకమాసములోపలనే పండితులవారు నా కఠినవ్యాధులన్నిటిని పూర్తిగా కుదుర్చుట మిక్కిలి అద్భుతమైనవిషయము. పండితులవారికి భగవదనుగ్రహము గలదు. వారి ఔషధములు విలువగలవియైనను మంచి గుణమిచ్చును. పండితులు వాకిచ్చిన నూతనజీవనమునకై నేను వారికి మిక్కిలి కృతజ్ఞుడను. కాలముంచితికినచ్చెను. కీళ్లయందు నొప్పులు పూర్తిగా కుదరెను. జబ్బుకనిక కన్ను పూర్తిగా కుదరెను. శుక్లవర్ణము నిలిచెను. పుంజు సంబంధమైన మచ్చలు పూర్తిగా మాసి పోయెను. జబ్బుచే వాధపడుచున్న ప్రజల నిమిత్తమై యాసంగతులను తెలుపుచున్నాను.

జె. హెచ్. ఎడ్వోమాండ్సు,
30, శేఫర్ మిల్లరోడ్డు, పెరంబూరు.

వారి నలహాకట్టుము రు 15-0-0

మదరాసువార్తలు

సర్. రఘుపతి వెంకటరత్నంగారు శేషదశమ న కలకత్తా మేయిలులో మదరాసు విచ్చేసిరి.

సుగుణవిలాససభ:— 31 తేదీ ప్రాద్దున 7 గంటలకు సుగుణ విలాససభవారి సూక్ష్మభవనముయొక్క పునాదిరాం నేపియర్ హార్బుర్ వద్ద తత్పర్యావృత్తతే స్థాపన చేతురు.

టీస్టిక్ ఎన్వర్ సొసైటీ:— సొసైటీ వారి యాజమాన్యముక్రింద వి. వెంకట రత్నం, డి. ఏ. గారు ఎవల్యూషన్ అఫ్ యూరేజ్ అను విషయమునుగూర్చి 31 తేదీ 5.15 గంటలకు పునస్పేషింతురు.

ఎస్. పి. సి. పి. బహుమానవ్యాసము:— కొంతమంది కోరుటలను యావ్యాసములను పంతుటకు ఫిబ్రవరి నెల 15 తేదీవరకును గడువు యియ్యబడెనని చెప్పుచు (వె. రి) జంతుభాదానివారణసంఘం గౌరవ కార్యదర్శి నారాయణ స్వామిగారు శేష మాత్ర వ్రాసిరి.

బ్రహ్మసమాజమువారి బీదలపాఠశాల - మదరాసు దక్షిణహిందూజాతి బ్రహ్మసమాజమువారి యాజమాన్యమున, వారిచే నడుపఁబడు బ్రహ్మసమాజబీదలపాఠశాల, కామమోహనరాయ రామిపాఠశాల, మహారాజా సర్ జి. యస్. గణపతిరావు రామిపాఠశాలయొక్క 44 వ వార్షికోత్సవమున, కాలబాలికలకు బహుమానములను, వస్త్రముల నియ్యట (వస్త్రానుకూలీగారకు సీతాబాయిగారి దానము) భగవత్స్మరణమున, 97 అట్లావిశేషిది వార్షికోత్సవమునను సమాజముడిరమందు శత్రు (81-1-1925) సాంఘికాలము 50X గల 5 లకు జరుగునుగాన యావన్యందియను దయచేయఁ బ్రార్థింతులు.

ఫోర్టు నెంటుజారి గెజెటు

పబ్లికేషన్

జేవిడ్ గెరిసన్ విలర్ గారు మదరాసు హైకోర్టువ్యా యిజన్ జడ్జిగాను జి. బై లెఖాండ్ జరంతురం సబ్ కలెక్టరు గాను, సి. డి. చక్రపాణియ్యంగారు పి.ఎస్. అసిస్టెంటు డైరెక్టరుగాను నియమింపబడిరి.

లాకాఫు

టి. భుజంగరావుగారు బల్లీస్ సబ్ కోర్టుకు సి. వరదరాజుగారు సర్పాంటరం అడిషనల్ సబ్ కోర్టుకు, ఎస్. బుర్రా ము జానుపంతులుగారు సర్పాంటరం సబ్ కోర్టుకు నియమింపబడిరి.

స్థానిక స్వపరిపాలన కాఫు

రెఫ్|| కల|| సి. ఏ. ఎఫ్. హింగ్లూన్ గారు మదరాసు అడాప్సిరికి నూవరిండ్ డెంటుగా నియమింపబడిరి.

విద్యాకాఫు

రిటరెండ్ జక్రయ్య. దేవదత్తగారు అసంతృప్తజిల్లా విద్యా సంఘసభ్యులుగా నెమ్మకొనబడిరి.

సాల్పుకాఫు

సి. డబ్ల్యు. హార్డింగ్ గారు నాపాదాసర్కల్కు ఇన్స్పెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

ఇన్ కంటాక్టు

ఎం. పరింజలిరాస్త్రిగారు మదకాసులో యిన్ కంటాక్టు విషయముల సెక్రటరీ కాన్సిగ్ గా నియమింపబడిరి.

ఫారెస్టుకాఫు

ఎం. ఏ. హఫీజ్ సామెజ్ బహుదూర్ గారు నెల్లూరు జిల్లా ఫారెస్టుఫీసుకు నియమింపబడిరి.

పబ్లిక్ వర్క్సుకాఫు

ఎం. బి. కృష్ణ స్వామయ్యంగారు మద్రాసు సర్కిల్కు నియమింపబడిరి.

రైల్వే కాఫు

టి. ఎస్. హరిహరాయం పంతులుగారు రాయపురం మెడికల్ కాలేజీలో కెమిస్ట్రీ లెక్చరర్ గా నియమింపబడిరి.

ప్రకటన

మదరాసు హిందూఆలయ ధర్మాశాయములదిల్లి 6 నెక్స్ట్ ప్రకారము జోర్డు అఫ్-కమిషన్స్ నోక దానిని నియమించుటకు నల్లయకావలసియున్నారు. దరఖాస్తులు గవర్న మెంటు లోకల్ నెల్లూరుగవర్న మెంటు డిపార్టుమెంటు కేక్రటరీకి 15 తేదీలోగా పంపవలెను.

రిజిస్ట్రారు, క్రయవత్తమును రిజిస్టరుజేయ నిరాకరించుట

హైకోర్టువారి తీర్పు

కృష్ణాజిల్లాలో నోకరిజిస్ట్రారు, ఒక క్రయవత్తవేజాను రిజిస్టరు, జేయుటకు నిరాకరించెనను విషయమున, హైకోర్టు ఫుల్ బెంచువారి తీర్పుపైకి ప్రీవీకౌన్సిలను కమిషనరీ సగవలెనని గావింపబడిన పీడిషనును, ఈదినము ప్రధాన న్యాయమూర్తి న్యాయమూర్తులు రామేశ్వరయ్యగారు గుర్తుల పుల్ బెంచు తొలు విచారణరూరగా అట్టి అనుమతి యొసగబడినది.

ఈశేసునందు బ్రోవయ్య అను నాతడును, మరియొకరును 1918 సం॥న 50000 లకు సి. వేంకరత్నము అనునతనికి వ్రాసి యిచ్చిన క్రయవత్తవేజాను, రిజిస్ట్రేషనుకొరకు దీసికొని వెళ్ళగా ముద్దాయి పత్రమును క్రయముగా వ్రాసియొసగలేదను కారణముచే దానిని రిజిస్టరు జేయుటకు రిజిస్ట్రారు నిరాకరించెను. అందుపైన, సి. వేంకటరత్నముగారు, జిల్లామేజిస్ట్రేటు యెదుట వ్యాఖ్య ము చెప్పెను. వా వి యో తే క అ త ని ప్రే రణము పై ని త రు లో క్ర య ప త్ర ము ను ఫో ర్ గే చేసిరినియు, కాని క్రయపత్రములో వివరింపబడిన యొడంబడిక యధార్థమైనదేననియు, కాని ఒక క్రయపత్రమును, ఒక తలఖాపత్రమును రెంటిని తాము ఫిర్యాదికి వ్రాసియొసగగా, సా యి నికడవ్యములచేతనో మరేవిధముగనో, అపత్రములలోని వ్రాతను తొలగించి, ఒకతే క్రయపత్రముగ నొనర్చబడినది యొ ముద్దాయిలు వాదించిరి. అపత్రమునందల్లి సంతకము తమ దేననియు, కాని అపత్రములలో వ్రాయబడిన ఇతర విషయములు తొలగింపబడినవియు ముద్దాయి లనుమన్నారు.

కృష్ణాజిల్లాజడ్జి ఈశేసును దీర్చుక విచారించి, క్రయము యధార్థముగా గావింపబడినను విషయమును గమనించి ఫిర్యాదుల కనుకలముగ తీర్పుజేసెను. ఈతీర్పుపై ముద్దాయిలు హైకోర్టునకు అప్పీలుజేయగా న్యాయమూర్తులు ఫిలిఫ్సు జేవదానుగార్డు విచారించి ఫిన్షా ఫిప్రాణముల తెలుపుచు తీర్పుజేసిరి. న్యాయమూర్తి ఫిలిఫ్సుగారు, క్రయము యధార్థమైనదనియు, ముద్దాయిజే వ్రాసిఇచ్చిరినియు, కనుకని క్రింది కోర్టుతీర్పును భావించెను. న్యాయమూర్తి జేవదానుగారు ముద్దాయిజే క్రయపత్రములవ్రాసి ఇచ్చిరిని, సంతృప్తికరముగా ఫిర్యాది ఋజువుజేయుటలోపోయెనని యెంచెను. అందుపైన ప్రతివాదులు, ఫిలిఫ్సుగారి తీర్పుపై ఫుల్ బెంచుకి అప్పీలుజేసిరి. ప్రధాన న్యాయమూర్తి, న్యాయమూర్తులు రామేశ్వర, నాలగుగర్లు పై అప్పీలుజేయించిరి. రిజిస్ట్రేషను అప్టు 77 సెక్సు ప్రకారము, ఫిర్యాదీలయొక్కయు ప్రతివాదులయొక్కయు యొడంబడికల గురించి కోర్టువారు విచారించ నవసరములే కనియు, రిజిస్ట్రేషనును కొరకు జేయబడిన పత్రము, ముద్దాయి ల చే స రి గ నం గీ క రిం ప బ డె న ని సంతృప్తికరముగ ఋజువుజేయుటదేనా యను విషయమును మాత్రమే కోర్టువారు విచారించవలెననియు, ప్రస్తుత సందర్భమున క్రయపత్రము దిద్దబడినట్లు గానించుచున్నది అందుచే, రిజిస్ట్రారు దానిని రిజిస్టరుజేయ నవసరములేదు. కాన క్రయపత్రమును రిజిస్టరు జేయుటనైనది హైకోర్టువారు తీర్పుజేయజాలరనియు ఫుల్ బెంచువారి ఫిప్రాణమును దెలిపి, క్రిందికోర్టు తీర్పుల రద్దుజేసిరి.

వైత్తిస్వపై ప్రీవీకౌన్సిల నకా అప్పీలుజేయుటకే అనుమతిగోరుచు ఈదినమున జేయబడినదఖాస్తును ఫుల్ బెంచువారి రంగీకరించిరి. ఎస్. రామారావుగారు, వాదితరపునను కె. కృష్ణమాచారిగారు ప్రతివాదులతరపునను వాదించిరి.

నెల్లూరు జిల్లా కౌంగ్రెసు సంఘము

(1-2-1925) సామాన్య సభాసమావేశము (ఆదివారము) వైస్రంఘముయొక్క సామాన్యసభ ఫిబ్రవరి నెల 1 తేదీ ఆదివారమునాడు సాంఘికాలము 4 గంటలకు నెల్లూరులో జిల్లాకంఘకార్యాలయమున జరుగునుగాన సభ్యులును అభిమానులును యెల్లరు విచ్చేయ ప్రార్థింతులు.

కార్యక్రమము 1. గతసంవత్సరపు కార్యనివేదిక 2. పుస్తకములను ప్రాగ్రెసివ్ యూనియన్ వారికిమ్మట 3. ఆర్థికస్థితి.

మరా:— ఆదినమే మృధాహ్నుము 3 గంటలకు కార్యనిర్వాహక సభయొ జరుగును.

కార్యక్రమము:— 1 నవంబరు డిసంబరు మాసముల లెక్కలు 2 తాలూకా బోర్డుప్రచారము 3 ఖద్దరు విషయము 4 దేశరాధికుల కార్యనివేదికలు బిల్లులు 5 ఇతరముఖ్యవిషయములు.

వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య, కార్యదర్శి.

బొంబాయి దారుణహత్య

హంతకుల మోటారుకారు

పోలీసువారికి జాడ తెలిసినది

ఒక బాలుడు వఫీ అహమదును గుర్తించెను

12 వ తేదీని మోటారుకారు బొంబాయికివచ్చునపుడు దారిలో లోనానాలో బండివాసి ఒక బాలునిపిలచి కొన్ని బాల్బీలు నీళ్లు తెప్పించిరి. అనీళ్లు తెచ్చినందుకు వానికి కొన్నిజబ్బులనిచ్చిరి. వఫీఅహమదు అప్పిల వానికి ఆదబ్బులనిచ్చెను. పోలీసువారు వాకలుచేయగా వాకికాసంగతి తెలిసినది. అందువలన బొంబాయిచెరసాలలోనున్న వఫీఅహమదును లోనానాలో గ్రామమునకు తీసుకొనిపోయి పదియందిలో కలిపినిలవబెట్టి ఆ బాలుని తీసుకొనిరాగా ఆ బాలుడు తక్షణమే వఫీ అహమదును గుర్తుపట్టి చూపించెను. పిమ్మట వఫీ అహమదును మరల బొంబాయి తీసుకొనిపోయిరి. (ఆ. ప్రె.)

కెప్టె నెంటు సీగర్డుగారు మున్నగు సైనికోద్యోగులు

అపరాధులను గుర్తుపట్టుటకు యిందూరువెళ్లినవా రందరును మరల బొంబాయివచ్చిరి.

పోలీసువారు శేషునంతను సిద్ధపరచిరి. ఇందూరులో ఆ రెడ్డుచేయబడినవారిని తీసుకొనివచ్చుటయే అవశ్యము. ఆ ప్రయత్నముగూడ చురుకుగా జేయబడుచున్నది.

ఒక ముద్దాయి బహుశా వఫీ అహమదు నిజమనంతను చెప్పినాడు. అందువలన పోలీసువారికి చాలములువుకలిగినది. (బొంబాయి క్రానికలు)

శ్రీయుత పురుషోత్తమదాసు

టాండనుగారు

సంచారానంతర సందేశము

“చెన్నపురి హిందీ ప్రచార కార్యాలయమువారి కోరికపైని చెన్నపురి రాష్ట్రమున నెలదినములు సంచారము చేయుటకు నే నంగీకరించితిని. ఆ ప్రకారము నావిధిని జరిపితిని. నేనిప్పుడు అలహాబాదుకు మరల వెళ్లుచున్నాను. మొదటి నుండియు కడవరకును ప్రతివోటను నాకు సహాయము చేసిన వారికందరికిని వందనము లాసరించుచున్నాను. హిందీభాషను సర్వభారతదేశసామాన్యభాషగా చేయవలెను. భిన్నరాష్ట్రములవారు సంభాషించ వలసినపుడు ఆంగ్లభాషలోగాక హిందీ భాషలోనే సంభాషణ జరుపవలెను. అని నేను విన్నవించితిని. ప్రతివోటను నావిజ్ఞప్తిని సుసంపూర్వకముగా చాలమంది అంగీకరించినందులకు నేను మిగుల కృతజ్ఞుడను. గాంధీమహాత్ముని ప్రోత్సాహమువలన అలహాబాదు హిందీ సమ్మేళనమువారు ఆరువత్సరములనుండి హిందీభాషావిషయమున శాంతముగా పనిచేసినందులకు మంలాభము కలిగినది. నేను హిందీభాషలో మాటలాడగలవారు దక్షిణదేశమున వేల కొలది యువజనులు కలరు. ఆర్యా వర్తమునకు ను దక్షిణా పథము భాషామూలక బాంధవ్యము దృఢముగా నేర్పడవలెనని చెక్కుమండి కోరుచున్నాను. జాతీయనేతరు లందఱును ప్రతిదినమును కొంతకాలము హిందీభాష నభ్యసించవలెనని నేను విన్నవించుచున్నాను. విదేశీగుడ్డలను ఆర్థిక దాస్య మేర్పడినట్లులే ఆంగ్లభాషవలన మానసిక ఆధ్యాత్మిక దాస్యముగూడ నేడేర్పడినది. ఆధ్యాత్మిక దాస్యము ఆర్థికదాస్యము కంటె ను, హానికరము. హిందీసందేశము ఆధ్యాత్మికదాస్యమును తొలగింపగల ముఖ్యసాధనము నూలవడుతుట వలనను ఖద్దరును కట్టుటలనను ఆర్థికవిషయములందెట్టి పథి వర్తనము కలుగు హిందీభాష నభ్యసించుటవలన మానసికవిషయములందట్టి భావ పరవర్తనమే కలుగగలదు. కాన ఖద్దరు హిందీపరిశ్రములు జంటగా జరుగవలెను. ఈసంవత్సరము యీరెంటిని గూర్చియు మీరుదీక్షగా అనుష్ఠాన పూర్వకముగా ప్రచారము కావింపవలెను. ఈసంవత్సరము డిశంబరు నెలలో కాన్పూరులో దేశీయ మహాజనసభ జరుగును. ఆ సభలో మీరు హిందీ భాషలోనే యువస్వసించుటకు తగిన సామర్థ్యము నీలోగా గడించరావలెను. నేటితో విదేశీయ నిరంకుశత్వము వలన జేయబడిన విదేశభాషాభ్యంతరములను పూర్తిగా కౌంగ్రెసు తెలిపేవేననిది సర్వజనసామాన్యభాషయగు హిందీ భాషను భారత కార్యనిర్వహణ సాధనముగా నంగీకరించి జనసామాన్యములో మేళవించిన దని మీరు కౌంగ్రెసు పీఠము నెక్కి ఘంటా పథముగా ప్రకటించవలెను. దీనివలన రాజకీయములందెట్టి అడ్డుతె పరిణామము కలుగునో బాగుగా నాలోచింపగోరెదను. ఇదియేనా అంత్యప్రణామ పూర్వక విజ్ఞప్తి” అని టాండనుగారు ప్రకటించిరి పారిశుభ కర్మ గారు మాకు వ్రాసిరి.

కర్నూలు యభారము

వైస్రాయలగారి సమాధానము

“నేను మీ కిచ్చుట స్వాగతమువల్ల భవ్యము. మీరు వచ్చినది వినితీవ్ర మందజేయుటకు. వచ్చినవారి జాతు మన్నివిధముల సంపూర్ణ ప్రాతినిధ్యము వహించియున్నది. వివిధసంఘములవారిందు ప్రాతినిధ్యము వహించుటవలన, దక్షిణాఫ్రికావిషయము భారతదేశముతోయు సంబంధము వంతమైనదో వెలిబుచ్చుచున్నది. సంస్థానాధీశు లిచ్చుటలేకపోయినను, తంతివారా వారి సంపూర్ణకృషియు జూపిరి. అంగ్లేయులు గూడ బాల్సారి. ప్రస్తుత మనయెదుటనున్న ప్రశ్న సామ్రాజ్యమునకు సంబంధించినది. కావున నాంగ్లేయు లిందు బాల్సారు. నాకొంతయు సమంజసముగ గన్పట్టుచున్నది. ప్రస్తుతము స్యవలన సామ్రాజ్యమునకు, భారతదేశమునకుగల సంబంధములకు చాల బాధగలుగుచున్నది.

మీ వి న తి

మీవినితయందు నేటివఱకు, స్థితిగతుల సంగ్రహచరిత్రను తెలిపిరి. దానిబట్టి 1914వ సంవత్సరమున జరిగినయెడల దీక్షలకు చాల విరుద్ధముగ వ్యవహారములు నడచినవని దోచుచున్నది. మీవినితబట్టి, 1914వ సంవత్సరపు టాడంబడికలలో వ్యవహారములందు బహిష్కారమునకు వచ్చినది. స్వల్పగారి తరపున గాంధీగారికి యుత్తరము వ్రాయబడినది. అందు బ్రస్తుతమున్న కాసనముల నబలంబించుటలో న్యాయముగ హక్కుల కెంతమాత్రము భంగము పాటిల్లకుండ, జూచుటయే ప్రభుత్వమువారి ముఖ్యోద్దేశ్యముయి యున్నదని యున్నది. ఈ యుత్తరము సమాధానమువల్ల ప్రాంత రక్షణవల్ల మునుపటి నుంచుట వలనను, యీయుత్తరముందు వివిధసంకేతములకు నిచ్చిన సమాధానమును బట్టియు, ప్రభుత్వవాగ్దానములంట్టియు చాలకాల మునుండియు విధివశమున గలిగిన యనవసరపు సంకేతములను, మనోవైషమ్యములను బాపుననియు, హిందూసంఘమున కిది యొప్పుదలగనుండుననియు నూచింపబడినది. ఈయుత్తరమునుబట్టి భారత భావిభాగ్యోదయ నూచన గన్పట్టెడిది. నూతన నిర్బంధములయన నుండనను యూహబొడమినది. భారతదేశ మందీయద్దేశ్యమే ప్రబలింపడి. 1918, 1919 వత్సరములలో సామ్రాజ్యవ్యవస్థలో దక్షిణాఫ్రికా వారు తేసి నప్రసంగములు గూడ యాన మృతమును స్రువ పఱచినవి. 1917 వ సంవత్సరమున సామ్రాజ్యసభలో మాట్లాడుచు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వవిధానమందు భేదాభిప్రాయములున్నవనియు (కొన్ని మనయెదుట నిపుడు నూచింపబడినవి); నవియున్నయు భారతీయు లసంఖ్యాకముగ వలరారను ధైర్యము దక్షిణాఫ్రికాలోని తెల్లవారికి గలిగించినయెడల చాలవఱకు భారతీయుల కష్టములు దొలగిపోవుననియు తెలియజేసెను. ప్రస్తుతము మన భారతప్రభుత్వమువారి చట్టస్ఫూర్తిలో వలస బోవుటకు కట్టుబాట్లు, దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల యభిప్రాయములతో సమన్వయించి, తేసితిమి కావున, న్యాయముగ సమాధానమునకు వీలున్నదని యూహించుచున్నాను. అట్టి సమయమున, మీవినితయందు నూచించిరితిని గలిగించిన కొలదివత్సరములలోను, చివరకు నేటాబబోను ఆర్డి వెన్న (నేటాబులోని పట్టణములందు నసతు లుండగూడదను నిర్బంధము) వఱకు వారిచే బెట్టుబడిన నిర్బంధములనుజూచిన, దేశములోని మనస్సంతాపమును గుర్తించుట కేమిగలదు. సందేశము ఇంతతీవ్రతలో నీవనితజేయుటకు కారణ మనిర్బంధవల్లమున సంయుక్తప్రభుత్వపు గవర్నరుజనర లంగీకరించుట, దానిపై సంతకమునిడి కాసనముగా మార్పులు యయియున్నది. ఈనిర్బంధమువలన నిది వఱకు హక్కులున్నవారికి భంగము గలుగవచ్చును, తదితరల మాత్రము దానివలన కష్టము సంభవించుచున్నది. దీనివలన ముందుతరమువా రెవరికిని స్థానికసంఘములం దేపాటిహక్కులు నుండవు. మీవినితయందు నేటాబు ప్రభుత్వమువారిచే 1816లో స్థానికసంఘములలో హక్కులకు భంగము గలుగదని వాగ్దానమిచ్చినట్లు తెలిపిరి. కాని మీరు దానిని నిదర్శనపూర్వకముగ నిరూపింపలేతిరి. మాప్రభుత్వమువారు దీనివిషయమై గాన లిసిన పరికరములన్నియు సేకరించుచుండిరి గాని, మీలో నెవరైన నీవిషయమున వీలగునంత సహాయముజేయుడని గోరుచున్నాను. స్థానికసంఘములకు హక్కులు లేనియెడల వారి స్థానికజీవితమునకే గొప్పప్రమాదము పాటియున్నది గాన దానిలోని విషయము నిక వేరే జెప్పవలసిలేదు. అజ్ఞాత చాలమంది భారతీయులు, స్థానికసంఘములవద్ద సెలవు (రైసన్సు) దీసికొనియే చిన్నచిన్న దుకాణములలో గాలక్షేపము నేయుచుండినట్లు తెలియుచున్నది. ప్రస్తుత నిర్బంధము వీరిజీవితముల మితముగ నిచ్చుచి ని గలుగజేయును. కాంతకాలమీ నూతన నిర్బంధములములు లోనికిరాకుండ సంయుక్తప్రభుత్వ ముడు న నయితోనుండి. కాని ప్రస్తుతములలోనికి వచ్చుచున్న యానిర్బంధమును జూచుటలోనే, రాష్ట్రములవారు తమ వీలుకొలది కా

సనములను జేయునట్లు లగుపించుచున్నది. ఈసంస్కరములన్నియు జూచినతోడనే దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయుల స్థితి విషయమునకు వచ్చినదని యూహించవచ్చును. కావున సంపూర్ణప్రాతినిధ్యమువహించి హృదయమునకు నాటునట్లుండజేసిన యావనితపత్రములోని భావములను, సంతాపమును, గ్రహించనియెడల మీయెడ నాదరము జూపనివాడనగుచున్నాను. భారతభావి భాగ్యోదయమందు నమృతముగల నేను ప్రస్తుత విషయావస్థకు చాలకలగుచున్నాను.

నా ప్రయత్నములు

నేను నాప్రభుత్వమువారును దీనియందు శ్రద్ధవహించినదే, సంయుక్తప్రభుత్వము వద్దనుండి, యుక్తమగు సమాధానముదెప్పించుటకు బ్రయత్నించుచున్నాను. స్వామభివ్యుత్పత్తి, యాశా కధికారిగా నున్నపుడు బి. యన్. శర్మగారుజేసినపని బ్రశంసనీయును. ప్రస్తుతమున్న హాబీబుల్గారుగూడ నలులేజేయుదురని విశ్వసించుచున్నాను. మేముకీ సామర్థ్యములనంతయు వినియోగించి, వీడని పట్టుదలతో జోరాడితిమి గాని మాకెదురుగనున్న కష్టములు మిక్కిలము. మీరు కార్యరూపమునదాల్చు వ్యవహారపరిష్కారమునకే యత్నించి తదనుసారముగ నూనలంజేసిరి. హృదయసంతాప మమితముగనున్నది. తీర్మానములవలన, యుపన్యాసములవలన యుపయోగములేదు. మేము, మీరు, అందరు నాచారయోగ్యముగ సమాధానములకై జెడచుచుంటిమి. కావున మీరు మీవినితచివర జేసిన సలహాయముదెక్కుడు శ్రద్ధజూపుచుంటిమి. మీరునిష్పక్షపాతమగుసంఘమువారు, హిందూదేశపు ప్రతిస్థులతో సంప్రదించి, దక్షిణయిండియా భారతీయుల యిక్కలులు పూర్తిగావని వారు బరిష్కరించునంత కేసుం దెట్టి నిర్ణయమును జేయునందునట్లు సంయుక్తప్రభుత్వమువద్దనుండి వాగ్దానముబుచ్చుకొనుమని సలహాజేసిరి. ప్రస్తుత మనలో చితుముగ నట్టి వాగ్దానమును నేజేయలేకుండుట విశేషముగదురు. మీసలహా బాగుగ విమర్శింపబడును. భారతప్రభుత్వము సార్యభావని ప్రభుత్వముతో నిష్పక్షమే యూహించుచున్నది. సమాధానమునకు వచ్చినయత్నములు గాఢముగ జేయుచును. అవిమారుజెప్పినట్లులేదుండవచ్చును. లేకపోయినను భారతీయులముల ననుసరించెయిననుండును. ఈవిషయమును సంధిచాలజూగరూకతో గడుపవలయును. ఈవిషయమున జాతీయహృదయము చాలజేధింపబడినది. దక్షిణాఫ్రికాకు బాధ్యతాయంత ప్రభుత్వమున్నది. వారి బాగోగులను వారు జూచుకొందురు. కాని యిట్టిసమయములందు వ్యక్తిసౌఖ్యములేకగక సంఘసౌఖ్యములనుగూడ గమనింపవలయును. ఈసమయమున మనమేవిధముగ ధాటిగాని, మాటలతోందరగానిజేయగూడదు. అది కార్యసానుకూలమున కష్టవచ్చును. మీవినిత దానినిగ్రహించివ్రాయబడినది. గంభీరభావప్రకటనము లేకపోలేదు. నేను నాప్రభుత్వమును మీయాశయముల పట్ల సంపూర్ణసానుభూతి జూపుటయేగాక, శక్తి సామర్థ్యములుగల యంతవఱకు బనిజేసెదము” (ఆ. ప్రె.)

మోహినితైలము

5 తు. నూనెగల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0

శ్రీపురములు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

ఇదిమనోహరము జేయు విద్యార్థులు, ప్రియ, ఉద్యోగముల మొదలగువారికి నుఖనిద్ర, విశ్రాంతినిచ్చును. మందరము మోహనావణ్యములకు ప్రాపగు కరుణను మనోహరముగ చేంది కాపాడును. ఈతైలమునందేకల రమణీయముగ నువాసన చెప్ప నలవికాదు. తలకు రాచి దువ్వకొనిన ఇరుగు పొరుగు వారలకుకూడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలోనుండును పుట్టి నివ్వదు. దీనియందు మనోహరముగ నువాసన ద్రవ్యములను జేర్చి తియ్యచేయించి తేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పుటజేయున్నాము. తేయలక సారసరించిన నిజము తెలియగలదు

కస్తూరి మాత్రలు

50 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-10-0

ఇవి స్వచ్ఛముగ నేపాళదేశపు కస్తూరి, మంచిగోళానము, అదివచ్చికాన, సాపుదారు, మంచుకుమపుత్త్య మొదలగువాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవికైత్త్యము, కైత్త్యభారము శ్రేష్ఠ్యమును చలిజ్వరము, సన్నపాతము, అజీర్ణము, మాద్యమ మొదలగు వాటికి ఉపయోగపడును. చంటిపిల్లల అజీర్ణము వగైరాలను వెంటనే మాన్పును. ప్రతివారును సామాన్యముగ వాడతగినవి. ప్రతిగృహమున నుండతగినవి. ముఖ్యముగ పిల్లలంగల గృహమున దుండగినవి.

అమ్మకొంజనము దీపో బొంబాయి, మద్రాసు,

ఆదర్శకములకు రెండు జాతీయ పాఠశాలలు

మనపు, వరదు గ్రామములలో నున్నవి

మూర్తరదేశమున ఆనందతాలూకాలో నున్న గ్రామమునను జాతీయతాలూకాలో వరదు గ్రామమునను రెండు జాతీయపాఠశాలలను నేను జూచితిని. ఆరెండు పాఠశాలలలోను విద్యార్థులందరును శ్రద్ధగానూలు వడకుచున్నారు. వరదుపాఠశాలలో విద్యార్థులే ప్రతినివశే వితులుగూడ చేయుచున్నారువారు భారత ఖద్దరుసంఘమునకు ప్రతి సెలయును నూలు పంపుచున్నారు. నునపు పాఠశాల విద్యార్థులు చాలమరుజైనవారు. వారిలో నేను మాటలాడితిని. “మేము శీటలకు సహాయము చేయుటకే నూలువడకి కొంతనూలు ఖద్దరు సంఘమునకు పంపుచున్నాము. తక్కిన నూలుతో మాకు కావలసిన బట్టలునేయించుకొనుచున్నాము అని వారు తెలిపిరి. కాంగ్రెసు సభలో జరిగిన జాతీయపాఠశాలల తీర్మానమునకు భయపడుచున్న ఉపాధ్యాయులును విద్యార్థులును యీపాఠశాలలకు వెళ్ళి చూడదగును. పంచమ విద్యార్థులకుగూడ చేర్చుకొనవలెనని గుజరాతు విద్యా పీఠమువారు తీర్మానించగానే కొంతమంది భూర్యచార పరాయణులు తమపిల్లలను నిలిపివేసిరిగాని ఉపాధ్యాయులు చలిపలేదు. పాఠశాలలు వృద్ధిచేయుచున్నవి. ఇతరుగ్రామములో మానిపించిన పిల్లలనుగూడ నిపుడు మరలపంపుచున్నారు. కాన పాఠశాలల ఉపాధ్యాయులును వ్యవస్థాపకులును ధైర్యముతోను పట్టుదలతోను సహాకారియైనయములను వదలకుండ పనిచేసినచో కాంగ్రెసుతీర్మానమును అవలీలగా కొనసాగింపగలుగుదురు. (మో. క. గాంధీ)

ధర్మ వ ర ము

అనంతపురముండల సంఘసభ్యులకు గలిగిన వివాదముల దీర్చి 25వ తేదిన పెనుగొండలో సమావేశమైన అనంతపురముండల కాంగ్రెసుసంఘమునకు వెడలియుండి యీగ్రామమున కేతెంచియుండిరి. 27వ తేదినాయంకాలము సాలెపిళిలో బహిరంగసభ కాంగ్రెసుపక్షమున నేర్పాటుచేయబడిన. స్వరాజ్యపార్టీ కార్యక్రమమును గురించియు, ధర్మవరమున ప్రస్తుతముగల పరిస్థితులనుగురించియు 2 గంటలకాల మువ్యవసించిరి. నూలుచందానుగురించి సభ్యుల మనములవాటునట్లు మిక్కిలి నొక్కిజెప్పిరి. సభకు గ్రామమునగల పెద్దలందరను వచ్చియుండిరి. (విలేఖరి)

భారతి న చిత్రమానవత్రిక

ప్రతిచంద్రమాసాదిని ప్రచురించబడును

సచిత్రమానవత్రిక-ప్రతిసంచికయందును 3,4 రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు, గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక విషయములలో ప్రతిమాసమునను 200 పులుట కలిగియుండును.

సంవత్సర చందా	రూ 6 0 0
అర్ధ సంవత్సరము	” 3 0 0
విడిపత్రిక	” 0 10 0

మాదిరిపత్రిక గోరువారు అణాలు 0-10-0 స్తాంపులు పంపిన పంపబడును. ఉచితముగ వంకజాలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత చందాదార్లుగ చేరినయెడల ఆ సొమ్ము మినహాయించుకొని తక్కినసొమ్ముమాత్రము వంకవచ్చును.

ప్రస్తుతము పోస్టలు రూపు ప్రకారము. 0-2-0, రిజిస్టరుచార్జి, 0-3-0 తపాలు చార్జి అధికమగుచున్నది. మీరే ముందుగ మణియార్దరు పంపిన క ఖర్చు తగ్గును. పి. పి. లు పంపినచో సొమ్ము మాకు ఒక్కొక్కప్పుడు ఆలస్యముగ చేరుటయు పత్రికలు పంపుట ఆలస్య మగుటయు సంభవించును.

మేనేజరు, భారతి. పోస్టుబాక్సు నెంబరు 212 మద్రాసు.

కుష్టరోగమునకు మందున్నదా?

(3)

కుష్టరోగమునకు పరిశుభము కనుగొనగలిగిన మందున్నదా? అను విషయమును విచారించుచున్నది. కొందరు దహమన్నార, కొందరు లేదనమన్నార.

ప్రతిరోగిని నయముచేయుగల ఆయుర్వేదమును లేక పోయినను సరిగా ఔషధప్రయోగమును జరిపి శస్త్రపుష్పకాస్త్రవో లేతలా నేరోగములైనను నయమైపోగలవు. అప్పటి నుండి ఈ రోగి యితర రోగములను తెచ్చుకొనక దేహమును బాగ్గులగా కాపాడుకొనవలయును. అట్లుచేయుచో నాతని కీరోగము మరలజారు. కుష్టరోగమును పూర్తిగా నయముచేయ గలమందు లేక పోయినను రోగము ముదురక ముందు రోగము గురిపబడి యారోగ విషయమున కుశలు డగు వైద్యునికి చూపి మందు తీసికొనినచో ఈరోగము పెరుగకండా చేయుటకు వీలగును. రోగము లేతగా నున్నప్పుడే రోగులు వైద్య సాహాయము నుపాదింపదు. రోగులు వైద్యులను సూచించుచు ఉరోగ మిదేశమునుండి కొలదికాలములోనే మాయమైపోవును. కాని అట్లుచేయుటకు ఆయంకములున్నవి. ఇందు మొదటియొకంకము వైద్యుల అజ్ఞానము. కుష్టరోగమును గూర్చి వారి జేమియు తెలియకపోవుట. ఈదేశములో చాల మందివైద్యులు యారోగమును అంతరించినపుడు కుష్టరోగంబు అభవా కనుకొన్నారా దిగిన చికిత్స చేయలేరు. రెండవ యొకంకము ప్రజల అజ్ఞానము. ఈ రోగ మంతరించినపుడు నొప్పిగాని, యిబ్బందిగాని యుండదు. అందుచే రోగి యిదో అస్వస్థత యనియు అజేపోగలదనియు అతనిని వైద్యసాయము నపేక్షింపక రోగమును పెంపుకొనుచున్నాడు. చూడవలయుటంకము కుష్ట మొకరోగ మనియు, ఈరోగము చర్యమునందును, నరములందును ఒక విధమున పురుగు లుండుటచే కలుగుచున్నదనియు తలపక ఇది భగవంతునికోపముచే కలిగిన కాపణియై, ఇది జన్మరోగ మనియు, ముందు పుట్టుకొన్నను నయము కాదనియు, భగవద్ద మనియు ప్రజలు తలంచుచుండుట. ఈ దురభిప్రాయము, మాధ విశ్వాసము, కుష్టరోగ బాధితులకు గొప్ప య హ్యా యమును కలిగింప జేయుచున్నది. ఈ రోగులు ఉద్యోగము పోవు నని భయముచేత గాని, ముంది తమ దగ్గరకు చేర్చును నూనాతో గాని, అపవిత్రము చున్నారు. దీని కి తోడుగా నాల్గవ కారణము ఈ రోగులు తమకురోగమున్నదని చెప్పుటకు లజ్జపడుట. రోగమున్నదని చెప్పినచో సంఘము దగ్గరకు రానీయు డనదిగలుగుచుచే రోగమును మురుగునట్లు చేసికొనుట కలుగుచున్నది. ఇక రోగమును దామటవలన లాభములేదని రోగిగ్రహించినపుడు రోగముమందుమాత్రములొంగనిదైపోవును. చెట్టె వంగనిది మ్రానై వంగునా? ఈ ప్రాకారములు, అజ్ఞానము, సంఘభయము, నిష్క, కుష్టరోగవ్యాపి కంఠయో తోడ్పడుచున్నవి. అందుచే యారోగము నిర్మూలముగాకుండ నున్నది. ఈఅయంకములను ముందు తొలగింప యత్నించుచో కుష్టరోగమును మూడు నిమిషములలో యాదేశమున లేకుండచేయువచ్చును.

మధ్యయుగములో యిపు డేదేశ మేస్థితిలోనుండెనో అంగ దేశమునుగూడ ఆస్థితిలోనేయుండెను. కాని 800 ఏండ్ల క్రింద యారోగము యింగ్లాండులో మారణముచేయుపడినది. కుష్టమున తెల్లలు అంతరించినది. ఆపుడుయింగ్లాండులో గొప్ప మందులేవియు నాడబడలేదు. ఆరోగ్యనాత్రములను చక్కగా అవరించుటచేతనే యారోగముపోయినది. మంచిమితాహారము, విశాలగృహములు, ఆరోగ్యవృద్ధులు గమనించుటచే యిట్లు జరిగినది. ఇంగ్లాండులోని శీతోష్ణస్థితులలే పాంధ్రాదేశ శీతోష్ణ స్థితులనుకూలముగా లేవు. అట్లున్న నూ యాదేశమునందీరోగము పెరుగుటలేదని మాయావా. అంతమాత్రాన శీతోపోదని చెప్పటానికి వీలేదు. అంతుచే ఒకమాటచెప్పవచ్చును. ప్రతికుష్టరోగి తాను ప్రతికేయున్న కాలములో దరహంబిద ఒక్కడికైనా నీరోగము నంటించును. ఇంతకన్న సంఖ్య లేకుండానుండవచ్చును. లేకుండానుండవచ్చును. కాని యిది దరహంబిదమాట.

పరిశీలకు వీరికినుండి కుష్టరోగమునకు అజ్ఞాన, దౌర్జన్య, అజ్ఞుల తోడ్పడుచుండగా, రోగప్రతిభను గాంచుచున్నప్పుడు ఈతోడుడడుచున్న మూలినీ తొలగించవచ్చుచున్నది. రోగము చొక్కెస్థితియేమగును? రోగముగట్టివపక్షియగును. రోగిసంపత్కరములలోనే నశించిపోవును.

కుష్టరోగాన్ని యాదేశమునుండి పోగొట్టుటెట్లు?

(4)

ఇంతకుపూర్వము వ్రాసిన శివ వ్యాసమునందు కుష్టరోగమునకు, వైద్యుల అజ్ఞానము, సంఘము కుష్టరోగులపై బాపు దౌర్జన్యము, రోగులకురోగము ముదురుదాకా రోగమును వెల్లడించుటకు గలగొప్ప, యిహమాడును తోడుగా నున్నవని వ్రాసియున్నాము. కుష్టరోగాన్ని యాదేశమునుండి పోగొట్టుటయు ననిన యిహమాడుదోషములను ముందు దిద్దుబాటుచేయవలెను. తిటి తోడులేనన్నచో యారోగము శీఘ్రముగానే నిర్మూలమగును. (1) ప్రతివైద్యుడును కుష్టరోగముపుట్టినది మొదలు దానికేపుడును చికిత్సచేయవలెనో శేష్యుని యుండవలయును. వైద్యకళాశాలలందలి విద్యార్థులకు కుశలులను కుష్టవైద్యులచే నుపన్యాసములనిప్పించి విద్యార్థులకు కుష్టరోగచికిత్స నేర్పవలయును. వైద్యశాలలతో సంబంధించియుండు వైద్యకళాశాలలందలి విద్యార్థులకు అనుభవపూర్వకముగా Practical కుష్టరోగమును చూపించి చికిత్సించుట నేర్పుటముఖ్యము (2) ప్రజలకు వైద్యవృత్తియందున్నవా రీరోగమునుగూర్చి బోధింపవలయును. రోగము లేతగానున్నప్పుడే, మండుపుష్పకాస్త్రమునట్లు చేయవలెను. ప్రజలకు కుష్టముకరోగమనియు, ఇదిగూడ తక్కిన రోగములకులే మందులేపోవునదే యనియు, ఇదిగూడ అంటు వ్యాధికాదనియు, ఇదిభూమిపరకము చేయకపోయినచో రోగి బ్రదికియున్నంతకాలము చేశించి రోగముమాత్రమే యనియు ఇది భగవంతుని కాపణితము కాదనియు యుపన్యసింపి ప్రబోధము సలుపవలెను. కుష్టరోగ మున్నంతమాత్రమున పనివాడుగా నుండుకొనుటకు యజమాను లీకుష్టరోగులను తిరగ్కరింపవలయును లేదు. పని జడలిపెట్టుకుండనే నుండుపుష్పకాస్త్రమునదని బోధించి యాదరించవచ్చును. మొదలులోనే మందుపుష్పకాస్త్రమే ఏవిహ్యువుం డదు. రోగము కలిగింపకండు మూడేండ్లు వెదికితే యింకా నిరంతర కై నా తగిలిస్తాడేమో అనుకొని ముందుగానే మందు పుష్పకాస్త్రమునట్లు చేస్తే ఈరోగయొక్క బలంకముంగా తీసివేయవచ్చును.

అంటు బాధ్యములన్నవారు తమంతట తామే విడిగా ఉండవలయును. అట్లుండజాలనివారిని వేరుగానుండు విధుకలు గజేయుటకు ప్రజలు ప్రయత్నముచేయవలెను.

ప్రస్తుతము కుష్టరోగశాలలో నున్నవారికి అసలు కుష్టమేలేదు. వారికి కుష్టరోగము పూర్తిగా జరిగితి పోవుటచే వారిపు డా రోగము నింకొకరికంటునట్లు చేయలేదు. కాని వారు పనిచేయుటకు కష్టపర్చుకొనియున్నారు. లేదా విశృతాకారముగానున్నారు. శరీరమంతటను మచ్చలు కలిగియున్నారు. బాగా కాలినచోలుగూడ మచ్చలైపోయియుండును. వీరి వికృతాకారము, మచ్చలు చూస్తే అసహ్యముగానేయుండునుగాని వారింకొరి కీబాధ్యమునంటింపజాలరు. గ్రంథికండ్లు మనకు తగిలిన గ్రంథితనము మనకురాదు. మనుచిక్కు మచ్చలు చూచిన మాత్రమున మనకు ముఖాచిరాదు. అట్లే కుష్టమచ్చలు అంటినమాత్రమున కుష్టము రాదు. ఈ రోగము మధ్యదశలోనున్నప్పుడు మాత్రము యింకొకరికితగులను. ఇంటిలో నున్నవారికో లేగా బండ్లు మొలలనువానిపై ప్రయోగములచేసినపుడు కానీ అంగళ్లలోతినినపుడు యారోగము వ్యాపించుచుండును.

లేతగానున్నప్పుడు కుష్టరోగులను గాంచి భయపడవలసరలేదు. వారిని వేరుచేయ నవసరములేదు. అప్పుడు యాబాధ్యమింకొకరికంటు. రోగము బాగుగా ముడిదినపుడు రోగి అతకుష్టవికృతముగా ఆయిపోవునుగాని రోగము నింకొకరి కంటింపలేదు. మధ్యదశలోనున్నప్పుడే యారోగము యింకొకరి కంటును. అప్పుడే రోగులను విడిగానుండుటవలయును. అందులకు ప్రజలు ధనసహాయము చేయవలయును. వేరుగానుండుటకు ధనమిహుబడును.

ప్రతిరాష్ట్రముందు కుష్టరోగులను విడిగానుండుటకు ఒకటో అంతకుపైనరో కుష్టరోగశాలలుండుట ముఖ్యము.

ఈకుష్టరోగశాలలకన్నగూడ కుష్టవైద్యశాల ముఖ్యము. ఈవైద్యశాలయన్నచో రోగము మొదటిదశయందున్నప్పుడే ముందుకే నయముకలిగినవచ్చును.

కొంతమంది యావైద్యశాలను కర్షకులనున్నారు. కాని ప్రతి సాధారణ వైద్యశాలయందును కుష్టరోగమును చికిత్సించుటకు ప్రత్యేకత్యముండుటవలసరము. వారమునకు రెండురోజు

లు కుష్టరోగమునకు, మిగత చక్కవ్యాధ్యులకు వినియోగించవలెను. తరువాత ప్రత్యేక కుష్టవైద్యశాలలలేర్పరచవచ్చును. ఇట్టివైద్యశాలలు చాలా ఉపయోగకరముగా నుండును. ఇట్టి వైద్యశాలలు, కుష్టరోగ చికిత్స యందు కుశలులైన వైద్యులు, యివిగృధ్ధిజేందుచో కుష్టరోగము శీఘ్రమునుంచి నిర్మూలము గావించవచ్చును.

(కుష్టరోగముపై ఇంతవరకు ప్రచరించబడిన 4 వ్యాసములు దావర్ ఏషిక్ మ్యాజుర్ గారిచే వ్రాయబడినవి. ఇవి ఆంగ్లసామాజ్య కుష్టరోగ నివారణసంఘమునకు కాఖగానున్న భాకతదేశసంఘమువారిచే ప్రకటింపబడినవి.)

వేలము నోటీసు

గుంటూరు అడిషనలు డిస్ట్రిక్టు మునసబు కోర్టులో O S 34/1923

ఇందుమూలముగా యావన్యంబికి తెలియజేయవలెమనగా:-

గుంటూరుజిల్లా సత్యవతితాలూకా అనుగావతి గ్రామములోని శ్రీ సత్యనారాయణ జ్యోత్స్నాక్షరీ అనే యాదవా బ్రాహ్మణుని అందుకు సంబంధించిన యావన్యపరాస్తిని అనగా యింజిక్ బాయిలర్ 14 జిన్నలు కొట్టు యినుపపట్టె కాటాలు రాళ్లు 8 గయరా యితరసామానులన్ను సదరు ష్యాక్షరీ కట్టియున్న స్థలమునందు ముందు జరగవలసిన 4 సం||ల అడ్డ వాక్కున్న కొరెయెడల మరియొక 10 సం||ములో అడ్డ యిన్యపలసిన అడ్డలికానున్న సదగు అవరావతి గ్రామములో 18-2-25 లేదన సదరు ష్యాక్షరీవద్ద క్రింగవరకుప్రకారం కోర్టువారిపలన కమిషనరుగా నియమింపిన తిలన సంతకము చేసినవారివల్ల వేలం చేయబడును.

- 1. వేలము పగలు 12 గంటలు మొదలు సాయంత్రం 4 గంటలవరకు జరుగును.
2. పాటకెట్టతలచినవారు ధరానకుక్రింద రు 500/-లు కమిషనరు గారివద్ద డిపాజిట్టుచేయవలెను.
3. 4 గంటల పాటుపాటదానపేర వేలము కొట్టిచేయబడును.
4. పాట కొట్టిచేసినవెంటనే పాటము త్రంతలో 1/4 వంతు సొమ్ము కమిషనరుగారివద్ద చెల్లించవలెను.
5. మిగతా 3/4 వంతు సొమ్ము పాటకొట్టిచేసినవారియందు
7 ఏళ్లకాలంలో కమిషనరుగారివద్ద కట్టవలెను.
6. సదరు వేలము కోర్టువారిపలన భూయమునతర్వాత కోర్టుద్వారా స్వాధీనము చేసుకొనవచ్చును.
7. పాట అఖరన భూవతుసొమ్ము వాపసు చేయబడును. పాట కొట్టిచేయబడినవారి-ధరావలము త్రయు మట్టుకు దివాజిట్టు చేయవలసిన 1/4 వంతు పాటముత్రలో చెల్లుపెట్టుకోవలయును.
8. పాట కొట్టిచేయు అధికారము కమిషనరుగారిచే రిజర్వు చేసబడును.

P. S. Srinivasa Iyengar, Commissioner.

తెనాలి డి|| మునసబుకోర్టు

ఫయల్ OP 4-1-1925 పిటిషనరు:- కస్తూరి సాంబశివరావు.

ఎడిట్ రెస్పాండెంట్లు:- 1. కస్తూరి సీతారామరావు 2. కస్తూరి చంద్రశేఖరరావు 3. యీ రంగారావు. (1-2-3) మైనర్లనుండు గార్తీయన్ తల్లి దుర్గుమ్మ) 4 కస్తూరి కృష్ణారావు తెనాలి తాలూకా:- యాటూరు కాపురమును కస్తూరి లక్ష్మీనారాయణగారు 18-5-1924 లేదిన కాలముచేసి నాడు, అయినకు యేపియన్ కమ్యుజుర్ యిన్ఫ్యూరెన్స్ కోంపెనీ నాలు చెల్లించవలసియున్న పాలీసీ మొత్తం రు 18021.00 లను నడున కలిపి నాన్లె నమూన చేసోనుటకు సదరు లక్ష్మీనారాయణగారి కుమారులలో శ్రేష్ఠుడున్నా యువకుడు సదరు కుటుంబ మేనేజింగు మొదలన్నా అయిన పిటిషనరు సక్సెస్ ఫుల్ సర్టిఫికెట్టు పొందుటకుగాను యీ నెలయన తెనాలికోర్టులో పిటిషన్ దాఖల్ చేసెయున్నాడు. సదరు పిటిషన్ 4-2-1924 లేదీకి రెస్పాండెంట్ల నోటీసు నిమిత్తమున్నా ఆక్షేపణల నిమిత్తం వాయాదాజేయున్నార. కాబట్టి రెస్పాండెంట్లు ఆక్షేపణ కోర్టునాయెడల భుద్దునగాని లేక నకిలు గారి ద్వారాగాని ఆక్షేపణలు చెప్పుకోవచ్చును. లేనియెడల రెస్పాండెంట్లు యక్కుపార్టీ చేసి పిటిషన్ తెనాలి డి|| మునసబుకోర్టు వారు గ్రాంటు చేయదురు.

ప్రెజిడెంట్ల కెంగళాచలరావు
వి. ఎ. డి. ఎల్, హైకోర్టుకీలు, తెనా

వృత్తాంత లెఖలు

ఏలూరు

(స్వకీయ విలేఖరి)

శ్రీ త్యాగరాజ ఉత్సవము

శ్రీ కారదాసంధాతులకు త్యాగరాజులవారి పగ్గతి యీ పురమున మిగుల వైభవముగ జరుపబడినది. తిరుదివా పల్లి కాపురస్తులకు విద్యాన్ గోవిందస్వామిశిల్పిగారి శిష్యులకు కండికట్టు నరసింహముగారు తమ స్వగృహమున శ్రీ స్వామివారి ఆరాధనను జరిగించిరి. ఈసందర్భమున వీరు పాట కచేరీలనేర్పరచి, హరికథాకాలక్షేపముల గావించి పురజనుల మన్ననకు పాత్రులైరి. నరసింహముగారు తమకుగల స్వల్పపాండితిగరిమతో తనివిజెడక, చెద్దల శిశ్రూష గావించి విద్యాపటిమను వేయిచుకుంటున్నట్లు పండితకొని వచ్చె కెక్కియున్నారు. సంగీతవిద్యార్థనన పరాయణులందఱు వీరి నాదర్శప్రాయముగ గ్రహించి పాండితిగరిమను సంపాదించుచు గాక!

అద్భుతమైన చోరీ

ఏలూరు పడమటిపీఠి కాపురమున వామరాజు లక్ష్మీ నారాయణగారి గృహమున 26-1-25 తేదీ రాత్రి అద్భుతముగ గొప్పచోరీ జరిగినది. ఇంటికి కన్నమువేయకుండగ నే దొంగలు లోపల ప్రవేశించి యింటివారు నిద్రించుచున్న సమయమున రాత్రి 12 గంటలవేళ యింటిలోని పెట్టెలు మన్నగు వానిని దొడ్డిగోనికి గొనిపోయి, ఆచటనే బ్రద్దలుకొట్టి చెండి బంగారుసామానులను, నక్షత్రాది వీరెలు మొదలగు దుస్తులను కొంతకొంతమును మొత్తమునకు రూ. 500 లకుపైగా దొంగిలించి పారిపోయిరి. తెల్లవారకడనే యింటిలోనివారు లేచి జరిగిన దురంతమును కనుగొని వెంటనే పోలీసువానికి రిపోర్టు చేసిరి. కాని యంతవరకు దొంగలబాడలుగాని దొంగిలించబడిన వస్తువులబాడలుగాని కనుపించలేదు.

తిరుత్తని

(స్వకీయ విలేఖరి)

రీడింగ్ రూమ్

జనవరి 28:— ఈయూరియందుగల కింగ్ జార్జిస్టి ఫు రీడింగ్ రూమ్, యొక్క పరిపాలనమునకై యీ 1925 సంవత్సరమునకు ఉద్యోగియుల సెన్సు కొనుట రీడింగ్ రూం సభ్యుల జనరల్ మీటింగు యొకటి మొదలుపెట్టెను. వరసాలయము (రీడింగ్ రూమ్) స్థాపకులలో నొక్కరగు శ్రీయుతులు బి. మనిస్వామి నాయుడు బి.ఎ.బి.ఎల్., ఎం.ఎల్.-సి, ఎఫ్.ఎం.-యూ, గౌరవ యధ్యక్షులక్రింద జరిగినది. సభ్యులలో నధికసంఖ్యాకులు నాటి సభాకార్యములయందు చాల్చానిరి. అందులో ముఖ్యులు చిత్తూరునుండి వచ్చిన శ్రీయుతులు, రాజా బొప్పరాజు రామకృష్ణ రాజులుంగారు, బి.ఎ.బి.ఎల్., ఉండిరి. పరసాలయ పక్షమున గతవత్సరపు కార్యనివేదిక (రిపోర్టు)ను సహాయ కార్యదర్శిగారు ప. శ్రీమాన్, ఎ.సి, స్వామయ్యంగారు చదివి ఆమోదముపడసిన తరుపరి ఉద్యోగుల సెన్సు కొనిరి.

శ్రీమాన్ మహామండలేశ్వర రాజేశ్వరీ రాజా తునూర వెంకటపెరమాళ్లు రాజ బహద్దరు దేవమహారాజులుంగారు (కార్యే తినగరం జమిందారుగారు) అధ్యక్షులుగను, శ్రీయుతులు బి. యన్. రఘునాథంపుగారు (సహమాజస్ట్రేట్) ఉపాధ్యక్షులుగను, బి. వెంకట రామనాథులు నాయుడుగారు (సహాయ సర్జిస్ట్) కార్యదర్శిగను, ఎ.సి, స్వామయ్యంగారు వా. (ప్రభుమహారాధ్యక్షులకుండు బోర్డుమధ్యమపాతకాల) సహాయ కార్యదర్శి కోశాధికారిగను, నరసింహస్వామిమండి ప్రముఖులు కార్యనిర్వాహక వర్గ సభ్యులుగను ఎన్నుకొనబడిరి. తరువాత శ్రీ బూదూరు రామనాథులరెడ్డిగారి ప్రేరణచే “భారతి” యను సచిత్ర ఆంధ్రమాసపత్రికను దెప్పించుటలపరచు. నాటియధ్యక్షులగు శ్రీనాయుడుగారి సలహాపై, గతవత్సరపు పరసాలయ కార్యనివేదనమును ముద్రింపించి సభ్యులకు పంచి పెట్టబడినది నియు తదితరతీర్మానములతో సభ ముగింపు గావించబడినది. శ్రీయశవతిరంగుల వరసాలయ ముని విధులు సభినిర్వాహించుచు గ్రంథాలయ స్థాపనమునకుగూడ బు.ఎ.సి.ని కృషిచేయుచున్నందుల కెంతయు సంతోషపడెను.

యూనియన్ బోర్డు

ఈయూరి యూనియన్ బోర్డు సభ్యులయొక్కయు, అధ్యక్షుని యొక్కయు ఎన్నికల రంగు మార్పును సమయమున

టివారమున జరుగలారు తెలియుచున్నది. ప్రస్తుతము బోర్డులోనుండు సభ్యులు మాత్రమేగాక, నూతనముగా కొందఱు పోటీజేయవలచి ప్రయత్నములు జేయుచుండుటచే, ఎన్నికలయందు డెక్కరాబ్బలములు జరుగు లాగు దోమనున్నది. ప్రస్తుతము బోర్డునకు అధ్యక్షులుగానుండి పరిపాలనానిధానమును చక్కగ సాగించుచుండు శ్రీయుతులు బి. ఆక్య్యు నాయుడుగారికిని రాగల ఏప్రిలును సూపాంత్యముతో అధ్యక్ష పదవి ముగిసి పోవుటచే మరల ఎన్నికలకు (అధ్యక్షులపదవికి) నిలబెడుచుగాన పురవాసులు ముఖ్యముగా ఎన్నికలయందు జయముగాంచు సభ్యులను శ్రీనాయుడుగారికి అధ్యక్షులుగా రెండవవారును ఎన్నుకొనుట చరీపాలవాళి వృత్తికి యుత్తముగా నుండును.

చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డు

ప్రస్తుతమును చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డును నిభజించి పరిపాలింపవలయునను తీర్మానము, తాలూకాబోర్డునందును, జిల్లాబోర్డునందును ఆమోదించబడి ప్రభుత్వమువారి యనుమతి కై బంపబడియున్నది. ప్రభుత్వముగాను సహజసిద్ధముగ నంగీకరించెదరను నమృతముగలను. కాని విభజింపబడిన కార్యే తినగర జమిందారి తాలూకాబోర్డునకు ప్రస్తుతముగల తీర్మానపుత్తాను డివిజనులలోని ఎన్నికసభ్యులు, ప్రభుత్వ నియామక సభ్యులు వీరనే మరల ప్రభుమన్నెరమునకు ప్రభుత్వమువారే సభ్యులుగా (బోర్డునకు) నియమించెదరనియు మరయుగ్గతత్కవాలివాదినిగూడ సభ్యులుగా నేర్పాటు చేయుదురనియు, బోర్డునకు అధ్యక్షునిమాత్రమే ఎన్నుకొను నధికారము మొట్టమొదటనే ప్రసాదించెదరనియు, బోర్డునకు ప్రధాన కార్యాలయము (హెడ్ క్వార్టర్సు) ఉండుట కార్యేతినగరమా? పుత్తూరా? తిరుత్తనిమా? యను విషయము యోచనం దున్నదియు తెలియుచున్నది. ప్రభుత్వమువారును, నూడిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులను, యామిషయమును బాగ నాలోచించి యన్నివిషయల తీర్మానము తీర్చిదిద్దెదరు తాలూకాబోర్డునకు “హెడ్ క్వార్టర్సు” వుండునట్లు నిరసనకు సర్వోత్కృష్టమై కార్యమని నిశ్చయించుచున్నాము.

గ్రీన్ మిమోరియల్ స్పార్డు

ఈస్థానము గతవత్సరముందు జరిగిన “చిత్తూరుజిల్లా గ్రీన్ మిమోరియల్ స్పార్డు” నందు ఉల్లాస బహుమానములందు యత్నముతో, ఈయూరిలోని బోర్డుసభ్యుల పాతకాల బాజురొక అగ్రదశమందుయు యుపాధ్యక్షులు లూగరును మరికొందఱు మిత్రులతోడను వెళ్లికొని, పిల్లవాండు పరిశ్రమలేమిలేదనో చురేమికారణమునో అంతటి ఏలూరునముగాని పాండక నిరత్యాసముతో కష్టపారమటకు శాత్ర మెంతయు చింతగలుగుచున్నది.

నాతావరణము

ఎండలు తీవ్రముగానే కాయుటకు మొదలుపెట్టి ప్రజల జీవితమునున్నది. రాత్రులందు మాత్రము మంచుఅధికముగ వడుచు చలిచే బాధించును ప్రజలకు కొన్ని వ్యాధులను వైతము గల్గించుచున్నది.

గుంటూరు

(స్వకీయ విలేఖరి)

భక్త్యుజనానందము

శ్రీ పరమహంస పరివ్రాజక సచ్చిదానందేంద్ర స్వామి లవారు భక్తసమాజేశ్వరునకు వేంచేసినప్పటినుండియు యాగ్రా మునుననుండి మతసంబంధమైనవి కు భక్తినిలవించియు దివ్యమైన యుపన్యాసము లిచ్చుచుండిరి. 23 వ తేదీన మానవుని విధుక్రధర్మములను గరించియు, 24 వ తేదీన భక్తియోగమును గరించియు, 25 వ తేదీన జ్ఞానయోగమును గూర్చియు తొను మ్రామాలు హామం దుపర్యవేసించి. చాలమంది భక్తులను అభిమానులను విచ్చేసి ఆనందించిరి. వారు శ్రీమత ప్రత్యేకము గ కారదాసేశ్వరములతో నువన్మనించిరి. శ్రీశ్యామలవాని శేవల మూఢాచారపరాజులుల దారులు దొక్కడ దేశాభివృద్ధికు నున్నామని సభిప్రాయములూపంగిరి ప్రస్తుతము పురుషులకు నేర్చువర్గ ఆంగిరేయ విద్యయనియి, శ్రీ లామిర్మ సేవ్యులను నుతూహలమన నక్కరలేదనియు, పూర్వాచారపరాయణుల తగ్గతను గొప్ప చింతకునాటేగాని, ఆచారముల కనుగొని యమితాభిప్రాయముల ననుసరించి సువిధముల చేపదియు, మనము చేయు నేపనియందైనను పరమేశ్వరుని ముగిసాడననియు నెలవిచ్చిరి.

పురాణం నూరికొత్తగా

వీ రెండు మాపట్లమున కొంతకాలమునుండి నడచిన 25-1-25 తేదీ సామంతాలము గిక్కి గంటలకు యుగాజు సాహితీ సంఘపు ౭ వరణమున “నాటకములపై చక్కని యుపన్యాసము”ను నిర్వహించిరి. శ్రీమద్గురాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు రధ్యక్షులవలించిరి.

నూరికొత్తగా నాటకవిషయమును “నాటకరచన, నాటక ప్రదర్శనము, రంగాలంకారము, నాట్యవ్యవహార పరిపాలన” అను నాలుగుభాగములుగ విభజించి ఒక్కొక్క భాగముపై విపులముగ నుపన్యసించిరి. వారు శేవలము ప్రమాణములపై నాధారపడక మామూలు పరిజ్ఞానము ననుసరించి మాట్లాడెదనని యందుగా నెలవిచ్చిరి. నాటకరచన విషయములో, నుఖమునభవించు ప్రశాంతకాలమున కళపోషింపబడెననియు, యూరపునందు జార్జి సెవెంత్ (ఫెడరేట్ డిగ్రేట్) మున్న నూరికొల మనందును, మనదేశము వికల్పాదిత్యుడు, భోజరాజు, కల్వెడ దేవరాజులు మున్నగు మహారాజుల కాలమునందును నవ్యకళావృక్షము మొట్టమొదట పండుగలు పర్యములు మొదలగు పూర్వదినోత్సవములందుత్పత్తిగాంచి క్రమేపి రాజపోషణ ప్రజావరణ శేవందున నశించి కావ్యక్రావ్యరూపములు గరించెననియు, నెలవిచ్చిరి. “ఆంధ్రమున నాటకములు 30, 40 సం॥ ల క్రిందనే ప్రారంభమైనవి. కొక్కొండ వేంకట త్నంపంతులు వేదం వేంకటరాయశాస్త్రి మున్నగువారు సంస్కృతాంగ్లేయ పద్ధతులపై నాటకములను ప్రారంభించిరి.

బళ్లారి ప్రాంతములందు పార్శ్వకర్తు ననుసరించియు, ఈ ప్రాంతమునందు సంస్కృతాలంకార మర్యాదల ననుసరించియు నాటకములు వ్రాయబడినవి. ఆంధ్రములో నాటకములేదు. క్రమక్రమముగా నాటకములను ప్రాముఖ్యత నాటకాలంకారశాస్త్రమును బట్టిగాక ఆశ్రయబలుమునల వచ్చుచున్నది. ప్రదర్శకుల పెద్దపేగునలను, వారుమాపు మెరుపులనలను నాటకములు వ్రాసియాడబడుచున్నవి. కవులు పరిగా వ్రాయుటకు తమకు ప్రోత్సాహములేదందుగు సరిపెచ్చినవో కవిత్వము హెచ్చునేరదు.

సంగీతము

ఏళ్ళువారు సంగీతములో ఏమవరనియు మాట్లాడేవారు పద్యాలలో మాటలాడరనియు శ్రీహనుగంటి లక్ష్మీనరసింహంగారివాదన. పద్యాలున్నా గద్యాలునలెనుండలెనని వారియభిప్రాయము. నా అభిప్రాయము ప్రకారము కొన్ని పద్యములకు సంగీతముబిష్టము. మరికొన్ని పద్యములకొప్పుదు. “కళ్ళితో కాంతా విరహురూకా...” అను శ్లోకమును ప్రగ్గరయును “సుందా మ కరింద...” అను పద్యమును చదునవలసిన విధము వాటివాటి మాన్వనడే యిమిడియున్నవి. అక్కడక్కడ అభిప్రాయమున కతుకుకట్లు పద్యములుండుట నుంచి, పార్శ్వ విదేశకర్తుల ననుసరించుచున్న మన బాతీయట్లుం కీర్తనల నుపయోగించుట తమము సంగీతము పూర్తిగా తొలగింపుటకు వీలులేదు.

రంగస్థలము

రంగాలంకారములకు లక్షలలక్షలుడబ్బు స్వర్ణముచేయుచున్నాఁడు. వేషధానము కొనుకొన్నదుస్తులు వారికిచ్చుటగాక వారివారిపాత్రలకు తగినదుస్తులు వారికివ్వవలెను. శిల్పిచిత్రశాస్త్రముల ననుసరించి దుస్తులను రంగాలంకారమును నియమింపబడెను. అభినయము భరతశాస్త్రము ననుసరించి విధింపబడెను. భాష పాత్రలయోగ్యత ననుసరించియుండును.

నాట్యవ్యవహార పరిపాలన

ప్రస్తుతము జరుగుచున్నట్లు నటలకు జీతములిచ్చి కంట్రాక్టుచేకొనుట వారు మరియొక కంట్రాక్టులోనికి పారిపోవుట అంతట వారు వీరు కొద్దులపాలగుట చాల విషాదకరము. నటలకు కంట్రాక్టులో వారివారి ప్రాముఖ్యతనుబట్టి భాగములు పెట్టి వ్యవహారమంతయు కో-ఆపరేటివు స్పిరిటున నడిపించుట శ్రేయస్కరము.

“నాటకములలో హాస్యప్రధానములు కావ్యప్రధానములు, సంగీతప్రధానములు... మున్నగు వివిధవిధము లుండవచ్చును. నాట్యకళ నిజమైన బాతీయకళయైయున్నది. నాటకమును రాజకీయోపయోగమును పాక్షిక ప్రచారమునకు గూడ నుపయోగించవచ్చును. దేశాభిమానము పెంపొందించుటకు నాటకము లుపయోగింపవచ్చును. పెద్దలు నాటకముల నేపరింపనక్కరలేదు. కాని ప్రత్యేకముగా సంఘసంస్కారమునకు నీతిబోధకు నాట్యము పనికిరాదు. అట్టి నాటకములు తాత్కాలికోత్సాహమును కలిగింపవచ్చును గాని శాశ్వతము గాకాలపు మనము నాటకములందు చూచునది సామాన్య సంసారవిషయములే యెనను తీరితంపకు భ్రాంతిగలిగించుట నాటకోద్దేశమై యున్నది” అని శ్రీశాస్త్రిగారు యవన్యసించిరి. పిమ్మట గోపాలకృష్ణయ్యగారు నాట్యకళనుగురించి గొప్పగూగు నువన్యసించి సభను ముగించిరి.

భూమివిద్యాలయము- యేలూరు

మాదియేళ్ళ క్లాసు తిరిగి 6-2-25 తేదీన ప్రారంభమగును. ఫీజులు సెలలో నేర్చుకొనవలచిన విద్యార్థులు 6 తేదీ వుచుయునకే యేలూరులో నుండవలెను.

వివిధవిధములకమానులతో దేవులు, మాదిల పరీక్షించుట మొదలుగాగల విషయముల నన్నిటిని నేర్చుకొనుటకు 20 దినములు లేవక కామండగా పట్టుడు.

యేలూరు }
28-1-25 } దండమ నారాయణరావు

నిశ్చంధునిట్లు ములక్రింసి ఆరెస్తుచేయబడిన వారి కేసులను గూర్చి బాబూ అమూల్యధను అడ్డీ ఎం. ఎల్. సి. గారు మంగ రాష్ట్ర ప్రభుత్వము న్యాయశాఖాకార్యదర్శికి వ్రాసిరి. “అడ్డీ బదు నెలలో ఆరెస్తుచేయబడినవారందరి కేసులను స్పెషలు జడ్జిలు విచారణచేసి వారందఱును నేరమును చేసినని నిర్ణయపరచి, జడ్జిల తీర్పులను దొరతనమువారు ఆమోదించిరి.” అని సమాచార కార్యదర్శి ఆర్. హెచ్. హెచ్చింగ్స్ గారు అడ్డీగారికి బదులు వ్రాసినది కిలు తాపత్రాకులు ప్రకటించెను.

అద్వాన్ న్ న్ద సంస్కృతపాఠశాల

అమృతలూరు, తెనాలితాలూకా, గుంటూరుజిల్లా
చెన్ననగర విద్యాగమంత్రిపుంగవులగు
శ్రీమాన్ సర్. ఎ. పి. పాత్రోకెటి,
బి. ఎ., బి. యల్., గారి ఆగమము

ఈనెల 28 వ తేదీ ఉదయము 10 గంటల కమాత్యశిఖరుడు తెనాలి ప్రాంతపు పాఠశాలసంస్థాపకములగు పాఠశాలల ద్వారములూ మార్గములమున బహుకాలమునుండి గ్రామవాసులచే పోషింపబడుచున్న నూతన శక్తిచే భాషాతయమును స్వల్పవయముచే బోధించుటయు ఈసంస్కృతపాఠశాలను దర్శించుట గ్రామవాసుల పూర్వపుణ్యపరిపాకతయె. పాఠశాలయొక్క జీవితములో నీదిన మొకనుదినమని భావించినది. ఆమాత్యవర్గముల దగ్గరభాగ్యముచే పాఠశాల పాలకవర్గము కొంత మానోత్సాహ భరితమై భావికాలమున కలగు బోధుల సేతువుల నూచించుచున్నది. ఈగ్రామము చిన్నదైనను మంత్రిగారి రాకకై కాలవనదనుండి గ్రామమువరకుగల మార్గమంతయు తోరణములతోను 'జ్ఞానే సర్వం ప్రతిష్ఠితమ్' 'అవిద్యా తివ్రమ్ ఇర్ధమ్' 'విద్యైవ జాతీయవృద్ధయమ్' మొదలగు ఉద్బోధకరములగు హక్కుములచే చూపబడుచున్న హక్కులను చూచుచుండే ప్రభుమున మంత్రివర్గము మోహము. పూర్వంబడి తోరణంబులతోను పాఠశాల జయజయ భాగములను పర్యటింపబడినది. మంత్రిపుంగవులవెంట కృష్ణజిల్లా గుడివాడ తాలూకాబోర్డు ప్రసిడెంటు మ-రా-రా-శ్రీ, అడుగుమల్లి హరినీడుగారు.

గుంటూరుజిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులగు మ-రా-రా-శ్రీ, దివాన్ బహదూరు పి. సి. యల్. యతిరాజులనాయకుగారు, మద్రాస్ శాసనసభాసభ్యులగు మ-రా-రా-శ్రీ, బాగల్ మూడి కృష్ణస్వామిచౌదరి, పిల్లలమర్రి అంజనేయులు బి. ఎ. గార్లు తెనాలి, గుంటూరుతాలూకాబోర్డు ప్రసిడెంటులగు మ-రా-రా-శ్రీ, కొనరాజు రామయ్య, మల్లె శివరామకృష్ణయ్య చౌదరిలు, గుంటూరుజిల్లా విద్యాశాఖాధికారి శ్రీమాన్, మ-రా-రా-శ్రీ, శ్రీనివాసాచార్యులుగారు, మ-రా-రా-శ్రీ, లోకేశ్వరం ఇంజనీరుగారు, శ్రీయత సజ్జడివిజయలక్ష్మియ్యగారు, మార్కండేయ రామయ్యగారు, దావూరు ఉక్కిగారు ఎమ్. బి. సి. హెచ్. బి. చదలవాడ ఉమామహేశ్వర రావుగారు, తెనాలి తాలూకాబోర్డు ఉపాధ్యక్షులు. పాముల పాటి వెంకటకృష్ణయ్యగారు, కొల్లి సత్యనారాయణరావుగారు, బి. ఎ. బి. ఎల్., పో సా ని ప్ర కా శ రా వు, బి. ఎ., శ్రీ డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు, మరొకరిందలు ప్రముఖులును విచ్చేరిరి. వీరు గ్రామవాసులచే పూర్వహరులచే నలంకరింపబడిన పిమ్మట మంత్రిగారు ప్రభుమున పాఠశాలను దర్శించి ప్రతి తగతియందలి విద్యార్థులను పరీక్షించి పిమ్మట మ-రా-రా-శ్రీ, ఉప్పల సుబ్బయ్యగారు ప్రార్థనచదివినపిమ్మట, శ్రీయత మొదలగు పితరామయ్యచౌదరిగారు స్వాగత పంచరత్నముల సమర్పించిరి. పిమ్మట కార్యదర్శి శ్రీయత ఆలపాటి వెంకటకృష్ణయ్యగారు నివేదిక సమర్పించిరి. విద్యార్థులు సంస్కృత శకుంతలనాటకములోని చతుర్థాకమును మంత్రిగారిరాకను గురించి సల్లపమును ప్రదర్శించిన పిమ్మట, శ్రీ కొనరాజు రామయ్య చౌదరిగారు గుంటూరుజిల్లా విద్యాశాఖవారు తెనాలితాలూకాలో విద్యావిషయమున చేయులోపములను గూర్చియు, బోధపాఠశాలలకు ఎయిడెడ్ పాఠశాలలగుట సంబంధమునుగురించియు ప్రస్తుతము, ప్రజలు వేసికొన్న విద్యాపన్నును గురించియు, కాలవల నీటి యిబ్బందులను ఆందువలన విధించు పినాల్లెలను గురించియు కొంత ముచ్చటించినతరువాత, మంత్రిగారు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి.

సర్ ఎ. పి. పాత్రోకెటి మహాశయుల యువస్వామి
సం గ్రహము

మిత్రులారా!

అమృతలూరు పాఠశాలవారి యాహ్వానమును అంగీకరించితిని. ఈసంప్రదించిన నేను పట్టణ మందును-మీరన్నట్లు గ్రామము కాదు - ఇటువంటిపాఠశాలను జరుపుచుండుట, పౌరులకుగల సంస్కృతభాషా విషయకత్తె, చూచి అనందించుచున్నాను. ఇచ్చటనుండి తెనాలి కళాశాలను విద్యార్థి బృందము వెడలుచుండుట సంతోషకారణము. ఈపాఠశాల కావ్య కలాపమును చూచియు, అంశములు విచారించియు, విశుల సంతోషించుచున్నాను. మంత్రులు అనగా, ప్రజాప్రతినిధులు, ప్రజల కావితముల సక్రమముగా ప్రభుత్వమునొద్ద విన్నవించుట మంత్రులవిధి. మంత్రప్రసవ కేవలమోగ్ధగ్రాభమునకును, గౌరవనీయునను ఏర్పడినకాదు. నాలుగువత్సరములు మొదలు కొని రాజకీయసంస్కరణము లనులులొనర్చుచు. ప్రజలకునోట

సభికాము లభించినది. సరియైనవారి నెన్నుకొనువిధి ప్రజ

లభి. పరిపాలనయందు లోపము లున్న-పజలు తమ యధికార నిర్వహణమున పాఠబడిని చెప్పవచ్చును. బోధులు ఒకటి రెండు పాఠశాలలనదప్ప, అన్నిటిని పోషింపవలయు. కావున, ప్రతిగ్రామమున గ్రామమున్నట్లుండి పంచాయతీసంఘపరిపాలనను జరుగుచున్న బాగుండును. ప్రజలయిష్టము ననుసరించి గ్రామమున్నట్లు, బోధున్నట్లు, అవసరమును బట్టి పోషింపవచ్చును. నేను ప్రాథమిక విద్యార్థులను తయారు చేయుచున్నాను. కేవలము విద్యమే కాక-చేతి పనులును అవసరములయి ఉన్నవి. నాటినుందు వానికిగూడ పాఠమునిచ్చితిని. విద్యాపాఠశాల-కళాశాల మార్గగోరుట సంతోషకరము. అభివృద్ధికాంక్ష మానవసహజము గదా. మీరు కళాశాలను ఒకప్పుడనిర్మించుచు, ప్రభుత్వము మీకు తప్పక సహాయము చేయును. విద్యావిధానమందు మార్పుకాలెవని మీనూపరింపెందెందును కోరితిమి. మార్పుల విషయమై అన్ని పాఠశాలల పండితులను విచారించుచు. ఈపాఠశాల స్థితిగతులు-బొన్నత్య నూచకములు. సంస్కృతభాషాభ్యాసము మున్నొకజాతికేయుండునది. బ్రాహ్మణేతరలగుట భాషయందలి యుత్సాహము మాడగా, ప్రశంసనీయు మైసది. గీర్వాణము అందఱుకావలయును. సంస్కృత భాషాభ్యాసము అన్ని జాతులలోను నూతనరీతుల నెలకొల్పును. బాలికలు చూపినకాలమునకు ఆనందించుచున్నాను శ్రీవిద్య యిప్పుడెప్పుడు ప్రబలుచున్నది. పూర్వకాలమునందు శ్రీయత తిక్కవదాంత మీమాంసాది శాస్త్రముల మేటిపండితుల ధీగిని ధిక్కరింపగతిగదా వారు. శ్రీయతులు సంసారోపకరణమాత్రమై పోవు యును. మీబాలికల విద్యావిషయము మీపట్టణమునకు కీర్తికరము. మీస్వాగతమునకు నావందనములు."

మంత్రిపుంగవులకు జయజయభాగములతో సభ ముగిసి నది మాపాఠశాలయందు నూతనోత్సాహమును కల్పించి మంత్రుల యాగమమునకును-స్వాగత సమర్పణమునకును ముఖ్య పాత్ర భూటలయ-సాయపడిన శ్రీ కొనరాజు రామయ్యచౌదరిగారి రెండయు వందనీయులు.

ఆ. వెంకటకృష్ణయ్య
సంస్కృత పాఠశాలాకార్యదర్శి.

శ్రీమచ్చన్న నగరవిద్యాగమంత్రిశిఖరులైన
సర్ ఎ. పి. పాత్రోకెటి, బి. ఎ.,
బి. యల్., గారి
తీర్మానముఖమునకు

అమృతలూరు శ్రీ అద్వాన్ న్ న్ద సంస్కృత
పాఠశాల పాలకవర్గమువారి స్వాగతము

మహాశయా! మద్రాసుశాసన సభాసభ్యత్వమును స్వీకరించిన కొలదికాలమునకే విద్యాశాఖామాత్యపదవి నధిష్ఠించి ఆంధ్రలోకమునకు ఆంధ్రభాషకు నధిక గౌరవ మొనర్చిన మీరెకదా! గత ఎన్నికలయందు తాము చేసిన భాషానీపయె తిరిగి నూతన ఎన్నికలకుం దమాత్యపదవి నధిష్ఠింపజేసె. శిశు తరగతివిద్యార్థి మొదలు యమ్ ఎ. తరగతి విద్యార్థివరకు జ్ఞానమొసగు వనతులు సమకూర్చిన తమబోంట్ల మనానీయుల కీర్తికాంత నలుదిక్కుల తాండవమాడుచుండే. ఇట్టి ధీమన్వితులు గలిగిన ఆంధ్రలోకమునకు మరేమికోరువ? పాలకపాలితులమధ్య ప్రతినిధిత్వ మంగీకరించి పాలితులకొఱతలు దీర్చ సమకట్టిన ధీమతులు డీమనానీయుడే. విద్యాదాన మొసంగు మహానీయుడు దాతృవములతో నగ్రగణ్యత గాంచుచున్నాడు.

2. భారతదేశమందు ప్రాధాన్యమునందిన భాషమగు సంస్కృతభాష పూర్వ మొకప్పుడు, విక్రమార్కు, భోజనీ కాలములందు దేశభాషగా పరిణమించి సర్వశాస్త్రములకు నాలుపట్టు నేటికీ నామమాత్రావశిష్ట మైనందున భాగశీయుల ప్రతిగృహాడ భాషనుబట్టి స్పృహితులముల నొందుచుండే. అట్టితేలి భారతీయుల భాషభివృద్ధి కనునకు సంస్కృతభాష నుద్ధరించు నుద్దేశముతో స్వాభావులకు హక్కు గలుగునట్లుగా ఆంధ్రమండలాంతర్గతమున సీగ్రామమున ఈపాఠశాలను ప్రజాసహాయముచే నీపాఠశాల 1906 సం. ని స్థాపింపబడె. ఈపాఠశాలాసాధనకు బునాదియును కీర్తి కేషులగు పరుమారి వెంకయ్య యోగిగారి ఆత్మీయ శాటిగలుగుగా! తదుపరి 1908 సం. ని పాలకులయొక్క మోచును విడిచి నేటికి 70 మంది విద్యార్థులచే నలు రాలుచున్నది. ఇందు సంస్కృతాంధ్రాంగ భాషాత్రైజును నవీకరణకులతో బోధింపబడును. దేశీయత్రి, భూగోళము, గణితము మొదలగు మానవజ్ఞానాభివృద్ధికరములగు భాగములనుబాబురాభాషభివృద్ధి కనునూలముగా బోధింపబడును. భాష కేవలము ఒకజాతికి సర్వస్వామ్యసంకలితము గాక విధినిర్దిష్టమైనందున సర్వజను లుపయోగించునట్లుగా సాంధ్రదేశమున ప్రభుమున ఈపాఠశాల ప్రజోపయోగము గాంచుచున్నది.

3. విద్యాశాఖాధికారులు ప్రాచ్య విద్యాభివృద్ధికి, విద్యాకో. రిపో. యమ్. ఒ. ఎల్., అను పరీక్షల కేంద్రపది విద్యార్థుల ప్రోత్సహించి తగు సాయము చేయుచున్నారు. ఆయుత్సాహమువలన ప్రజల లక్ష్యులచుట, ఉన్నతపాఠశాలలను, కళాశాలల స్థాపించి భాషాభివృద్ధి నొనర్చుచున్నారు. ప్రజల లిట్టి సంస్థల నుద్ధరింప సమర్థులుగాక బహురీతుల కష్టపడుచుండిగాన విద్యాశాఖామాత్యపుంగవులగు తాము ఈ ఉన్నతపాఠశాలను ప్రభుత్వసంస్థలకింద తీసికొని కళాశాలగా స్పృహించి నేడవేదాంతాదిసర్వశాస్త్రముల నుద్ధరించి దేశాన్నిత్యమునకు పునాది వేతురగాక.

4. ఈ పాఠశాలమున చలిభాగ కోర్చి, మిట్టపల్లములచే గలగు మార్గాయాసమునకు జంకక, సామాన్యసంస్థలని తలంపక, దేశభాషాభిమానులచే, ఈ కుగ్రామము వచ్చి ఈసాదర ప్రజల కుత్సాహ మొసంగి సంతసించ జేసినందులకు గ్రామవాసుల మగు మేము వందనశతంబు లర్పించుచున్నాము.
సంస్కృతపాఠశాలపాలకవర్గము.

* * *
తురిమెళ్ల

సర్ ఎ. పి. పాత్రోగారి యాగమము

28 వ తారీకు ఉదయమున తెనాలినుండి శ్రీపాత్రోగారు మోటారుపై తురిమెళ్లకు బయలుదేరిరి. శ్రీయత యతిరాజులనాయకుగారు మరొకరిందరు జిల్లాలోని పెద్దలు వారిని వెంబడించిరి. త్రోవలో కండుప్రదేశములలో వారికి సన్మానము జరిగెను. వెదపూడి రేవువద్ద పెద్దపందలి నిర్మింపబడెను. గొప్పభూస్వాములను తెనాలి తాలూకాబోర్డు వైసుప్రసిడెంటు నగు శ్రీయత చెదలవాడ ఉమామహేశ్వరరావు చౌదరిగారు మంత్రిగారికి సన్మానమొసంగిరి. వారిరాకజ్ఞాపకార్థమై దీదలకు అన్న తానము చేయుడెను. ఘూమారు 8000 వరకు జనులు భోజనము జేసిరి. చాలదూరమునుండి భోజనమునకు వీటవాండ్లు వచ్చి నట్లు తెలియుచున్నది. తరువాత మంత్రిగారు అమృతలూరికి వెడలి సంస్కృతపాఠశాలను దర్శించిరి. గ్రామమంతయు మనోహరముగ నలంకరింపబడెను. వ్యవసాయమునకు సంబంధించిన విషయములను మంత్రిగారు చర్చించిరి. 12 గంటలపైగామంత్రిగారు తురిమెళ్లకు దయచేసిరి. బ్యాండువాద్యములతో వారు పాఠశాలకు తీసికొని రాబడిరి. 8 గంటలనుండి అనేకసంఖ్యాకులు వారి రాకకై నిరీక్షించుచుండిరి. మంత్రిగారు సభాక్షేపకై నెక్కి తాము ఆలసియుండిరినియు, కాలాతీతమైనదనియు, అందుచే 1 1/2 గం|| లకు సభ ప్రారంభించెదమనియు నెల విచ్చి వెడలిరి.

సాయంత్రము 2 గం||లకు సైన్య భవనమునకు పాత్రోగారు శంఖస్థాపనజేసిరి. ఆమందిరము వారిపేరిట పిలువబడును. ఈజిల్లాయందు అనవసరముగ విశేషఉన్నతవిద్యాలయముల నెలకొల్పుట తగదనిరి. విశేషద్రవ్యము భవననిర్మాణమునకై ఖర్చు పెట్టుటకంటె పాఠశాలసౌష్ఠవమునకును, ఉపాధ్యాయుల వేతనాభివృద్ధికిని వెచ్చించుట సమంజసమని హెచ్చరించిరి. సభ జరుపుటకు పెద్దపందలి నిర్మింపబడెను. ఘూమారు 7 లేక 8 వేల జనులు సభ నలంకరించిరి. గ్రామస్థుల తరపునను, హైస్కూలుల తరపునను, పంచముల తరపునను, గుంటూరుజిల్లా సేకండరీ ఉపాధ్యాయుల సంఘముల తరపునను స్వాగతప్రత్యము లర్పింపబడెను. వాటికి నుచిరీతిని మంత్రిగారు జవాబు నొసంగిరి. మంత్రిగారి ఉపన్యాసము ఎవ్వరికిని ఆశను గలుగజేయలేదు. అంతట బాలర వ్యాయామములు చూచి మంత్రిగారు టిపార్టీకి వెడలిరి. ఘూమారు 6 1/2 గం||ల వ్యాయామములకుండు జయమొందినవారికి వారిచే బహుమతు లిప్పింపబడెను. 7 గం||ల వారి అధ్యక్షతక్రింద తెనాలి పూర్వపు రామలిసా సభవారిచే ప్రతాపరుద్రును మాడబడునని ప్రకటింపబడెను. నటకులు వేళకు రాకపోవుటచే నాటక ఘట్టము అడబడలేదు. 9 1/2 గం||లకు మంత్రిగారు తెనాలికి వెడలిరి.

గుంటూరుజిల్లా వ్యాయామములు

ఈ జిల్లా వ్యాయామములు మంత్రిగారిరాక సందర్భమున నిచటనే జరిగెను. జిల్లాలోని విద్యార్థుల లన్నియు వారి బాలరను వ్యాయామములందు పాల్గొనుటకు వంపిరి. బాలరు అతి ఉత్సాహముతో వ్యాయామములందు బాల్గొనిరి. కిండర్ గార్డెన్ కృష్ణవిగ్రహము, వేటపాలెమువారికిని, సీనియరుకున్ గుంటూరు టవున్ మొన్నులవారికిని తెనాలి, బాపట్లమున్నుగువారికి జూనియర్లు మొదలయినవాటిలో రజితపాత్రలు బహుమతు లొసంగబడెను. ఈవ్యాయామములను గడుక్రేడతో

ను, కడు నేర్పరితనముతోను, జరిగిన శ్రీ నాథముచి నారాయణముగారు ఎంతయు శ్లాఘాపాత్రులు. అప్పటికి నాల్గు దినముల క్రింద వారిమధ్యల మూడవనాడునగరిచివరకు వేరుఖసాగరమున ముగియించినను, చేపట్టిన పనియందు, శ్రద్ధయు చి వచ్చినచుతిథుల నుచితరీతిని గౌరవించిరి.

వచ్చిన బాలురకు, ఉపాధ్యాయులకు, ఇతర పెద్దనున వ్యక్తులకు, తురిమల్ల వారు చక్కరిమర్యాద చేసి, భోజనముజ్జ వాడులచే గౌరవించిరి.

జిల్లా ఉపాధ్యాయసంఘము పైసంఘముయొక్క వత్స రసమావేశము పాట్రోగారి యాజమాన్యముక్రింద జరిగిరి. ఘ మారు 150 మంది ఉపాధ్యాయులు దయచేసిరి. ఉపాధ్యాయుల కష్టసుఖముల నాలొచించుటకు తమవృత్తిని గౌరవమునకు జె చుటకు ఈ ఉపాధ్యాయగిల్ల పాపింపబడెను. 24 వ తేదీన గిల్ల యొక్క ప్రత్యేక సమావేశము జరిగి అందు కొన్ని తీర్మానములు జరుపబడెను. క్రొత్తయెన్నికలు ఈసంవత్సరమునకు జరిగె ను. బాపట్ల హైస్కూలు హెడ్ మాస్టరుగారగు శ్రీ యు త పంజాప కే కే య్య గారు గిల్లకు అధ్యక్షులు గ ను, ఇంటూరి హెడ్ మాస్టరుగారు అడివం నారాయణమూర్తి గారు కార్యదర్శిగను ఎన్నుకొనబడిరి. ఈసంవత్సరము ఈ గిల్ల ఎక్కువమొదలుగా పనిచేయునని తలంచుచున్నాము. జిల్లాలోని సెకండరీ, హైస్కూల్ ఎలిమెంటరీ సెకండరీగ్రేడ్, యల్.టి. ఉపాధ్యాయులందరు, ఈగిల్లనందు సాంఘికముగాజేరి, యీసంఘయొక్క ప్రతిష్ఠను, బలీకృతుగ జేయగోరుచున్నాము. గ్రామస్థులు పాపాత్రమి ఉపాధ్యాయులకు ఉపాహారవిందు నొసంగిరి. ఈయత్నములకంతకు కాకులగు శ్రమకు కొస రాజు రామయ్యచాదరిగాను, తెనాలి తాలూకాబోర్డుకు ప్రతి డెంటుగానుండి, నాడవాడలకు వెనజల్లిన విద్యాభిమాని. అందు చే మంత్రిగారిని రావించి, గ్రామములందు విద్యాప్రబోధము చేసిరి. గ్రామ స్థుల సాహాయ్యముతో వారు అచ్చటికి వచ్చినప్పటికల పెద్దలకు చేసిన యేర్పాటులు, గౌరవ ము, వర్తించుటకు వీలులేదు. ఎవరియనుకున్నవో యని వారు కడు మెలకువతో ప్రవర్తించిరి. ఆయాదుకోజులు నిద్రావార ములు పర్జించి అతిథుల గౌరవించుటతోనే కాలముగడపిరి. అచ్చటికి వెడలిన మహాశయిలందును శ్రీయుత రామయ్యచా దరిగారికిని, వారి సహాయులకును, మిక్కిలి కృతజ్ఞులు.

(ప్రత్యేక విలేఖరి)

కొల్లూరు

గౌరవనీయులగు విద్యాకాఖామాత్యవర్యులు, జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులును, స్కూల్ ఇన్స్పెక్టరుగారును తమవెంబడిరా ఈగ్రామమునకు మోటారుమీద బంటిగంటకు విచ్చేసిరి. పురజ నులు ఊరి వెలుపలనుండి పాఠశాలవరకును బ్యాండు మేళముతో వారిని తీసికొనివచ్చిరి. మంత్రిపుంగవులు పాఠశాలలోని తోటను, నేలమీద వేయబడిన పటములను అందు ముఖ్యముగ గుంటూరుజిల్లా పటమునమాచి ఎంతయు కొనినగాడిరి. తరువాత వారిని సభాసంఘమున ప్రవేశపెట్టిరి. మంత్రిశేఖరులను కంతమాలాలంకృతులగా చేసిన తరువాత పాఠశాలాప్రధానోపాధ్యాయులు ఒక స్వాగతపత్రమును, యూనియన్ బోర్డు వారొక స్వాగతపత్రమును సమర్పించిరి. తదనంతరము పాఠశాలాచరిత్రయు, పాఠశాలలోని యుపాధ్యాయులచేతను, ఒక అది మాండ్ర విద్యార్థి చేతను తెలుగుపద్యములు చదువబడెను.

గౌరవనీయులగు మంత్రిపుంగవులు పాఠశాలా ఉపాధ్యాయులకును, తాలూకాబోర్డు, జిల్లాబోర్డులలో సభ్యులుగానున్న నూర్యదేవర రాఘవయ్య చాదరిగారికిని వారొంగిన స్వాగతమునకు పంపనములర్పించుచు పాఠశాలకు ప్రస్తుతమున్న లోటు పాటులను నొక్కివక్కాణించు సందర్భమున ఈజిల్లాలో ఉన్న తవిద్య వ్యాపింపవేయుటకై నికంతరకృషి సల్పుచున్న యిరాని రామ శ్రీ. దినాకౌటాద్వారీ పి. సి. యన్. యతిరాజులు నాయదుగారి సంతయు కొనియాడిరి. తరువాత మంత్రిపుంగవులు దేశాభివృద్ధి స్వతంత్రమీదనే యాధారపడియున్నదని చుచ్చుచిం చుచు, ఈపాఠశాల వృద్ధిలోనికి రావలెనన్న ఈగ్రామములో ను చుట్టుపట్ల గ్రామములలోనున్న భాగ్యవంతులను, ఉన్నతపక్ష పులందున్న ప్రాతవిద్యార్థులను కొంతిధనమునిచ్చి తమ సానుభూతిని వెల్లెచుచువలెననియు, అట్టి ధనమునకు తోడుగా ప్రస్తుత్యమువారు కొంతసహాయము తప్పక చేతురనియు చెప్పిరి. ప్రస్తుత ఉన్నతవిద్యావిధానము మంత్రిగారిచేత సంతయో నిరసింపబడినది. ఈవిధానము బాగుపడవలెనన్న చేతిపరిశ్రములు నెలకొల్పబడవలెనని నూచించుచు అట్టి విద్యావ్యాప్తికై మంత్రివర్యులకు రుతప్పక చేయవలె నొసంగవలెనని నుడివెరి.

రహితులకు ప్రత్యుత్తరము

రహితులకు ప్రత్యుత్తరముగా మంత్రిగారు తాముమాడ విషయమున చాల యిట్లుందులకు లోనై యుంటిమనియు, రహితులకును, పి. డబ్లియు. డి. ఉద్యోగులకును అన్యోన్యమై త్రియు, నుపాధ్యాయమునుండిగాని ఆక్షములు తొలగవని యు చెప్పెను, తాము మంత్రిపదవిలో నుండినప్పటినుండియు, ఆకాఖిలో అనాదికండియుండిన కొన్ని కష్టములను రూపుమాపుటకు ప్రయత్నములు చేయుచుంటిమనియు కొలదికాలములోనే మంచిపద్ధతులు వెలువడుననియు చెప్పిరి.

నూర్యదేవర రాఘవయ్యచాదరిగారు అతిథిగారికి మనఃపూర్వకవందముల నర్పించిరి. చక్కవర్తిగారికిని, జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులకును, స్కూల్ ఇన్స్పెక్టరు గారికిని, "జయ" జయ" అనుధ్వనులతో సభముగి నెను. ఈసందర్భమున సభ జయప్రదముగా జరుపుటకు కారణభూతులైన పాఠశాలా ప్రాధానోపాధ్యాయులను, ఇతర ఉపాధ్యాయులను వారుచేసిన కృషిపొగడవలసియున్నది. మంత్రిపుంగవులు పాఠశాలావిషయమై మంచి యభిప్రాయమును పొందుపరచిరి.

పిమ్మట బోర్డు ఎలిమెంటరీ స్కూలులను, జూనియర్ పాఠశాలను, జూనియర్ హైస్కూలులను సందర్శించి మోటారుమీద దుగ్గిరాలకు శ్రీవారు పయనమైపోయిరి. నేడు మాపాఠశాల కెంతయు నుడినము.

(ఒకవిలేఖరి)

కొబ్బరిపాలు

శిశువులకు శ్రేయముగ అహారము

లేతకొబ్బరికాయలోని గుజ్జులో చనుచాలలోనుండు గుగుణము లన్నియును కలవు. ఉష్ణదేశములందు శిశువులకి అహారము నియ్యవచ్చునని పాను-పసిఫీత శాస్త్రపరిశోధకులు సభచేసిగర్హించిరినీ హావలూలా అడ్వర్టైజరుపత్రిక ప్రకటిం చెను. డాక్టరు ఎన్. పి. లార్సెనుగారు యీవిషయమున చాల శ్రద్ధగా పరిశీలనచేసిరి. ఈసంఘమునకు అలెగ్జాండరు హ్యూంగు భోజ్య గారధ్యక్షుడు.

"పానింగు దీరిలో కొబ్బరి పీయతోనే బట్టలు చేయుదురు. అచ్చటికి 6 నెలలకొకసారి స్త్రీమగ వ్రెళ్ళును. అటును న్యూజీలండునుండి భర్తయును భార్యయును ఒకశిశువును వచ్చిరి. భార్యభర్తలు చాలజబ్బుగానుండుటచే వారచట నాగవలసి వచ్చింది. వారు ఆపిలను వైద్యశాలకు తీసుకొనివచ్చిరి. అచట శిశువుల కియ్యదగిన ఆహారము తిరిగిండులకు లభింపక ఆదిరి లోనిగారు తమపిల్లలకే ఆహారమును పెట్టెనని యాహారమునే యీ శిశువు నకు గూడ యియ్యవలెనని ఆశిశువు తండ్రి వారినిగోరెను. వారొక లేత కొబ్బరి కాయను కొట్టి దారిలోని మిగడవంటిగుజ్జును శిశువుకు తినిపించిరి. అదితప్ప ఆపిలకు వేరు ఆహారమేదీయును లేదని తల్లి ఖండితముగా మాను తెలిపెను. అచటనున్న తెల్లవారు (పాశ్చాత్యులు) విషయమునుకొబ్బరికాయలను చేపలను మాత్రమే భుజించెనను. మరేమియును దొరకదు. అనితమే చెప్పెను. కొబ్బరికాయలోని మాత్రమిచ్చిన చాలదు. గుజ్జుగూడ పెట్టవలెనని హావాయి దీవివారుగూడ చెప్పిరి. అంతట హేము కొబ్బరిగుజ్జును పరీక్ష చేసి తిని, తల్లిచనుపాలలోనుండు గుగుణములన్నియును గుజ్జులోనున్నది. చను 100కి 4.7 వంతులుగూడవండును. కొబ్బరి జుల్లో 100 కి 3 వంతులుమాత్రమే యుండెను. కొబ్బరి కాయనీళ్ళలో నూటికి 5 వంతులుండెను. ఆశిశువుకు ఆలివేసినపుడు కొబ్బరి గుజ్జును, దాహమువేసినపుడు కొబ్బరి నీరును యిచ్చుచుంటిమని తల్లిచెప్పెను. ఏలనగా అచట మంచినీళ్ళలేవు. చనుచాలలోకంటె ప్రాతీనుకొంచెము తక్కువగానుండెను. గాని గుజ్జును నీరు యిచ్చుట చలన చక్రేరసరిపోయినది. గుజ్జులో క్రొవ్వుగూడ తక్కువగా కియుండెను. కాని అదిచాల మంచిది. కొబ్బరి నీరు శ్రేయముని అనివరకే కనుగొంటిమి. దాని పిల్లలకిచ్చుట కెట్టి ఆక్షేపణయునులేదు. ఈరీతిగా లేత కొబ్బరి గుజ్జునీరును చనుపాలు దొరకని పిల్లలకు ఆహారముగా నిచ్చుట చాలమంచిది. ఒక విధముగగేదే (వాలయ-బఫలో) ఆదేశముననుండును. దానిపాలలో కొవ్వు 100 కి 16 భాగములుండును. ఆగేదేలను శ్వాసకాసక్రిము లావహింపలేవని నిర్ధారణయైనది. ఆపాలను కొబ్బరి గుజ్జును మిశ్రముచేసియిచ్చిన మరయుచుంచిది. అని డాక్టరు లార్సెనుగారు తెలిపిరి.

అఖిలభారత ప్రకృతి శాస్త్రసభ

వారణాసి, జనవరి 28:— వృక్షశాస్త్ర శాఖాసభ యీనాందరుగారి యధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. ఈశాస్త్రము యొక్క ప్రాముఖ్యమును చాలమంది యువవ్యాసకులు విపులముగ జెప్పిరి. అనేకులనేక శ్రోత్రపరిశోధనలు దాముజేసినవి వ్యాసములలో జదివిరి. బొంబాయి వ్యవసాయశాఖవారు, పూనావారు, మదీయు ననేకులు ముఖ్యముగ వ్యాసముల జదివిరి.

వేటుకొన్నిలునభ

టి. శివశంకరంపిళ్లగారి అభ్యుద్ధిత్వము

డి. బి. కేశవపిళ్లగారి ప్రశంస

ఈక్రిందిలేఖ మాకు ప్రకటనార్థముపంపబడినది. అగ్యు, కాకాసిర్ ఆఫ్ వేట్ అనుఉన్నత శాసనసభ యందు రైల్వే అనరబిల్ (ప్రీనిసాసశాస్త్ర)లవారు సభ్యులుగా నుండి యిప్పుడే రాజీనామా యిచ్చియున్నారు. ఆసానమునకు నామిత్రులగు పెనుగొండ టి. శివశంకరంపిళ్లగారు అభ్యర్థులు నుండగోతు సంగతి యిందువలన మీకు తెలియును. ఈవిషయమునందు యీక్రింది యంకముల గమనింతురని వేడుచున్నాను.

నుమారు నలుబది సంవత్సరములకు వారుచేయుచుండిన జనహితకార్యమును గూర్చియు, వారినిగూర్చియు నే నెరుగుదను. ఆయన జీవితము యితరులకేయననీల. నాకు సహితము మార్గదర్శకమై యున్నది.

చిన్నచిన్నగ ఆరంభించి పట్టుతోను, యెడతేగని తత్పరతతోను జనహిత కార్యములను చేయుటయందు ఆపరాని కష్టములుచాటి, దత్తమండలములందెల్ల గణనకువచ్చి ఖ్యాతి గాంచియున్నారు.

వేడునాడల పాలిటి తోడునీడయై కరవు, దుండగము, సంత్రాసములనుండి అట్టివారిని తప్పించుటకయి భయపడక వారు పట్టు గలిగి వర్తించిన సమయము తెన్నియో నే నెరుగుదును.

పల్లెటూరి ప్రతుకును బాగుబడుటకు ముప్పది సంవత్సరములకు వారు చేయుచువచ్చినపని ప్రఖ్యాతమైయున్నది. నేల చెనగవంటి లాభకరమైన పంటల యికవది సంవత్సరములకు ముందే ఈ ప్రాంత్యముల మొదలు పెట్టెనుటకు తోడుపడిరి. ఆకారణమున రయితులనేకులు యిప్పటికిని లాభమును పొందుచున్నారు. ఫలవృక్షముల తోటలు కృత్రిమములయందును, పశువుల సంతల నెలకొల్పుటగందును వారు సాధించిన కార్యములు గణనీయములు. మొట్టమొదట అనంతపురం జిల్లాయందు పరపతి యుద్ధ్యకము 20 సంవత్సరములకు ముందే నెలకొల్పబడు యుద్ధ్యమించిన వారు వీరే. ఆయుద్ధ్యము యీజిల్లాలో యిప్పుడు ముందుకు వచ్చియున్నది.

పల్లెటూళ్ళయందు చురువు హెచ్చించుటకు, యీయన చిరకాలముగ పని చేసియున్నారు. పెనుగొండ తాలూకా బోర్డు ప్రెజిడెంటుగ నుండి కాలము కుగ్రామములలో ప్రాధునికవిద్య వ్యాపింప జేయుటయందు వారియొక్క యుత్సాహమును, సాధన సంపత్తియు మిక్కిలి కొనియాడవలెనవి. త్యాగమును, ధైర్యము, ఆత్మబలంబనము, దయాదాక్షిణ్యములు నెలకొనుటకయి సమయమును గుర్రెటిగి ఉచ్చస్థిగముల చదివియు, చదివించియు, పూర్వార్థముల ప్రబోధించుట వారికి అచ్చినదైన పని శ్రీ విద్యావ్యాపక మున్నందన్నతో ఈ ప్రాంత్యముల వారి యభిమానము గొప్పసహకారిగ నున్నది. అంతరానివారను అపనిందకు పాలయిన దీనుల గతి నుద్ధరించు యత్నములలో పామరదూషణముల నిరసించి కార్యముల సాధించియున్నారు.

సంఘసేవను సహితము వీరొనగ్గుచు వచ్చిన కార్యములు తమకు ఆపూర్వములని చెప్పనొప్పు. ఈ యంశమందు వారు పడిన కష్టములను, సంశోషముతో చేసిన త్యాగమును గమనించవలెనవి. అనాధ బాలికల కరణాలయము నొకటి పదిహేనేండ్లకుముందే బెంకుపూసనందు స్థాపించుటకు తోడుపడిరి. ఆ మూలమున దిక్కులేని యామబిడ్డల నాగుమంకి పెండ్లిచేయించి, కుటుంబముల నెలకొల్పియున్నారు.

మాడు సంవత్సరములకు మద్రాసు శాసనసభయందు అనంతపురం జిల్లాకు నాతోపాలు ప్రతినిధియైయుండి శ్రద్ధతోను, సాహసముతోను, స్వతంత్రముగాను పనుల జరిపి నాను. వాంఛనయనిజేకములు, కాకాసిర్ ఆఫ్ వేట్ నందు ప్రజా ప్రతినిధిగ నుండుటకు అర్హత నొసగుచున్నది.

కనుక తాము దయచేసి మీవోటును శివశంకరంపిళ్లగారి కిచ్చునట్లు ప్రార్థించుచున్నాను.

పి. కేశవపిళ్ల.

లక్ష్మణపురము, జనవరి 28:—పంజాబు విశ్వవిద్యాలయము పక్షమున జాక్వరు పరం జపయి గారుపర్యసించిరి. విద్యార్థులు సైనికశిక్షణ బొందుట యత్యవసరమనియు పంజాబు వీరవంతు మైనదనియు, సావీర్యము నీ తీర్మానమును బలపఱచి జూపవలయుననియు జెప్పిరి. జాతీయముగను, విద్యా సంబంధముగనుగూడ లాభదాయకమని జెప్పిరి.

బర్మాను మహారాజు గారి గౌరవాన మయి క్షుత్రియులందరు గలసి, పురమందరమందు విందుజేసి

5-వ వాయిదా నూలు పంపిన నభ్యేతరులు

సం.	పంపినవారి పేర్లు	జిల్లా	రిజిస్టరు నెంబరు	గజములు	నూలు నెంబరు	తూకము తులము
145	మహిళా బాతీయవిద్యాలయ (బాలికలు)	గోదావరి	698	1700	11	9
146	పోలేపెద్ది రామమూర్తి	గుంటూరు	677	2800	24	4 1/2
147	సి. నాగిరెడ్డి	కడప	679	1000	16	6 1/8
148	వడ్లమూడి అప్పారావు	గుంటూరు	688	2000	32	8 3/4
149	దేవిరాజు సాంబశివరావు	"	691	2000	98	1 1/16
150	మహేంద్రాడ వెంకటస్వమి	గంజాం	696	400	14	1 5/8
151	ఓరుగంటి కపిలమ్మ	నెల్లూరు	705	2000	18	5 1/2
152	ఓరుగంటి రుక్మిణమ్మ	"	706	2000	29	8 3/8
153	తూములూరు వసంతమ్మ	"	707	2000	10	10
154	కొత్తూరు శీతమ్మ (బాలిక)	"	708	2000	19	5
155	పూడిపాటి ఆనందపల్లి	"	709	2000	24	4 1/8
156	పొన్నూరి చిన పిచ్చయ్య	గుంటూరు	711	2000	14	6 7/8
157	తిరుమంజనం మాతలూరి	చిత్తూరు	712	1000	20	2 3/8
158	అల్లంనేని వెంకటప్పయ్య	గుంటూరు	718	2000	32	8
159	నాగళ్ళ భోజయ్య	"	716	500	25	15/16
160	కుప్పా కృష్ణమూర్తి	"	719	2000	127	3 1/2
161	మాధవపెద్ది రాజమ్మ	"	721	1000	20	2 5/16
162	మాధవపెద్ది గోపాలకృష్ణయ్య	"	722	940	86	9/16
163	ప్రభుల సత్యనారాయణ	"	728	1161	84	1 5/8
164	చిలుకూరు నారాయణారాయణ	"	724	3000	32	4 1/2
165	మైశవల్లి వెంకటసుబ్బయ్య	"	740	2000	44	2 1/4
166	యస్. తాయమ్మ	చిత్తూరు	750	2000	56	1 11/16
167	కె. నరసింహస్వామి	"	752	2620	12	8 1/8
168	పల్లపాళు సుబ్బారావు	గుంటూరు	758	5000	24	10 1/2
169	భోగరాజు రాజేశ్వరమ్మ	తూ.కృష్ణ	757	2520	18	6 1/2
170	బాయపతి నరసయ్య	అనంతపురం	758	2000	2	4 8/8
171	భమిడిపాటి యాశ్వరప్ప	గంజాం	766	4500	44	7 7/8
172	జే. కాశీస్వామి	గోదావరి	778	200	19	1 1/2
173	తంగిరాల గురుమూర్తి	గుంటూరు	775	2000	40	2 3/8
174	యేలేశ్వరపు శేషమ్మ	"	776	2000	13	7 3/8
175	ప్రభావతి	గోదావరి	781	5000	16	16
176	కొటగిరి ఆండాళ్ళమ్మ	ప.కృష్ణ	787	2000	21	4 5/8
177	వీరమాచనేని వుమ్మయ్య	తూ.కృష్ణ	790	2000	16	6 1/8
178	ఓరాల పార్వతమ్మ	గుంటూరు	794	2000	25	3 3/4
179	అద్దేపల్లి రంగనాయకమ్మ	ప.కృష్ణ	795	2000	18	5 1/4
180	మారంపూడి వెంకట్రావు	తూ.కృష్ణ	801	2000	14	7
181	కొన్నగళ్ళ సత్యనారాయణ	గోదావరి	807	4000	26	7 5/8
182	మైలవరపు వెంకట్రామయ్య బ్రదర్స్	"	808	2000	15	6 1/2
183	శేరి సుందరమ్మ	గుంటూరు	810	2000	22	4 1/2
184	కొమరగిరి కనకమ్మ	గంజాం	812	2000	17	5 1/4
185	యస్. రామయ్య	చిత్తూరు	818	1860	28	8
186	కామమామ లక్ష్మీనారాయణ	ప.కృష్ణ	818	2000	29	8 1/2
187	రావు జగ్గయ్య	గోదావరి	826	2000	72	1 5/16
188	పండిత రామానందశర్మ	గుంటూరు	836	2000	20	4 7/8
189	చందూరు హనుమంతరావు	"	852	2000	15	6 1/2
190	ఆకొంకి రాజారావు	గోదావరి	862	2000	34	2 3/4
191	యనమండ్ర వెంకటరమణమ్మ	"	867	1000	19	2 1/2
192	తాడేపల్లి అన్నపూర్ణాదేవి	గుంటూరు	869	2000	18	5 1/4
193	తంగిరాల సీతమ్మ	"	871	2000	30	8 1/2
194	మారిన మంగమ్మ	గోదావరి	872	4200	50	4
195	యల్లాప్రగడ నూరమ్మ	గంజాం	875	740	30	1 1/16
196	సుబ్రహ్మణ్యభాగవతులు	గుంటూరు	876	2000	51	1 7/8
197	పోలేపెద్ది రామకౌటి	"	887	4500	13	17 1/2
198	సంగా వీరరాఘవమ్మ	"	905	2000	38	2 9/16
199	వడ్లమూడి ఆదిత్యమ్మ	"	912	2000	33	2 7/8
200	యార్లగడ్డ వెంకయ్యచౌదరి	"	914	2000	38	2 1/2
201	మానపూరి మినాక్షమ్మ	ప.కృష్ణ	923	4000	12	16
202	గార్లపాటి వెంకటరామమ్మ	గుంటూరు	926	2000	19	5 1/8
203	జూలగంటి వెంకటసుబ్బారావు	"	932	2310	15	7 1/2
204	రామానుజం వెంకట్రావు	విశాఖపట్నం	934	2000	24	4
205	సి. వి. నరసింహస్వామి	గోదావరి	937	2000	12	8
206	గుంటుపల్లి వెంకయ్య	ప.కృష్ణ	939	2600	12	9
207	యార్లగడ్డ అన్నయ్య చౌదరి	గుంటూరు	940	2000	27	8 5/8
208	జూరమల్లి రామదమ్మ	గంజాం	958	2100	32	8
209	కొమాండ్లూరి గోపాలయ్యంగార్	తూ.కృష్ణ	964	2100	19	5 1/4
210	కుందురి వెంకటనరసయ్య	గుంటూరు	968	2000	24	4
211	యస్. తాతావతియర్	చిత్తూరు	972	600	52	7/8
212	సి. కె. విజయరాఘవన్	"	974	2000	23	4 1/8
213	డి. శ్రీనివాసాచారి	"	975	2000	22	4 7/16
214	పానుగంటి రాజీభవానీ	గోదావరి	977	1000	25	1 3/8
215	మర్రిమల్లి పన్నాసమ్మ	గంజాం	979	2000	27	8 5/8
216	సంగా నాగరత్నం	గుంటూరు	981	2000	51	1 3/8

సమీక్షా ముగింపు తీర్మానాదిరి ఎలక్ట్రో బంగారు ఆభరణములు

మావద్ద కొత్తమాదిరి గాజులు, ఫ్రెంచ్ కానుకలదండలు, ఇంక ఆ నేకరకముల నగలు వెల సరసముగా దొరకును. ఒక పర్యాయము ఆర్డరుయిచ్చిన తెలుసును. ఫ్రెంచ్ కానుకలదండలు. 4.12.0 ఫ్రెంచ్ చిలకలదండ 6.8.0, మేలు వాడ్యాలం లక్ష్మీబొమ్మగలది 150 గజలతో 4.4.0, ప్రకాశముగల 7 రాళ్ళచుద్దులు 1.12.0, అనేకరకముల కొత్తమాదిరిగాజులు 1 జత 0.14.0, ప్రకాశముగల తెల్లరాళ్ళలో లాకులు 1.4.0, 5 తెల్లరాళ్ళ వుంగరము 0.12.0 ఇమిడినను దయమండ్చు అడ్డిగ 9.0.0. ఇవి నాటకమునకుకూడ యుపయోగమయినవి. పూచీ 1 సంవత్సరమునకు ఇయ్యబడును. కె. నాదముని అంతునన్ను, 164 చై నాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

పారాయణభగవదీత (వచనగ్రంథము)

కొనునైజ. 108 పేజీలు. మేలుకాగితము. కిత్రాను తెండు. సంపుటము ముద్దు గూర్చున్నది. వెల రు 1.0.0. ఇది భగవద్గీతాశ్లోకములకుఁ దెలుగు వచనము వీయధ్యానుమన కాయధ్యాయము విషయలోపము లేకుండ వ్రాయఁబడినది. తెలి విగులఁబ్రశస్తమయి ప్రాథమభ్యుదయగ నున్నది. ఇది యీ తెలసానివారి కుటుంబమున రెండువందలయేండ్లనుండి పరంపరగా ననుదినము పారాయణము కావింపఁబడుచుండిన తాళ్ళపత్ర సంపుటమునుండి ముద్రింపఁబడినట్లు లీ గ్రంథపీఠిక యందుఁ గలదు. కాని రచయిత యెవ్వరో తెలియరాదు. ఇట్టి గ్రంథమును రచియించినవారిపేరు తెలియకుండుట కడు శోచనీయము. ఈగ్రంథము శ్రీలక్ష్మ నైతము సుబోధముగనుండును. తాళ్ళపత్రమాతృకయందలి స్థానిత్యములను ముద్రామున సంస్కరించిన శ్రీమాన్ బుక్కపట్టణము రామానుజయ్యగారి పరిశ్రమము పేర్కొనఁదగినది. ఇది మదరాసు బార్నిటోక్ వరదాముత్తయప్పకవిధి నెం 74 రున గల నగలనర్జునులైసాని కృష్ణయ్యగారిట్టి అంతుపన్నునారికడఁ క్రయమునకు లభించును.

నాలుగుభాషల సిఘంటువు

ఇందు కుమారు [5000] ఆయురవేలు తెలుగు మాటల కారాదిగా వ్రాసిన వానికెదురుగా హిందూస్థాని, ఇంగ్లీషు, అరబము. పదములు చేర్చఁబడినవి. ఏపదము కావలసినను వెంటనే గ్రహింపవచ్చును. ఇదివఱలో నిట్టిగ్రంథము వెలువడి యుండలేదు. ఇదిచదివినచో గురుసాహాయ్య మక్కఱలేకుండ వైభావలు మాటలాడు శక్తికలుగును. వెల 8 అణాలు మాత్రమే గాని 800 రూపాయలకు మించిన సహాయ మొనరించగల దని నిరాఘాటుముగఁ జెప్పవచ్చును.

లుబ్ధిధనావస

అను వేశ్యాసహవాసఫలితము (పద్య కావ్యము)

(ఇది బెంగళూరునందు జరిగినకథ) ఒకలుబ్ధుడత్యంత తౌభ్యమున నమితవి త్తిముఁగూడఁ బెట్టుటయు నాతనికుమారుడు వేశ్యాలోఁబడె తద్విత్తిమంతయు వేశ్యకర్పించి తుదకు దానిచే వెడలఁగొట్టఁబడి యడవుల పాలైపోవుటయు, మిక్కిలి చక్కఁగా వ్రాయఁబడినది. లుబ్ధివర్ణనము, వేశ్యామాతృవర్ణనము జనువుచో నవ్యపుట్టక మానదు. ఇందలి నీతి శృంగారపద్యములు చదివి తీరవలయును. వెల 4 అణాలు.

చిరునామా. దాసరి లక్ష్మణస్వామి,

పితాపురం, గోదావరిజిల్లా

ఆనందచంద్రిక

చమత్కార చంద్రికకన్న చమత్కారమై హాస్యరస భరితమై ఆనందకరమైన విశోధ గ్రంథరత్నము. ఇందు శృంగార చమత్కారములు నైజాబాదు యొక్క చమత్కారములు సరసుల చతురసంభాషణములు, మద్దుకృష్ణ చాతుర్య పద్యములు, లంఘనములు, కుంభకర్ణము, సకల గుణాభిరామము, సోమరిపోతు, అమృతపానీ, బావమరదులు, వదిలలు, తాతా మనుషులు మొదలగు హాస్యపద్యములును, చిత్రసమస్యలు అనేక విశోధపద్యములు విలసిల్లును ఆనందచంద్రికలు నైజాబులయన్నవి. చమత్కార చంద్రిక

చమత్కార పద్యములు, శృంగార పద్యములు, హాస్య పద్యములు, సమస్యపద్యములు, వేశ్యలపద్యములు, వేశ్య మారల పద్యములు, విటుల పద్యములు మొదలగు అనేక విశోధ పద్యములుగల చమత్కార గ్రంథరత్నము వెల రు 0.12.0.

మంగిపూడి వేంకటశర్మగారు,

రెణుకు, కృష్ణాజిల్లా.

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బీతో సహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెట్టివీధి మదరాసు.

మహర్షిదేవేంద్ర నాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త:— మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

శతవిద్యక్రియ ముఖ్యముగా చదువ తగినది. 214 పేజీలు
నిండుకాల్గికోబైండు ఫెదర్ వైటుకాగితములు

ధర రు 2 8 0
పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రోద్యమము— మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష
అధ్యక్షకోపన్యాసములు తీర్మానములు చిత్రపటములు కలిగినది

1 8 0

శ్రీ గురుభాషామృతము అను వేదసారగ్రంథము ఛక్రీపాటలు,
శ్రీమతి కట్టమంచి తిరుమలమ్మగారు వ్రాసినది.

0 4 0

తత్వమచంద్రిక ... వెల 1—0—0 | సతీకా ఆంధ్రశబ్దచింతామణి

0—12—0

తలక్ మహాశయుని జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు. (మా॥ సత్యనా
రాయణశాస్త్రి విరచితము)

... 2 4 0

హిందీశాలశిక్ష (తెనుగు తెలిసినవారందరు స్వయముగ హిందీనేర్చు
కొనుటకు అనుకూలమగునట్లు వ్రాయబడినది)

... 0 6 0

తలాలపెట్టె నెం 212, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి మదరాసు.

అల్లపానురబ్బా

ఈమరబ్బాను ప్రతిఉదయ సాయంకాలమును రి ము
క్కులవంతున 20 లేక 40 దినములు భుజించినయెడల ప్రైత్యము
నోటిచేదు, అరుచి, యెక్కిళ్లు, కాక, అశీర్ణము మొదలగు ప్రైత్యరో
గములు మేహరోగములును తర్చక నుడిపోవును. తేనెయందు
ఉసుయందుటచే తినుటకు మిక్కిలి నుచిగాయుండును. పోస్ట్ జి
ప్రత్యేకము. పాను డబ్బీ 1 కి రు 1.8.0

గుల్కండు

ఇది దినుటకు మిక్కిలి నుచిగాను, నునానగాను యుం
డును. మలబద్ధముగలవారు ఉదయసాయంకాలముల యందు తు
లమెత్తు దినినయెడల సాఫుగా విరేచనముగును. శరీరమున చూప
గలిగించి బలమునిచ్చును. డబ్బీ 1.కి 1-4-0 పోస్ట్ జిప్రత్యేకము,
జయశంకర్ అండు కో, చాకలపేట మదరాసు.

లోక ప్రసిద్ధమైన

స్టీము యింజిన్లు!

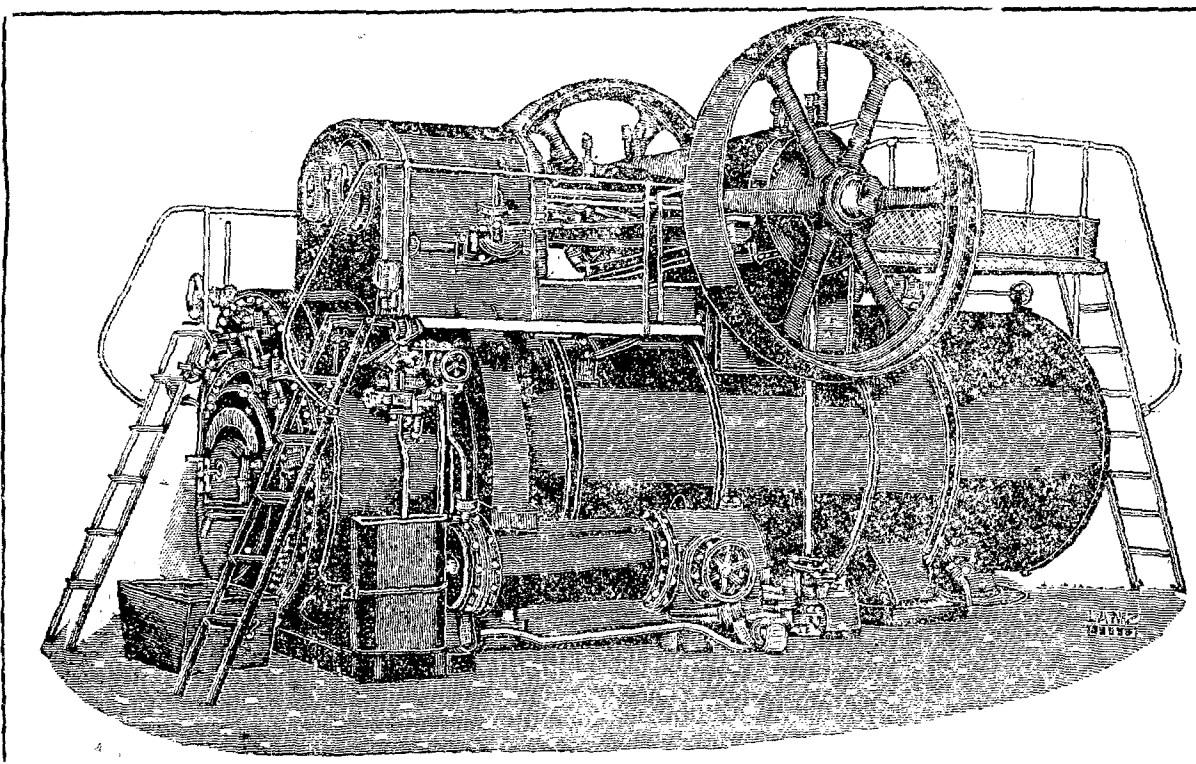
(Super Heated)

హిందీ స్టీము యింజిన్లు!!

22 B. H. P. లగాయకు 1250 B. H. P వరకు.

బాయిలరు ట్యాంకులు వెలుపలకులాగి శుభ్రపరుచుటకు సౌకర్యములు అమర్చబడియున్నందున బాయిలర్లు యెన్నటికిని చెడిపోవు.

యేమాదిరి యింజనులు కంటేను ఖర్చు మిగుల తక్కువ - కర్ర - బొగ్గు - పూక - పొట్టు - దేనితోనైన పనిచేయును.

వెలుగు సులభము

Prices
Challenge
Competition

నూతన పద్ధతుల
సనుసరించి అనేక
సౌకర్యములు
అమర్చబడినవి.

వెలుగు సులభము

Economy
unrivalled!
Latest
Scientific
Miracle!!
Wonderful
Bargains!!!

ఇదివరకు యెన్నడు యిట్టి యింజనులు మీరు చూచియున్నవి.

సంవత్సరం ఒక్కంటికి 3000 యింజనులు అమ్మబడుచున్నవి. త్వరితగతినై పంపుడు.

Telegrams:
"MACHINISTS"

పోలుయేజంట్లు:— డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., 12, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.